

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ В МЕЖАХ
МІЖНАРОДНОГО ПРОЕКТУ «МІЖНАРОДНІ
КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНИХ ОСВІТНІХ
ПРОГРАМ»

International Quality Criteria
for Center-based Child Care

київ, 201

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ В МЕЖАХ МІЖНАРОДНОГО
ПРОЕКТУ «МІЖНАРОДНІ КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ
ДОШКІЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ»

УДк 822.115 (79)

ББК 79 (2 Сро)

Упорядники публікації: Наталія Софій, Юлія
Найда

Дизайнер: Віра Чипурко
фото: ЮНІСЕФ/2018/Мішко

У звіті представлено результати національного дослідження критеріїв якості дошкільної освіти, яке проводилося протягом січня—березня 2019 року в рамках міжнародного проекту «Міжнародні критерії якості дошкільних освітніх програм». Дослідження здійснювалося за сприяння Міністерства освіти і науки України та представництва ЮНІСЕФ в Україні зусиллями Всеукраїнського фонду «крок за кроком» спільно з київським міжнародним інститутом соціології та ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти».

Звіт за результатами дослідження може бути цікавий для всіх, хто цікавиться питаннями якості дошкільної освіти — управлінців, педагогів, батьків, викладачів закладів вищої педагогічної освіти, науковців, інших представників громадськості.

Isbn 978-617-7156-24-2

Isbn 978-965-942-745-1 (анг)

© представництво Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні, 2019

© Всеукраїнський фонд «крок за кроком», 2019

Цю публікацію було створено за фінансової підтримки представництва Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ). Зміст матеріалу є виключно відповідальністю Всеукраїнського фонду «крок за кроком» та не обов'язково відображає точку зору ЮНІСЕФ.

ПОДЯЄА

Дослідження якості дошкільної освіти в Україні є частиною міжнародної дослідницької роботи, ініційованої та проведеної організацією «Pad QuIZ» (Німеччина) протягом 2018—2019 років. Висловлюємо щирю вдячність Вольфгангу Тітце та Марісі Шнайдер за постійну підтримку у проведенні національного дослідження, забезпечення результатів міжнародного дослідницького проекту, їх порівняння і натхнення в цьому процесі.

проведення дослідження такого рівня у стислі терміни в Україні було б неможливим без підтримки Міністерства освіти і науки України, особисто — першого заступника Міністра освіти і науки України Павла Хобзея та виконуючої обов'язки начальника відділу дошкільної освіти Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти Світлани Нерянової.

Важко переоцінити організаційну, фінансову і професійну підтримку представництва Дитячого фонду ЮНІСЕФ в Україні, особисто Олени Сакович та Ольги Долініної.

Щира подяка Роману Шияну, заступнику директора Інституту модернізації змісту освіти, за сприяння та організаційну участь у міжнародному дослідженні, пошук партнерів і можливість для його проведення в Україні.

Особлива вдячність нашим партнерам — київському міжнародному інституту соціологічних досліджень, зокрема персонально Вікторії Захожій та Наталії Харченко за організацію вибірки, проведення опитування та опрацювання даних, а також Всеукраїнській асоціації дошкільників України й особисто Ніні Омеляненко — за сприяння в організації проведення дослідження на регіональному рівні.

І, звичайно, ми дякуємо всім респондентам — учасникам дослідження! Без вашої участі ми б не отримали результатів, які допоможуть зробити ще один крок до забезпечення якісної дошкільної освіти дітей і благополуччя їхніх сімей!

Зміст

КЛЮЧОВІ ТЕРМІНИ	7
1. Короткий виклад дослідження	
1.1. Вступ.....	8
1.2. Важливість питання якості дошкільної освіти	10
1.3. Методологія дослідження	11
1.4. Основні результати дослідження	13
2. Результати дослідження.....	14
2.1. Соціально-демографічні характеристики респондентів	14
2.2. критерії якості освітніх послуг та результат оцінювання.....	16
2.3. Результати оцінки чотирьох цільових груп: батьки, педагоги, адміністрація закладів освіти, студенти	46
2.4. Задоволеність роботою дошкільного освітнього закладу	57
3. Висновки	58
4. Додатки.....	60

КЛЮЧОВІ ТЕРМІНИ

Терміни та скорочення

БкДО — Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти України)

БпР — безперервний професійний розвиток, підвищення кваліфікації

Закон «про дошкільну освіту» — новий закон про дошкільну освіту та догляд за дітьми в Україні

ЗВпо — заклад вищої педагогічної освіти

ЗДО — заклад дошкільної освіти

концепція «Нова українська школа» — ключова реформа Міністерства освіти і науки України, що базується на компетентнісному та діяльнісному підходах, принципах педагогіки партнерства та соціальної інклюзії.

eQf — Європейська рамка якості

eCers (early Childhood environment rating scales) — інструмент для оцінювання якості програм дошкільної освіти для дітей віком від 2 до 5 років

ВСТУП

КОРОТКИЙ ВИКЛАД ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Вступ

Розвиток дошкільної освіти є одним із пріоритетних напрямів державної освітньої політики в Україні. Як зазначено в Законі України «про дошкільну освіту», дошкільна освіта є обов'язковою первинною складовою системи безперервної освіти в Україні, що спрямована на забезпечення всебічного розвитку дитини дошкільного віку відповідно до її інтелектуальних вікових особливостей, формування моральних норм, набуття особистістю життєвого соціального досвіду.

За даними звіту «підвищення якості дошкільної освіти та догляду за дітьми в Україні» (2018), підготовленого доктором педагогічних наук університету гент (Бельгія) Яном пітерсом, за фінансової підтримки ЮНІСЕФ, заклади дошкільної освіти відвідують 75,4 % дітей віком від 3 до 6 років (84,5 % — у міського типу населених пунктах та лише 57,8 % — у сільській місцевості). Цей показник є трохи вищим за аналогічні показники сусідніх країн, наприклад Грузії (69,5 %), проте низьким порівняно > цільовим показником ЄС (95 % дітей віком від 4 до 6 років).

Якісні заклади дошкільної освіти мають істотний вплив на розвиток дитини, відчутний навіть до підліткового віку. Як перший етап безперервного навчання якісні заклади дошкільної освіти відіграють важливу роль у формуванні позитивного ставлення дітей до навчання і підвищують шанси на успішне закінчення школи. Ранній розвиток та дошкільна освіта надзвичайно важливі для забезпечення сталого розвитку суспільства і рівних можливостей для всіх дітей — майбутніх громадян.

У колі дослідників, організацій і політиків досягнуто консенсус щодо якості дошкільної освіти і догляду за дітьми. Результати дошкільної освіти для дітей та сімей залежать від рівня освіченості та компетентності кадрів.

Пітерс Я. Підвищення якості дошкільної освіти та догляду за дітьми в Україні (2018).

Окрім доступності дошкільної освіти, необхідної для забезпечення розвитку дитини дошкільного віку, вкрай актуальним є питання якості навчання і догляду за дітьми в ЗДО. Для підвищення якості дошкільної освіти слід виокремити чіткі критерії їх оцінювання, важливі для всіх суб'єктів освітнього процесу.

Дослідження критеріїв якості дошкільної освіти проводилося в межах міжнародного дослідження за сприяння Міністерства освіти і науки України та представництва ЮНІСЕФ в Україні у січні—березні 2019 року. Воно здійснювалося зусиллями Всеукраїнського фонду «крок за кроком» спільно з київським міжнародним інститутом соціології та ВГО «Асоціація працівників дошкільної освіти».

У дослідженні «Міжнародні критерії якості закладів дошкільної освіти» взяло участь дев'ять країн: В'єтнам, Данія, Іспанія, Китай, Німеччина, Норвегія, Росія, Україна, Чилі. У вибірку кожної країни ввійшли 50 закладів дошкільної освіти (одна дошкільна група / 2 вихователі).

Вибірка формувалася на основі випадкового вибору з урахуванням критеріїв міської/сільської місцевості, регіональної належності. Усього передбачалося охопити 300 вихователів і батьків, 30 представників адміністрації та 100 студентів — здобувачів вищої педагогічної освіти. Хоча кінцевий звіт за результатами міжнародного дослідження буде опубліковано в січні 2020 року, його проміжні результати, а саме: порівняння результатів дослідницької роботи в Україні з значними показниками інших країн — учасниць міжнародного дослідження, подаються у цьому звіті.

Основою дослідження стала методика eCers (early Childhood environment rating scales) — інструмент оцінювання якості програм дошкільної освіти для дітей віком від 2 до 5 років, зокрема: якості взаємодії між керівниками ЗДО і дітьми, персоналом і батьками, взаємодії між вихованцями освітнього закладу, сприйняття дітьми навчальних матеріалів, а також таких критеріїв, як простір ЗДО, співвідношення кількості дітей і вихователів та ін.

Інклюзивна дошкільна освіта та догляд суттєво впливають на попередження нерівності та дезінтеграції в суспільстві. Без високоякісної дошкільної освіти розрив у розвитку та формуванні компетентностей дітей різного соціально-економічного походження лише посилить негативний вплив від покоління до покоління. Якісна дошкільна освіта та догляд — це можливість попередити та зменшити цей негативний вплив.

Гурт Г. і Бетанкорт М. (2017)

1.2. Важливість питання якості дошкільної освіти

Питання якості освіти в цілому і якості дошкільної освіти зокрема, залишається актуальним як у світлі чинних реформ освітньої сфери України, так і в міжнародному контексті. Важливі ініціативи з реформування сектора дошкільної освіти викладено в Законі України «про дошкільну освіту» (2016), Базовому компоненті дошкільної освіти — Державному стандарті дошкільної освіти України та концепції «Нова українська школа».

На момент написання звіту триває процес розроблення концепції забезпечення якості дошкільної освіти.

Метою розбудови та функціонування системи забезпечення якості освіти в Україні є ... формування довіри суспільства до системи та закладів освіти, органів управління освітою, постійне та послідовне підвищення якості освіти, допомога закладам освіти ... у підвищенні якості освіти.

Закон України «Про освіту»

Так, у 2014 році Європейською комісією було створено робочу групу з питань розроблення рекомендацій щодо визначення критеріїв якості дошкільної освіти. Наголосивши на комплексності поняття якості дошкільної освіти, робоча група окреслила такі основні критерії, як:

1. *Якість структури:* особливості акредитації програм і ліцензування; співвідношення кількості персоналу до числа дітей у ЗДО; забезпечення рівного доступу до якісної освіти для всіх дітей, санітарно-гігієнічні норми та ін.
2. *Якість процесу:* практики, які використовуються в дошкільлі, роль ігрових форм навчання в освітніх програмах; співпраця вихователів з батьками дітей; взаємодія між вихователями і дітьми, а також між самими вихованцями ЗДО; інтегрований підхід до виховання, догляду і навчання дітей.
3. *Якість результатів:* переваги для дітей, сімей, місцевих громад та суспільства в цілому. Серед переваг для дітей — емоційний, когнітивний, фізичний розвиток, розвиток соціальних навичок та підготовка до подальшого навчання і дорослого життя.

питання якості освіти хвилює не лише безпосередні цільові групи — педагогів, батьків, представників місцевих спільнот, науковців, а й європейські та міжнародні організації.

Якість дошкільної освіти і догляду за дітьми слід розглядати як комплексне явище, а заходи для досягнення, покращення і подальшого розвитку якості є взаємозалежними,

і не повинні розглядатися окремо.

Це заходи, які стосуються структури дошкільної освіти, практик, що використовуються у ЗДО, та результатів надання освітніх послуг.

Якість дошкільної освіти та догляду мусить базуватися на баченні кожної дитини — як вона має навчатися і розвиватися в суспільстві. Сторони дійшли згоди, що діти є спроможними до пізнання та активними учнями, які отримують переваги від поєднання гри, навчання та догляду за ними.

□ http://ec.europa.eu/assets/eac/education/experts-groups/2011-2013/ecec/ecec-quality-framework_en.pdf

Діти є активними учасниками власного процесу навчання, а не лише пасивними здобувачами результатів цього процесу.

Кожна дитина є унікальною особистістю з відмінними емоційними, фізичними, соціальними та когнітивними потребами, які повинні братися до уваги.

Пропозиції Європейської комісії щодо ключових принципів Європейської рамки якості дошкільної освіти та догляду (2014)

У 2018 році представництво Дитячого фонду ЮНІСЕФ в Україні ініціювало дослідження «підвищення якості дошкільної освіти та догляду за дітьми в Україні», яке було проведене доктором педагогічних наук гентського університету (Бельгія) Яном пітерсом, відповідно до Європейської рамки якості.

У 2018 році Всеукраїнський фонд «крок за кроком» спільно з Інститутом розвитку освіти провів дослідження «підтримка

працівників дошкільної освіти на державному рівні: дошкільна освіта в Україні». Дослідження здійснювалися за ініціативи Міжнародної асоціації «крок за кроком» спільно з Інститутом «Результати для розвитку» (r4d)□.

Результати дослідження «критерії якості дошкільної освіти», подані в цьому звіті, уможливають подальше формування спільного розуміння показників якості дошкільної освіти.

1.3. Методологія дослідження

Основні питання дослідження:

- Наскільки важливими є запропоновані критерії якості дошкільної освіти для різних цільових груп?
- Які критерії якості освіти в ЗДО є найбільш і найменш пріоритетними?

Додаткові питання, міжнародного дослідження:

- Чи можна окреслити географію критеріїв якості?
- Чи відрізняється пріоритетність критеріїв якості дошкільної освіти у практиці різних країн?

2 <http://ussf.kiev.ua/news/474/>

Дослідження в Україні проводилося шляхом опитування представників основних цільових груп, дотичних до діяльності закладів дошкільної освіти, в усіх макрорегіонах України, а саме:

- працівників регіональних управлінь освіти, які відповідають за дошкільну освіту,
- вихователів закладів дошкільної освіти (ЗДО);
- батьків дітей, які відвідують ці заклади;
- студентів закладів вищої педагогічної освіти (ЗВПО), які здобувають фах вихователя закладу дошкільної освіти.

Вибірка, розроблена для кожної з цільових груп дослідження, рівномірно представляє 4 макрорегіони України, включаючи сільське і міське населення. Збір даних тривав загалом з 8 січня до 5 березня 2019 року.

Інформація про методи і терміни збору даних та кількість опитаних у кожній цільовій групі респондентів наведена в Таблиці 1.

Таблиця 1. Основні характеристики компонентів дослідження

Цільова група	Метод збору даних	Терміни збору даних	кількість закладів	кількість опитаних				
				Усього	Захід	Схід	південь	північ
працівники регіональних управлінь освіти	Телефонне інтерв'ю	11/01 — 24/01	30	30	7	7	7	9
Вихователі дошкільних закладів	поштове опитування	08/01 — 04/02	45	89	20	22	19	28
Батьки дошкільнят	поштове опитування	14/01 — 04/02	45	444	100	108	100	136
Студент и вишів	Онлайн опитування	25/01 — 05/03	7	92	23	18	15	34

Усім групам респондентів ставили близько 80 запитань про важливість критеріїв якості дошкільної освіти. Інші запитання стосувалися характеристики респондентів та дошкільних закладів, до яких вони мають відношення.

1.4. Основні результати дослідження

Дані опитування підтверджують, що поняття якості освіти є багатокомпонентним: усі критерії, що були включені до переліку в анкеті, представники цільових груп оцінили як дуже важливі або важливі. У кожній цільовій групі усі запропоновані критерії в середньому отримали понад 4,5 бала із максимальних 7.

Найважливішими критеріями якості освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах, за оцінками представників усіх цільових груп, є безпека, взаємодія педагогів із дітьми, гігієна, здоров'я і благополуччя дитини в дошкільному закладі. Важливість цих критеріїв у середньому була оцінена на понад 6,5 балів і вище.

Наступними за важливістю для представників усіх цільових груп стали критерії, пов'язані з розвитком та навчанням дитини (розвиток мовлення, спілкування, навички дрібної моторики, вивчення правил дорожнього руху); обладнання та якість приміщень і простору поза приміщеннями; взаємодія працівників освітнього закладу з дітьми та батьками; співвідношення кількості дітей і педагогів. Зазначені критерії в середньому були оцінені на 6 балів і вище у більшості цільових аудиторій.

Найменш важливими із запропонованих опитувальнику характеристик для представників усіх цільових груп виявилися: можливість для батьків (законних представників) брати участь у розробленні / редагуванні освітньої концепції ЗДО; звільнення від сплати внесків (батьки платять невеликі внески або оплата відсутня; додаткові пропозиції для дітей / сімей — безкоштовні); формування моделей поведінки, не зумовлених гендерним аспектом; полікультурне навчання; ознайомлення зі змістом навчальних курсів для підвищення кваліфікації вихователів у щоденній педагогічній роботі і під час спілкування з батьками; прозорість якості оцінки роботи педагогів.

представники різних цільових груп опитаних висловили схожі погляди на основні критерії якості навчання і догляду за дітьми у ЗДО. В усіх цільових групах до найважливіших критеріїв якості віднесли безпеку, благополуччя дитини та взаємодію педагогів із дітьми.

Водночас є відмінності в оцінці окремих критеріїв респондентами різних цільових груп. Зокрема, батьки надають більшого значення таким критеріям, як денний сон і відпочинок, прийом їжі, спостереження і документування розвитку дитини, адаптованість графіку роботи ЗДО до потреб батьків, можливість звільнення від сплати внесків або невеликий розмір платежів. Для вихователів важливішими стали такі критерії: організація внутрішнього простору, співвідношення кількості дітей та педагогів, ознайомлення зі змістом навчання. представники адміністрації ЗДО найвагомішими вважають такі критерії, як взаємодія педагогів із дітьми, розв'язання конфліктів, професійна підтримка педагогів. Вони вважають, завідувач ЗДО має бути звільнений від виконання обов'язків > догляду за вихованцями. На їхню думку, підвищення кваліфікації педагогів має відбуватися без шкоди інтересам дітей, а батьки повинні мати можливість брати участь у розробленні / редагуванні освітньої концепції ЗДО.

Студенти педагогічних вишів в середньому надають запропонованим критеріям трохи меншого значення, ніж інші цільові групи, хоча за структурою їхні погляди доволі близькі до поглядів представників інших груп, передусім вихователів.

представники всіх цільових аудиторій у цілому задоволені роботою ЗДО, із якими вони мають справу причому батьки дещо більшою мірою задоволені роботою дошкільних закладів, які відвідують їхні діти. Середня оцінка задоволеності становить 6,6 бала із 7. Вихователі оцінили роботу ЗДО на 6,4; представники адміністрації на 6,0.

2 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

2.1. Соціально-демографічні характеристики респондентів

A Абсолютна більшість вихователів, працівників управління освіти, що відповідають за дошкільну освіту, та студентів, які навчаються за спеціальністю вихователя дошкільного закладу освіти, є представниками жіночої статі. Серед опитаних вихователів відсоток жінок становить 99%, серед студентів — 99%, серед представників адміністрації — 100%. Вік більшості вихователів (64%) коливається від 30 до 49 років (середній вік опитаних

вихователів — 38 років). представники адміністрації ЗДО переважно старшого віку (89% — 40 років і старші; середній вік керівників ЗДО — 49 років). Абсолютна більшість опитаних студентів (96%) віком від 19 до 23 років, 4% — 24 роки і старші (середній вік — 21 рік). Базову або повну вищу освіту мають 78% вихователів і 100% — представників адміністрації.

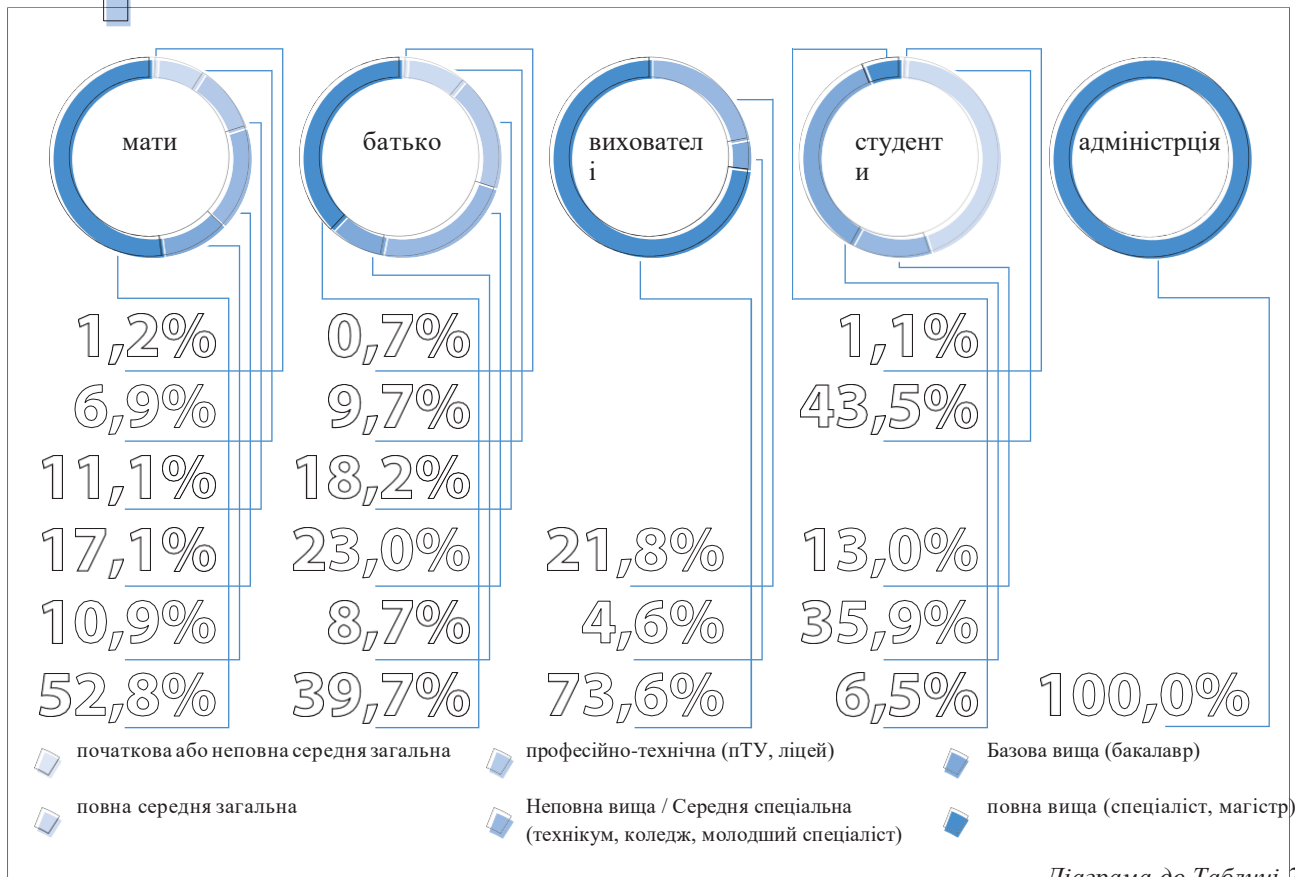
Таблиця 2

Соціально-демографічні характеристики респондентів, %

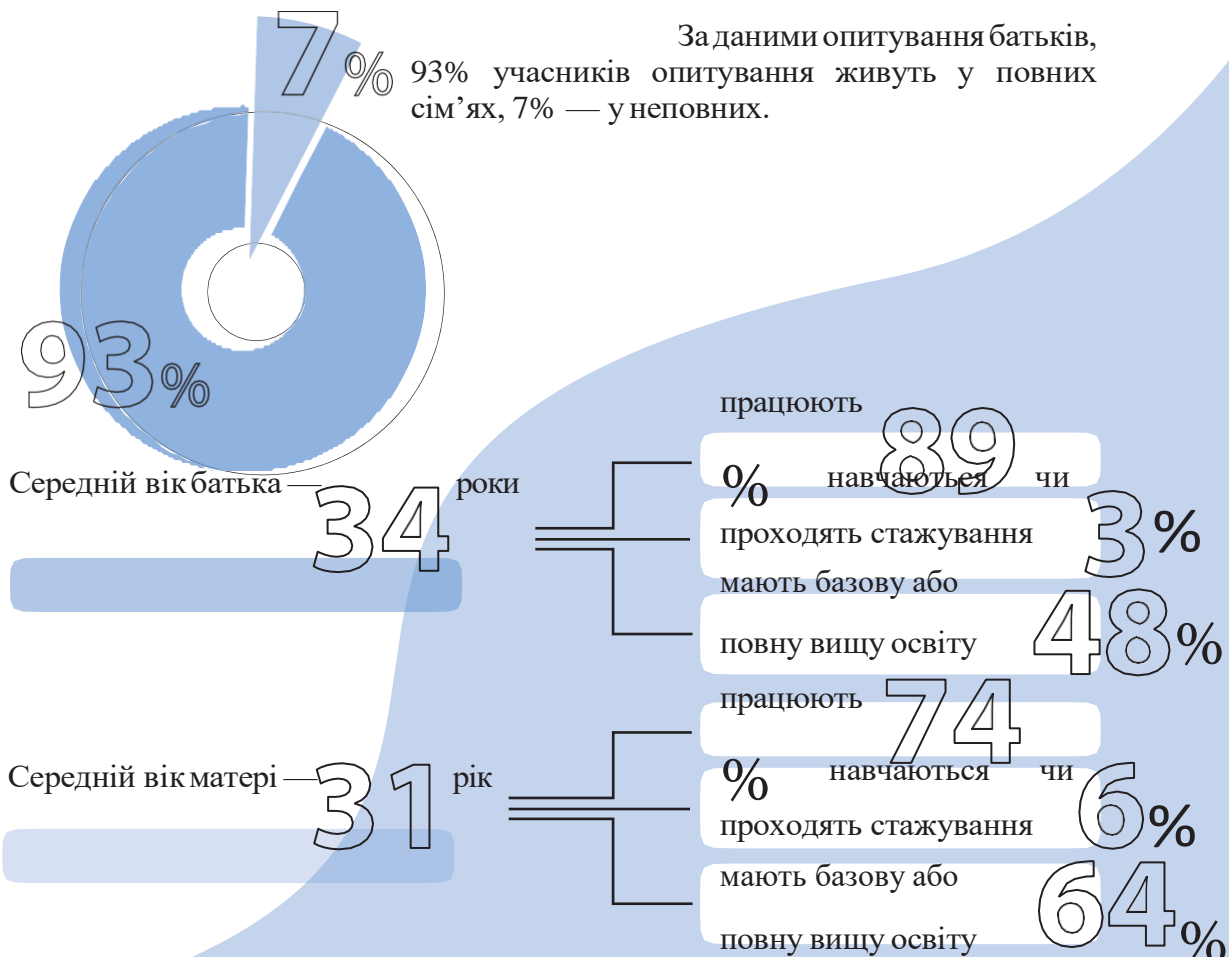
		Батьки*				
		Мати	Батько	Вихователі	Адміністрація	Студенти
Стать	Жінка	100,0	0,0	98,8	100,0	98,9
	Чоловік	0,0	100,0	1,2	0,0	1,1
Вік	18—29 років	41,0	23,3	20,0	3,6	98,9
	30—39 років	49,7	59,7	34,1	7,1	1,1
	40—49 років	9,3	15,7	30,6	42,9	0,0
	50 і більше років	0,0	1,2	15,3	46,4	0,0
Рівень загальної освіти	початкова або неповна	1,2	0,7	0,0	0,0	1,1
	повна середня загальна	6,9	9,7	0,0	0,0	43,5
	професійно-технічна (пТУ, ліцей)	11,1	18,2	0,0	0,0	0,0
	Неповна вища / Середня спеціальна (технікум, коледж, молодший спеціаліст)	17,1	23,0	21,8	0,0	13,0
	Базова вища (бакалавр)	10,9	8,7	4,6	0,0	35,9
	повна вища (спеціаліст, магістр)	52,8	39,7	73,6	100,0	6,5

* На запитання анкети міг відповідати будь-хто з батьків дитини або інша доросла особа, яка виконує обов'язок піклування про дитину. У більшості випадків (88,5%) анкету заповнювала мати, 17,3% — батько, 1,6% — бабуся або дідусь. У таблиці наведено інформацію про обох батьків, яка фіксувалася в анкеті, незалежно від того, хто саме відповідав на запитання анкети.

Рівень загальної освіти респондентів

Діаграма до Таблиці 2

2.2. критерії якості освітніх послуг та результат оцінювання

Важливість критеріїв якості освітніх послуг у ЗДО для представників цільових аудиторій визначалася методом анкетування.

Анкета дослідження містила перелік об'єднаних у тематичні блоки критеріїв якості (всього 52 критерії), які стосувалися навчання і догляду за дітьми в ЗДО.

- I. **Взаємодія педагога з дитиною (28 критеріїв)**
- II. **Якість взаємодії працівників ЗДО з сім'ями (11 критеріїв)**
- III. **Педагогічна орієнтація (7 критеріїв)**
- IV. **Освітня структура (6 критеріїв).**

Нижче наводимо перелік критеріїв якості відповідно до зазначених 4 блоків.

I. Взаємодія педагога з дитиною.

1. Меблі для догляду, гри і навчання.
2. показ/виставка дитячих робіт.
3. Обладнання для рухової активності.
4. гігієна, піклування про здоров'я.
5. Безпека.
6. прийом їжі/перекуси.
7. Денний сон і відпочинок.
8. Час для вільної гри.
9. Розвиток мовлення і формування літературної культури.
10. Розвиток дрібної моторики.
11. Розвиток художньої творчості.
12. Розвиток музичної діяльності/гра на музичних інструментах.
13. Розвиток навичок конструювання/дизайну.
14. Розвиток сюжетно-рольової (драматичної) гри.
15. Сприяння взаємодії з природою.
16. Розвиток математичного мислення.
17. Розвиток сприйняття/когнітивних процесів.
18. Вивчення правил дорожнього руху.
19. Захист навколишнього середовища.
20. Розвиток самостійності/незалежності.
21. Виховання толерантності.
22. полікультурне навчання.
23. формування моделей поведінки, не зумовлених гендерним аспектом.

24. Взаємодія педагогів із дітьми.
25. Заохочення належної взаємодії/транслявання цінностей.
26. Розвиток мовлення/навички спілкування.
27. Врахування особистих потреб педагогів.
28. професійна підтримка педагогів.

II. Якість взаємодії з сім'єю.

1. Залучення батьків до вирішення важливих питань роботи ЗДО.
2. Індивідуальний підхід до дітей.
3. Спостереження і документування розвитку дитини.
4. Інформування про роботу дитячого садка.
5. Розв'язання конфліктів.
6. Адаптація графіку роботи ЗДО до потреб батьків.
7. консультування і підтримка сімей.
8. Благополуччя дитини у дошкільному закладі.
9. Доступність дошкільного закладу.
10. прозорість оцінювання якості роботи педагогів.
11. Звільнення батьків від сплати внесків.

III. Педагогічна орієнтація.

Освітня концепція закладу освіти

1. Зміст і доступність.
2. Інформування та оновлення інформації.
3. Участь батьків у діяльності

ЗДО. підвищення кваліфікації

педагогів

4. фінансова підтримка.
5. Оплата навчальних годин.
6. Ознайомлення зі змістом навчання.
7. Відсутність шкоди інтересам дитини.

IV. Освітня структура.

1. Навчання педагогів.
2. Співвідношення кількості дітей та педагогів.
3. Час на професійну підготовку і опрацювання навчально-методичних матеріалів.
4. Внутрішній простір приміщень.
5. простір надворі.
6. Звільнення керівника ЗДО від виконання обов'язків із безпосереднього догляду за дітьми.

До 2030 року забезпечити всім дівчаткам і хлопчикам доступ до якісних систем розвитку, догляду та дошкільної освіти дітей молодшого віку, щоб вони були готові до здобуття початкової освіти.

Забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх. Цілісталогорозвитку ООН. Ціль 4.2

Діти, які відвідували заклади дошкільної освіти довше, ніж один рік, показують кращі результати в математиці у віці 15 років. Діти, які не відвідували заклади дошкільної освіти, мають утричі вищі шанси мати низьку успішність у подальшому навчанні, ніж діти, які відвідували заклади дошкільної освіти понад один рік.

Організація економічної співпраці і розвитку (2016)

i

Рейтинг відповідних показників серед опитаних батьків і педагогів та їх середнє значення міститься в Додатку А, а детальний опис показників та їхня оцінка різними цільовими групами — у Додатку Б.

Респонденти дослідження мали оцінити, наскільки запропоновані критерії важливі саме для них, незалежно від того, як вони реалізуються в тих ЗДО, з якими опитані взаємодіють, за шкалою

від 1 — «зовсім неважливо»
до 7 — «дуже важливо».

Загалом усі критерії, включені до переліку в анкеті, оцінюються представниками цільових груп **як важливі**: в середньому вони отримали понад 4,5 бала.

(Значення до 4 балів відповідають частині шкали «не дуже важливо / зовсім не важливо», 4 і вище — «досить важливо / дуже важливо»).

Нижче наведено стислий опис результатів оцінки відповідно до окремих критеріїв.

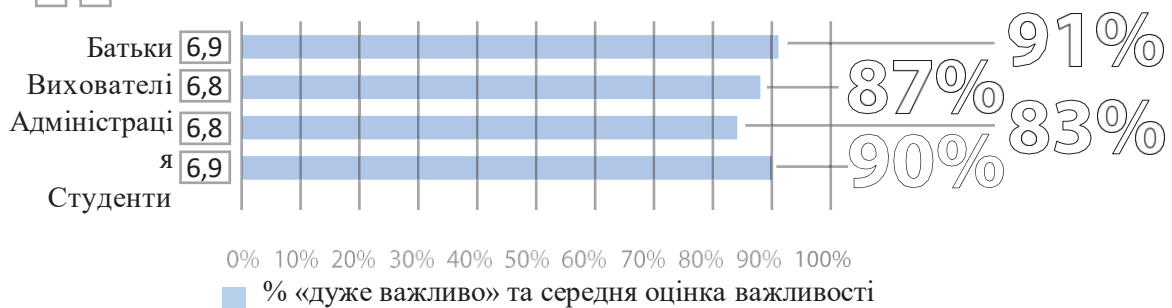
Найважливішими критеріями якості освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах, за оцінками представників усіх цільових груп, є: **безпека, взаємодія педагогів із дітьми, гігієна і здоров'я, благополуччя дитини.**

БЕЗПЕКА

Безпеку (створення безпечного середовища в ігрових зонах, наприклад закриті розетки, безпечні двері, наявність перил; відсутність ризику травмування при взаємодії з ігровим обладнанням / матеріалами; гарантований нагляд; роз'яснення і дотримання правил безпеки) назвали дуже важливою

91% батьків (середня оцінка важливості 6,9 із 7),
87% вихователів (середнє значення 6,8),
83% адміністрації (середнє значення 6,8),
90% студентів (середнє значення 6,9).

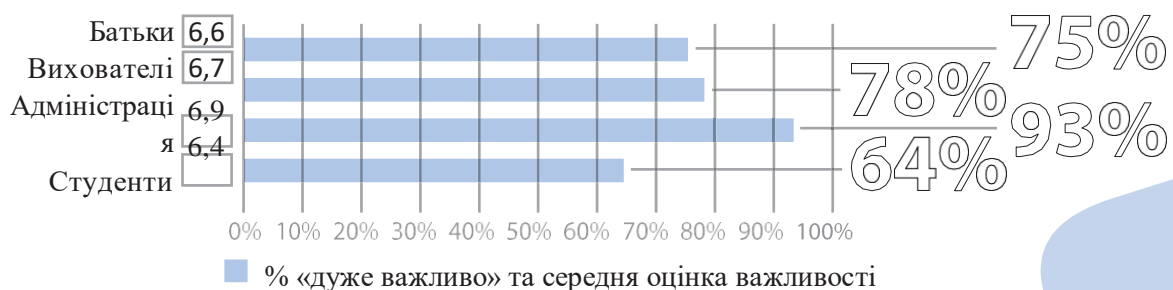

ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГІВ ІЗ ДІТЬМИ

Взаємодія педагогів із дітьми (педагоги з увагою ставляться до почуттів та реакцій вихованців; сприятлива індивідуальна взаємодія з дітьми під час гри; спілкування доброзичливе, часті посмішки, фізичні знаки уваги) є дуже важливою за оцінкою

75% батьків (середнє значення 6,6),
78% вихователів (середнє значення 6,7),
93% адміністрації (середнє значення 6,9),
64% студентів (середнє значення 6,4).

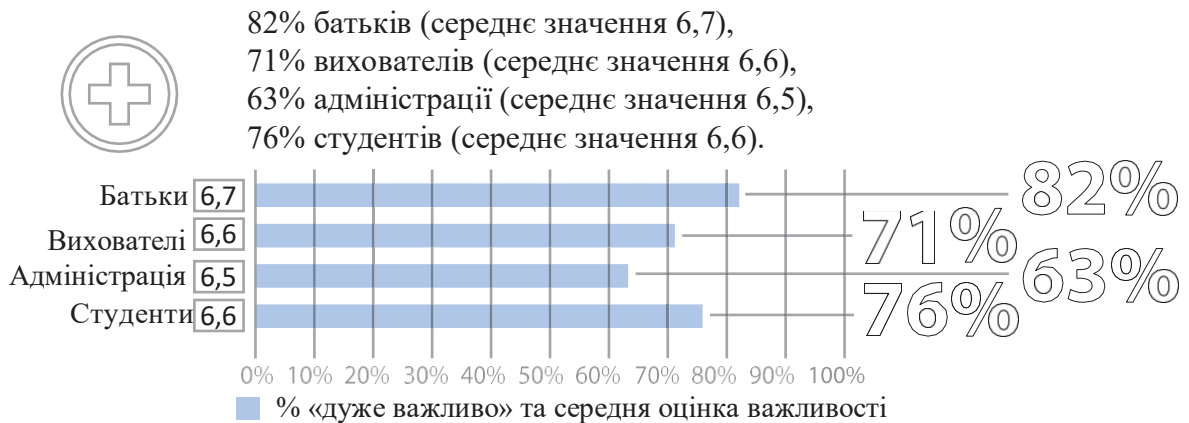
Взаємодія між дорослими і дітьми, а також між самими вихованцями має велике значення для фізичного, соціального, емоційного і когнітивного розвитку дитини. Така взаємодія сприяє безперервному розвитку і навчанню дітей, забезпечуючи обмін знаннями, досвідом і думками. Через взаємодію розвивається почуття власного «Я» дитини, формується розуміння приналежності до певної спільноти, відбувається набуття знань про навколишній світ.

Роль педагога полягає насамперед у наданні дітям можливості брати участь у цій взаємодії, процесах спільного творення знань і смислів. педагог турботливо підтримує розвиток і навчання дітей, моделює і демонструє на власному прикладі вміння будувати шанобливі і доброзичливі стосунки між усіма дорослими, які мають відношення до життя дітей.

Взаємодія допомагає встановлювати успішні шанобливі стосунки між усіма учасниками освітнього процесу (коли є прагнення почути голос кожного), сприяє розвитку впевненості дітей у власних силах, унаслідок чого вони стають продуктивними і турботливими членами суспільства.

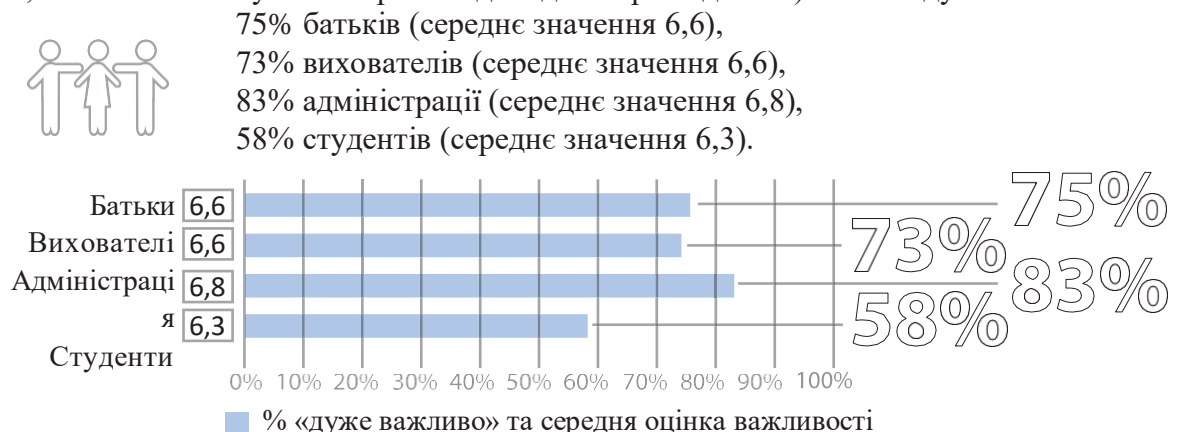
ГІГІЄНА І ЗДОРОВ'Я

гігієну і піклування про здоров'я (заохочення поведінки, що сприяє збереженню здоров'я; особистий приклад педагогів; навчальні матеріали на тему здоров'я) дуже важливими назвали

БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДИТИНИ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Благополуччя дитини в дошкільному закладі (дитині в цілому подобається відвідувати дошкільний заклад; вона в добрих стосунках з товаришами і педагогами; має друзів у групі; позитивно з ентузіазмом розповідає вдома про педагогів) назвали дуже важливим

Останнім часом усе більше уваги у сфері розвитку дітей молодшого віку приділяється поняттю «благополуччя». під «благополуччям» розуміється здатність реалізовувати свій потенціал в умовах напруженого життя XXI століття. Для забезпечення благополуччя дитини необхідно підтримувати її фізичний, емоційний, соціальний і когнітивний розвиток.

Благополуччя дітей покращується, коли задовольняються їхні базові потреби, а саме:

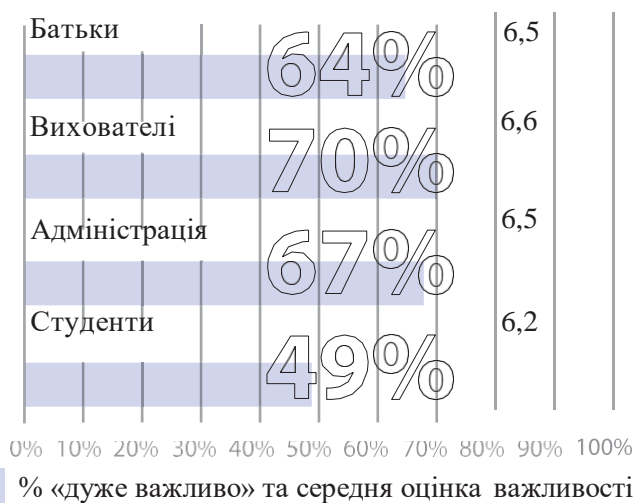
- фізичні (потреба їсти, пити, рухатися, спати тощо);
- потреба в любові, теплі і ніжності (обійми, фізичний контакт, можливість приймати і проявляти турботу тощо);
- потреба у безпеці, розумінні й передбачуваності (прогнозоване середовище, чітке уявлення про те, що дозволено чи заборонено);
- потреба у визнанні і схваленні (почуття, що тебе приймають і цінують інші, що ти є частиною групи);
- потреба відчувати себе здібним (переконавання, що ти можеш зробити щось без сторонньої допомоги, оволодіти майстерністю і долати межі теперішніх можливостей, досягати успіху);
- потреба у смислі і моральних цінностях (почуття зв'язку з іншими людьми і зі світом).

Наступними за важливістю, за оцінками представників усіх цільових груп, є критерії, пов'язані з розвитком і навчанням дитини (розвиток мовлення / навички спілкування: розвиток дрібної моторики; вивчення правил дорожнього руху); обладнання та якість приміщень і простору поза приміщеннями (інвентар для рухової активності, простір надворі, внутрішній простір, меблі для догляду, гри і навчання); взаємодія працівників освітнього закладу з дітьми та батьками (індивідуальний підхід до дітей, залучення батьків до діяльності ЗДО, вирішення конфліктів); співвідношення кількості дітей і педагогів — зазначені критерії визнали дуже важливими більше половини респондентів. У середньому ці критерії були оцінені на 6 балів і вище.

РОЗВИТОК ТА НАВЧАННЯ ДИТИНИ ДИТИНИ

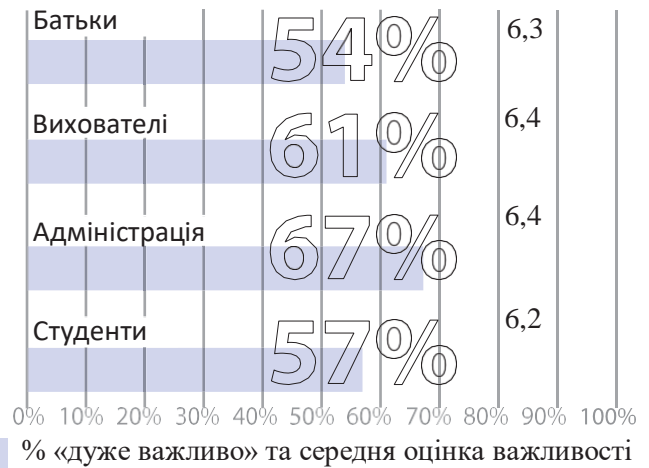
РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ / НАВИЧКИ СПІЛКУВАННЯ

Розвиток мовлення (педагоги заохочують дітей до спілкування відповідно до віку) назвали дуже важливим критерієм дошкільної освіти 64% батьків (середнє значення 6,5), 70% вихователів (середнє значення 6,6), 67% адміністрації (середнє значення 6,5), 49% студентів (середнє значення 6,2).

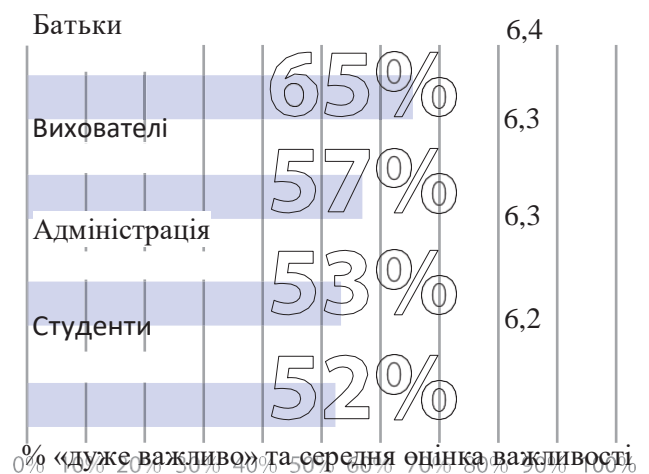
РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ

Розвиток дрібної моторики (наявність великої кількості матеріалів для розвитку відповідних віку навичок роботи руками/ пальцями) оцінили як дуже важливий 54% батьків (середнє значення 6,3), 61% вихователів (середнє значення 6,4), 67% адміністрації (середнє значення 6,4), 57% студентів (середнє значення 6,2).

ВИВЧЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ

Вивченню правил дорожнього руху надали великого значення 65% батьків (середнє значення 6,4), 57% вихователів (середнє значення 6,3), 53% адміністрації (середнє значення 6,3), 52% студентів (середнє значення 6,2).

Відповіді респондентів на запитання «Які ще критерії здаються Вам важливими в контексті освітньої діяльності і догляду за дітьми в закладі дошкільної освіти?»

Єдність розвитку, виховання, навчання й оздоровлення дітей дошкільного віку (керівники ЗДО).

Навчання дітей у цікавій ігровій формі, без втоми, зі збереженням психічного і фізичного здоров'я, стимулювання бажання дитини до пізнання (батьки).

Комфортні умови для дитини в ЗДО, безпека, належний догляд, цікаві заняття (батьки).

Належне матеріальне забезпечення діяльності садочків, а також персоналу (вихователі, няні, керівники та ін.), (батьки).

ОБЛАДНАННЯ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОСТОРУ

Обладнання для рухової активності назвали дуже важливим

61% батьків (середнє значення 6,3),
65% вихователів (середнє значення 6,5),
70% адміністрації (середнє значення 6,5),
55% студентів (середнє значення 6,2).

простір надворі (відповідні розміри простору на кожну дитину поза приміщенням; безпечність і належний стан; можливість регулярного використання незалежно від погодних умов) дуже важливий за оцінкою 61% батьків (середнє значення 6,4),

63% вихователів (середнє значення 6,5),
60% адміністрації (середнє значення 6,4),
50% студентів (середнє значення 6,2).

Відповідний розмір, безпечність, комфортність та облаштованість внутрішнього простору є дуже важливими на думку

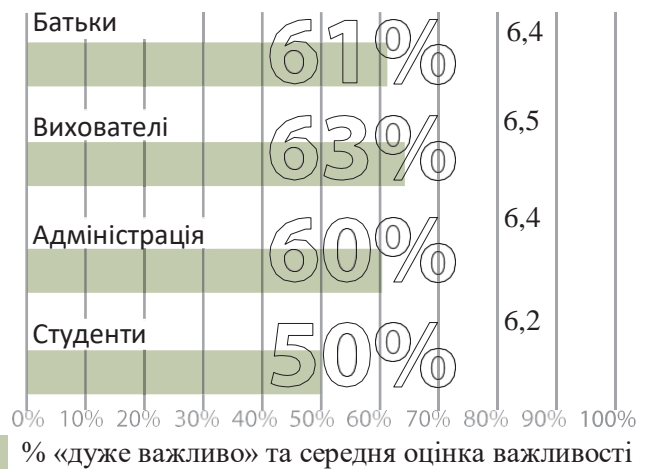
55% батьків (середнє значення 6,2),
72% вихователів (середнє значення 6,6),
53% адміністрації (середнє значення 6,3),
55% студентів (середнє значення 6,1).

Достатню кількість та відповідний розмір меблів для догляду, гри і навчання як дуже важливі оцінили

53% батьків (середнє значення 6,2),
58% вихователів (середнє значення 6,4),
40% адміністрації (середнє значення 5,9),
64% студентів (середнє значення 6,3).

ПРОСТІР НАДВОРІ

ВНУТРІШНІЙ ПРОСТІР

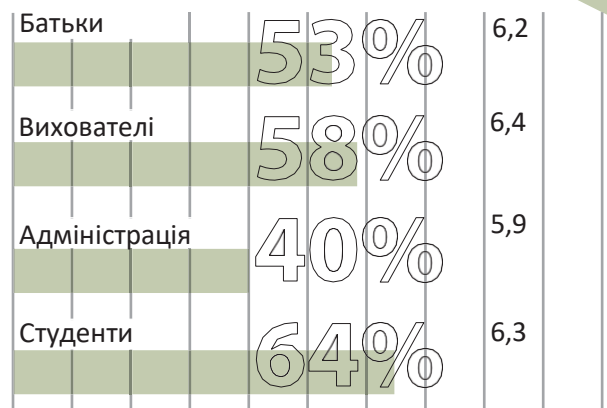

ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ

МЕБЛІ ДЛЯ ДОГЛЯДУ, ГРИ І НАВЧАННЯ

Найвище оцінили важливість меблів в організації освітнього середовища вихователі: 58% респондентів цієї групи оцінили цей критерійу середньому на 6,4 бала. подібні оцінки поставили 64% студентів (середнє значення 6,3) і 53% батьків (середнє значення 6,2). Найнижче цей критерій був оцінений адміністрацією (середнє значення 5,9).

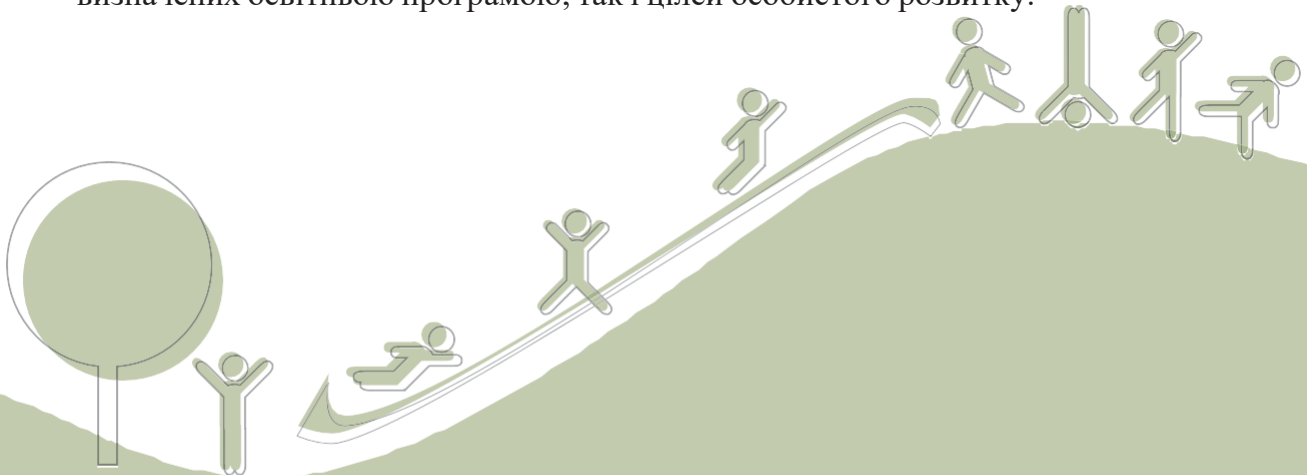

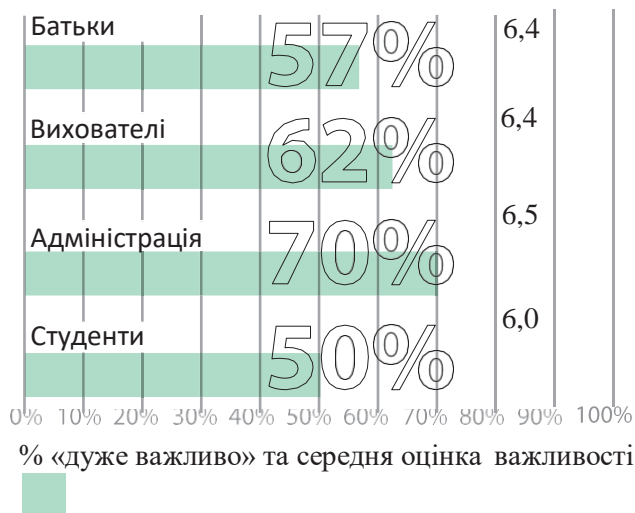
0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%
% «дуже важливо» та середня оцінка важливості

Якісний педагогічний процес базується на переконанні, що догляд за дітьми, їх навчання і виховання є одним цілим, а благополуччя кожної дитини і її залучення до життя дитячого садка — обов'язкові умови для навчання. хоча навчання здійснюється з використанням різних освітніх методик і в різних ситуаціях, кінцева ціль педагогічного процесу одна — встановити високі, але досяжні очікування для кожної дитини, сприяти розвитку допитливості, дослідницьких інтересів, критичного мислення і здатності до співпраці. У кожної дитини мають розвиватися навички і прагнення навчатися впродовж усього життя.

Методи, які використовують педагоги для сприяння процесу навчання, мають базуватися на демократичних цінностях. когнітивний розвиток і досягнення академічних результатів необхідно поєднувати із соціально-емоційним розвитком. Методи, що використовуються педагогами, мають розвивати у дітей навички, потрібні їм для того, щоб стати відповідальними членами суспільства. пріоритетним є розвиток емпатії (співчуття і співпереживання), вміння проявляти турботу про інших, формування здатності бути відкритими і толерантними.

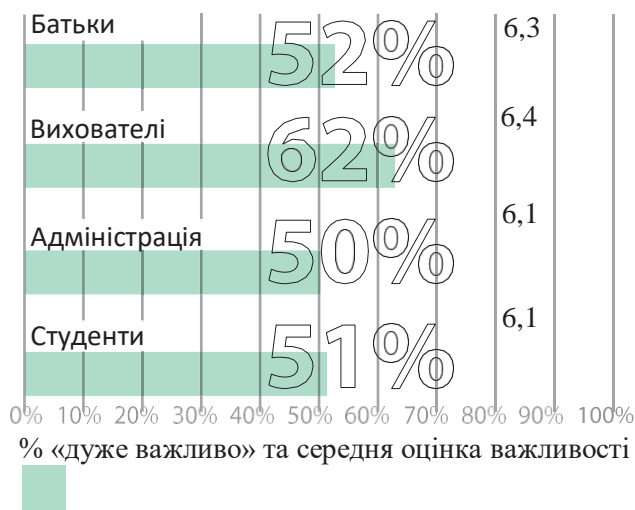
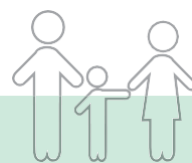
потрібно надавати дітям можливість формувати, виражати й аргументувати власні думки, здійснювати вибір і приймати осмислені рішення, а також вміти досягати консенсусу. педагог відповідає за прийняття рішень і вибір методів викладання для того, щоб найкращим чином допомагати дитині успішно навчатися і досягати як результатів, визначених освітньою програмою, так і цілей особистого розвитку.

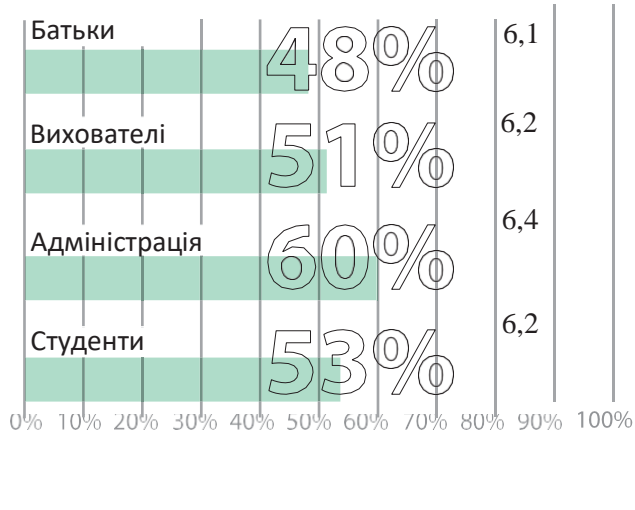
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД

Індивідуальний підхід до дітей (навчальні можливості адаптуються до інтересів і здібностей дитини) як дуже важливий критерій відмітили 57% батьків (середнє значення 6,4), 62% вихователів (середнє значення 6,4), 70% адміністрації (середнє значення 6,5), 50% студентів (середнє значення 6,0).

ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ ДО ДІЯЛЬНОСТІ ЗДО

Залучення батьків (відкриті / довірливі стосунки між батьками і педагогами; частий обмін інформацією; участь батьків у прийнятті важливих рішень щодо діяльності ЗДО) дуже важливим для 52% батьків (середнє значення 6,3), 62% вихователів (середнє значення 6,4), 50% адміністрації (середнє значення 6,1), 51% студентів (середнє значення 6,1).

РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ

Розв'язання конфліктів (належне сприйняття критики з боку батьків; об'єктивне розв'язання конфліктів між дошкільним закладом і батьками на основі взаємоповаги) дуже важливе для 48% батьків (середнє значення 6,1), 51% вихователів (середнє значення 6,2), 60% адміністрації (середнє значення 6,4), 53% студентів (середнє значення 6,2).

% «дуже важливо» та середня оцінка важливості

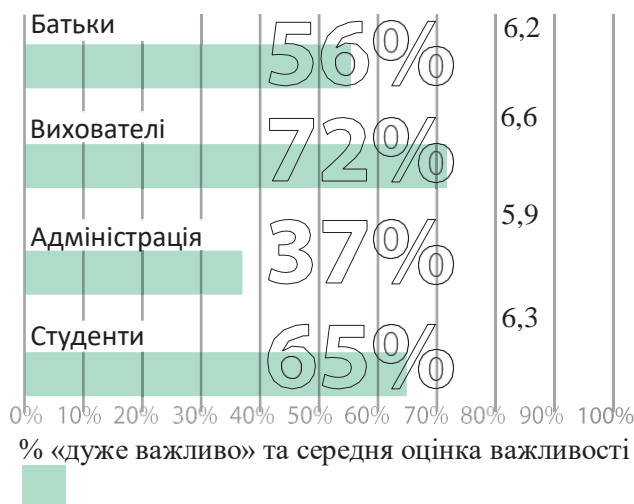

Для успішної інформативної взаємодії із сім'ями вихованців ЗДО використовують індивідуальний підхід педагогів до комунікації з батьками кожної дитини.

Інформування батьків вихованців про діяльність ЗДО може здійснюватись різними шляхами. Наприклад:

- Розмова педагога з батьками, коли вони приводять чи забирають дитину з дитячого садка.
- Організація «Днів відкритих дверей», з метою інформування батьків щодо особливостей освітньої програми закладу, вимог і запланованих заходів.
- Використання різних каналів комунікації: електронної пошти, соціальних мереж, індивідуальних зустрічей, письмових звітів щодо прогресу дитини; розміщення інформації про заходи, які проводять у дитячому садку, на дошці оголошень тощо. Важливо, щоб зміст і форма комунікації відповідали потребам та життєвим обставинам сімей.
- Облаштування спеціального місця, де батьки можуть залишати свої повідомлення педагогам та адміністрації ЗДО.
- Ознайомлення з портфоліо дитини, складеним за результатами документування її розвитку.

СПІВВІДНОШЕННЯ КІЛЬКОСТІ ДІТЕЙ ТА ПЕДАГОГІВ

Адекватне співвідношення кількості дітей і педагогів (для дітей 3—6 років: не більше 10 дітей на 1 педагога; для дітей до 3 років: не більше 6 дітей на 1 педагога) дуже важливе на думку 56% батьків (середнє значення 6,2), 72% вихователів (середнє значення 6,6), 37% адміністрації (середнє значення 5,9), 65% студентів (середнє значення 6,3)

ВИХОВНИЙ ПРОЦЕС: ФОРМУВАННЯ ЦІННОСТЕЙ

Достатньо важливими для представників усіх цільових аудиторій є критерії виховання і формування таких цінностей, як заохочення належної поведінки / транслявання ціннісних переконань, розвиток сприйняття і когнітивних процесів, виховання самостійності.

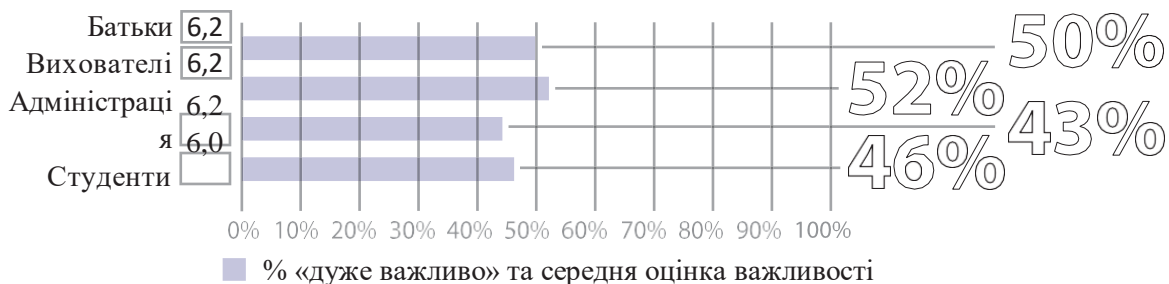

ЗАОХОЧЕННЯ НАЛЕЖНОЇ ВЗАЄМОДІЇ / ТРАНСЛЮВАННЯ ЦІННОСТЕЙ

під час опитування заохочення належної взаємодії / транслювання цінностей (пояснення дітям правил і цінностей; навчання конструктивної взаємодії одне з одним; активне залучення до розв'язання конфліктів з урахуванням вікових особливостей; ознайомлення з матеріалами, які передають цінності, наприклад книгами) назвали дуже важливим

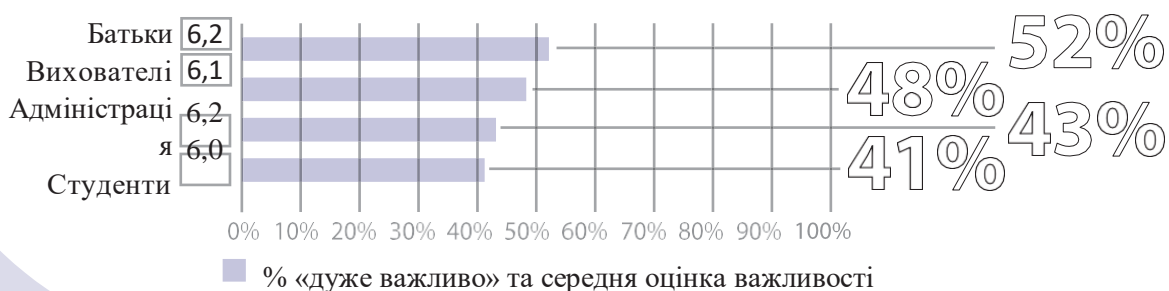
50% батьків (середня оцінка 6,2),
52% вихователів (середня оцінка 6,2),
43% адміністрації (середня оцінка 6,2),
46% студентів (середня оцінка 6,0).

РОЗВИТОК СПРИЙНЯТТЯ / КОГНІТИВНИХ ПРОЦЕСІВ

Розвиток сприйняття / когнітивних процесів (надання можливостей для вираження міркування, логічного мислення, розуміння, сприйняття, запам'ятовування співвідношення, концептуалізації навколишнього світу і розуміння явищ та процесів; використання різних матеріалів, наприклад логічних ігор) дуже важливий за оцінкою

52% батьків (середнє значення 6,2),
48% вихователів (середнє значення 6,1),
43% адміністрації (середнє значення 6,2),
41% студентів (середнє значення 6,0).

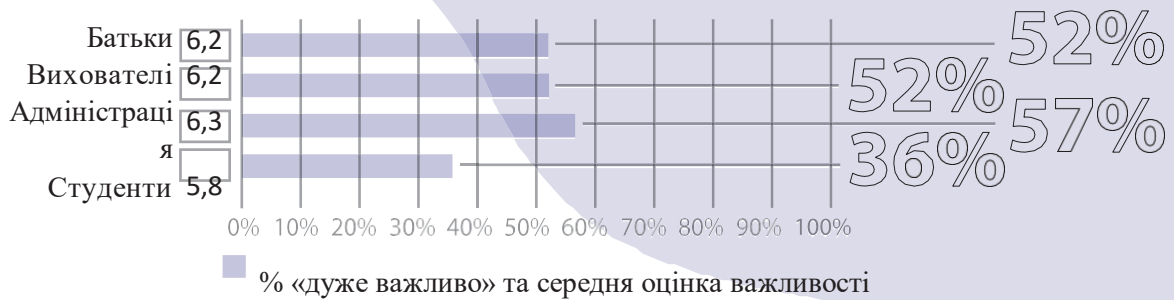

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ

Розвиток самостійності / незалежності (створення середовища, яке б спонукало до самоконтролю / створювало «виклики», прийнятні для дітей, наприклад сервірування дитячих столових приборів, виконання завдань, відповідних до віку вихованців); діяльність із «небезпечними» предметами / у рамках «небезпечних» завдань, наприклад з ножицями, гойдалками, обладнанням для лазіння) є дуже важливим критерієм за оцінкою

52% батьків (середнє значення 6,2),
52% вихователів (середнє значення 6,2),
57% адміністрації (середнє значення 6,3),
36% студентів (середнє значення 5,8).

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ / НЕЗАЛЕЖНОСТІ

педагоги, які активно співпрацюють з іншими фахівцями, асистентами педагогів, батьками, членами місцевої громади, здатні більшою мірою задовольнити потреби дітей, аніж ті, які діють самотужки. Для ефективної роботи в інклюзивному освітньому середовищі педагоги мають налагодити співпрацю з фахівцями і вміти використовувати практику спільного викладання. В такому випадку задоволення потреб дітей дошкільного віку в навчанні буде повним.

ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ПЕДАГОГІВ

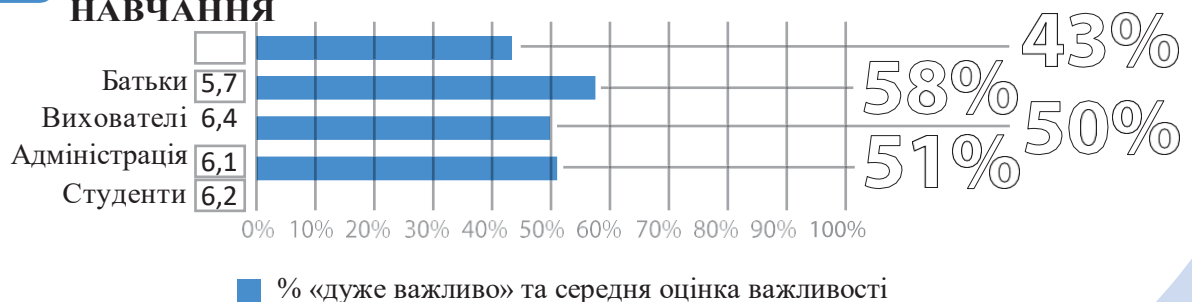

працівники сфери дошкільної освіти та студенти, які навчаються за цим напрямом підготовки, доволі часто відзначали як дуже важливі критерії навчання та підвищення кваліфікації педагогів, тоді як батьки надавали цим критеріям дещо меншого значення. Зокрема, оплату навчальних годин (оплачується певна кількість днів на рік, відведених на підвищення кваліфікації) назвали дуже важливим критерієм

- 43% батьків (середнє значення 5,7),
- 58% вихователів (середнє значення 6,4),
- 50% адміністрації (середнє значення 6,1),
- 51% студентів (середнє значення 6,2).

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: ОПЛАТА ЧАСУ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ

Відповіді респондентів на запитання «Які ще критерії здаються Вам важливими в контексті освітньої діяльності і догляду за дітьми у закладі дошкільної освіти?»

Фінансова автономія дошкільного закладу — можливість задоволення всіх вимог та потреб простору ЗДО (керівники).

Забезпечення закладу кваліфікованим персоналом у повному обсязі, урегулювання вимог законів суміжних відомств із вимогами освітнього законодавства (керівники).

Спроможність педагога до професійного розвитку, готовність та вміння здійснювати інноваційну експериментальну діяльність з використанням різних підходів (вихователі).

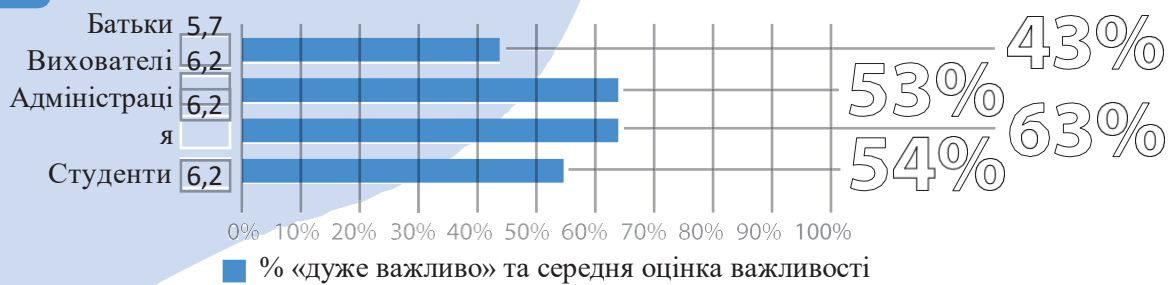
Важлива наявність у закладі профільних спеціалістів: практичного психолога, логопеда, інструктора з фізкультури, керівників гуртків. Виділення методичних годин для вихователів для підготовки педагогів до занять та їхньої самоосвіти (вихователі).

Забезпечення вихователів усіма необхідними матеріалами (сучасною технікою) для створення ширших можливостей у навчанні дітей (батьки).

ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА

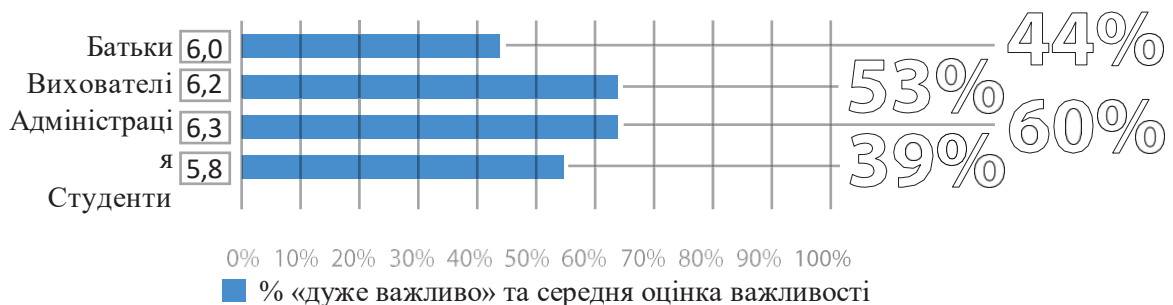

фінансову підтримку (додаткове навчання педагогів фінансується адміністрацією) оцінили як дуже важливу
 43% батьків (середнє значення 5,7),
 53% вихователів (середнє значення 6,2),
 63% адміністрації (середнє значення 6,2),
 54% студентів (середнє значення 6,2).

НАВЧАННЯ ПЕДАГОГІВ

Навчання педагогів (відповідний рівень освіт усіх працівників ЗДО; для керівників ЗДО додаткове навчання з розвитку лідерських і управлінських навичок; наявність вузькоспеціалізованих педагогів закладу для спеціальних занять, наприклад, логопед, терапевт) назвали дуже важливим критерієм
 44% батьків (середнє значення 6,0),
 53% вихователів (середнє значення 6,2),
 60% адміністрації (середнє значення 6,3),
 39% студентів (середнє значення 5,8).

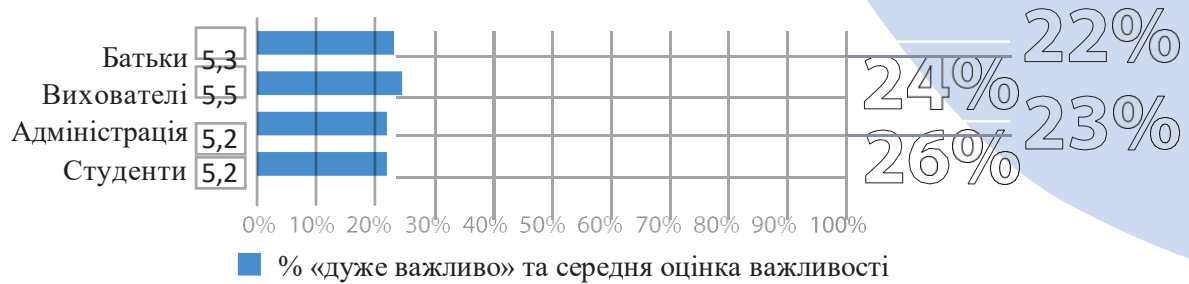
Підтримувати професійний розвиток педагогічних працівників, зокрема, забезпечуючи час для рефлексії, планування, співпраці з колегами, батьками та іншими фахівцями.

Розвивати компетентності педагогічних працівників реагувати і застосовувати індивідуальний підхід до дітей з особливими потребами.

Рекомендації Європейської Комісії щодо високоякісних систем дошкільної освіти та догляду (2018)

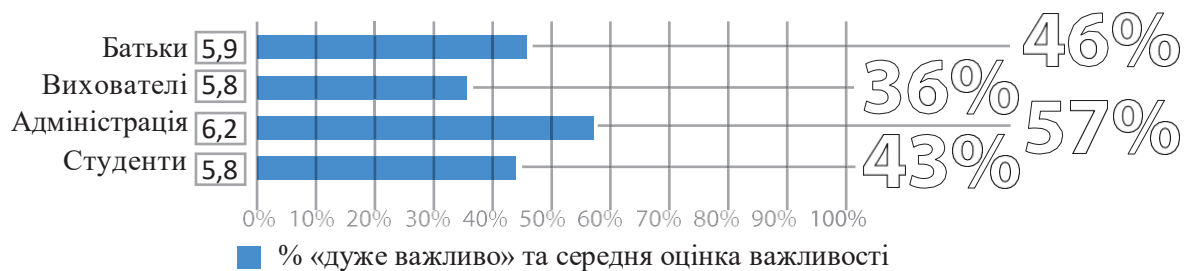
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ ЗМІСТОМ НАВЧАННЯ

Усі цільові групи дещо нижче оцінили критерій, як можливість ознайомлення зі змістом навчання (теми навчальних курсів презентуються у щоденній роботі вихователів і під час спілкування з батьками). Студенти і представники управлінь освіти оцінили цей аспект у середньому на 5,2; 22% батьків дали йому середню оцінку 5,3; а 24% вихователів — 5,5 «досить важливо».

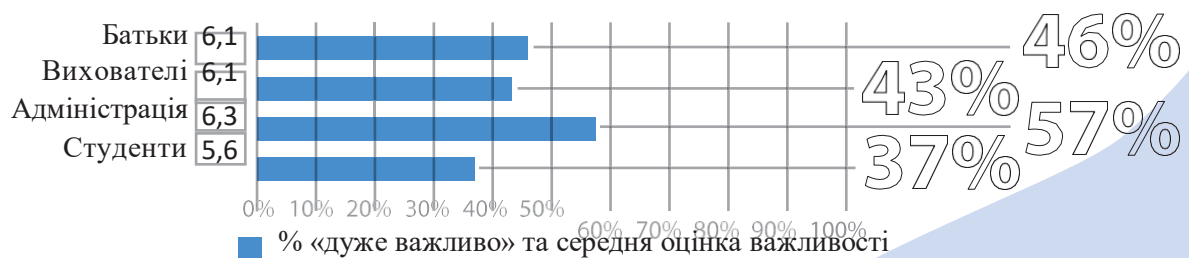
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: БЕЗ ШКОДИ ДЛЯ ДІТИНИ

Водночас представники управлінь освіти і батьки остерегаються того, що підвищення кваліфікації педагогів може перешкоджати роботі з дітьми. 57% представників управлінь освіти визначили цей критерій як дуже важливий (у середньому 6,2), 46% батьків оцінили цей критерій як важливий (у середньому 5,9). Дещо нижчу оцінку дали цьому критерію вихователі (середнє значення 5,8) та студенти (середнє значення 5,8).

ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ

Усі без винятку цільові групи високо оцінили важливість професійної підтримки педагогів. 57% адміністрації оцінили цей критерій в середньому на 6,3; 46% батьків і 43% вихователів оцінили в середньому як 6,1; 37% студентів (середнє значення 5,6).

Для значної частини батьків, вихователів та адміністрації ЗДО достатньо важливими критеріями дошкільної освіти також є формування прийому їжі / перекусок, розвиток художньої творчості, розвиток мовлення і формування літературної культури, розвиток математичного мислення, сприяння взаємодії з природою, наявність часу для вільної гри, доступність дошкільного закладу, а також надання інформації про роботу дитячого садка.

Міцні партнерські стосунки між педагогами і сім'ями, іншими членами місцевої громади необхідні для розвитку і навчання дітей. Усвідомлюючи роль сім'ї як середовища, де починається розвиток і навчання дитини, педагог має вибудовувати «містки» між закладом дошкільної освіти і сім'єю/місцевою громадою, сприяти постійному двосторонньому спілкуванню.

Щоб забезпечити умови для розвитку і навчання дітей, необхідно брати до уваги різні характеристики сімей (склад сім'ї, соціально-економічний статус, спосіб життя тощо) і місцевих громад, у межах яких вони проживають. Чуйність педагога до членів сім'ї, вміння враховувати їхні особистісні особливості, проявляються в тому, що педагог цінує сприяння розвитку дітей з боку батьків та їхніх родичів, а також залучення їх до життя дитячого садка.

Сприяючи ефективній комунікації і взаємодії між сім'ями, ЗДО і місцевою громадою, педагог допомагає визнати інтереси і відповідальність усіх сторін за навчання і майбутнє дітей. Цим забезпечується згуртованість місцевої громади у питаннях дошкільної освіти.

ПРИЙОМ ЇЖІ

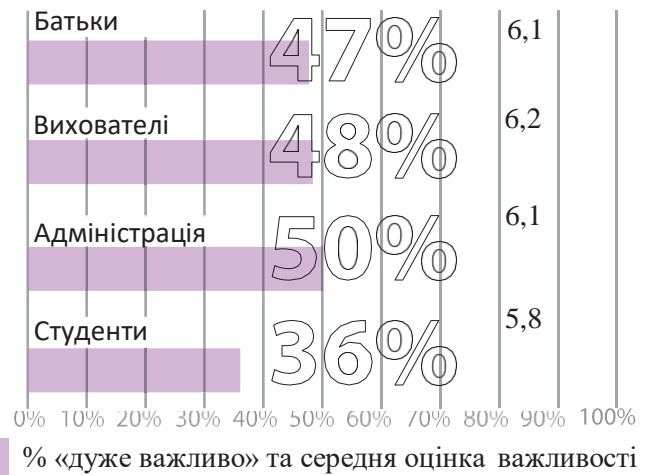
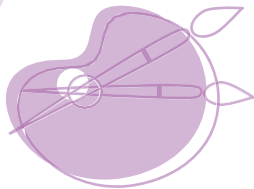
За даними опитування, їжа і перекуски (відповідність стандартам харчування і подання їжі у відповідний час; використання прийому їжі як часу для розмов і приємного спілкування дітей і педагогів) є дуже важливим критерієм для

- 55% батьків (середнє значення 6,2),
- 35% вихователів (середнє значення 5,8),
- 53% адміністрації (середнє значення 6,0),
- 48% студентів (середнє значення 6,1).

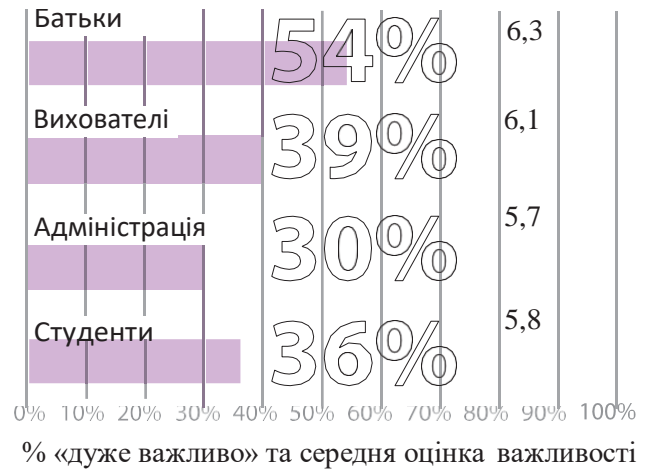
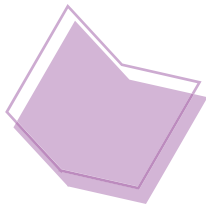
РОЗВИТОК ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ

Розвиток художньої творчості є дуже важливим критерієм для 47% батьків (середнє значення 6,1), 48% вихователів (середнє значення 6,2), 50% адміністрації (середнє значення 6,1), 36% студентів (середнє значення 5,8).

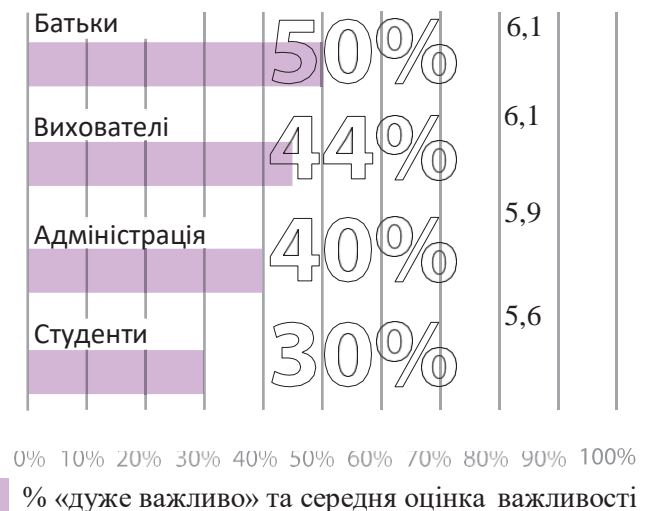
РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ І ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ КУЛЬТУРИ

Заохочення мовлення і формування літературної культури є дуже важливим за оцінкою 54% батьків (середнє значення 6,3), 39% вихователів (середнє значення 6,1), 30% адміністрації (середнє значення 5,7), 36% студентів (середнє значення 5,8).

РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Розвиток математичного мислення є дуже важливим для 50% батьків (середнє значення 6,1), 44% вихователів (середнє значення 6,1), 40% адміністрації (середнє значення 5,9), 30% студентів (середнє значення 5,6).

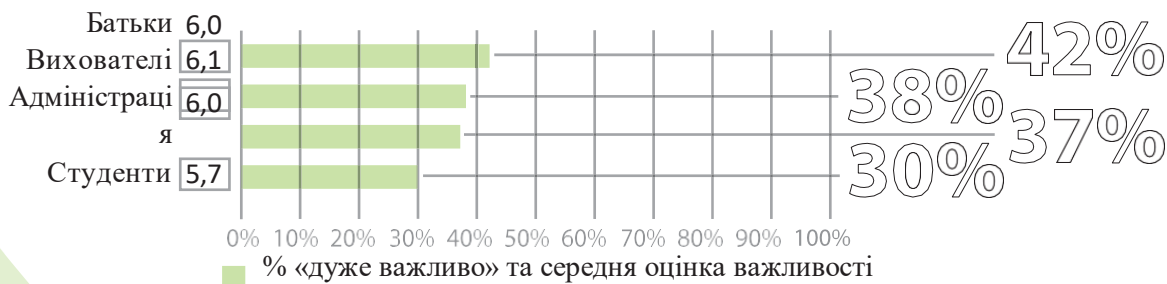
Відповіді респондентів на запитання «Які ще критерії здаються Вам важливими в контексті освітньої діяльності і догляду за дітьми у закладі дошкільної освіти?»

- Розвиток здібностей і талантів кожної окремої дитини, формування комунікативних навичок, спільна робота дітей над творчими проектами (батьки).
- Розвиток логічного та інженерного мислення. Приділити більше уваги розвитку математичного мислення та вивченню іноземних мов (батьки).
- Інтерактивні засоби навчання (зокрема інтерактивні дошки) стануть чудовими помічниками в розвитку дітей: забезпечать розвиток уваги, мислення, мовлення і навичок навчальної діяльності (батьки).
- Поглиблене ознайомлення дітей з місцевістю через екскурсії (батьки).

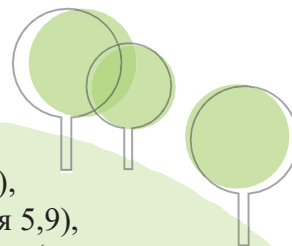
СПРИЯННЯ ВЗАЄМОДІЇ З ПРИРОДОЮ

Сприяння взаємодії з природою назвали дуже важливим критерієм

- 42% батьків (середнє значення 6,0),
- 38% вихователів (середнє значення 6,1),
- 37% адміністрація (середнє значення 6,0),
- 30% студентів (середнє значення 5,7).

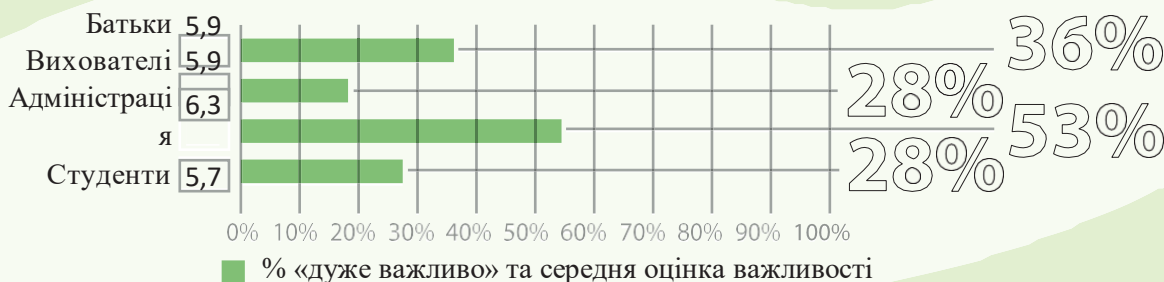

ЧАС ДЛЯ ВІЛЬНОЇ ГРИ

Час для вільної гри має велике значення для

- 36% батьків (середнє значення 5,9),
- 28% вихователів (середнє значення 5,9),
- 53% представників управлінь освіти (середнє значення 6,3),
- 28% студентів (середнє значення 5,7).

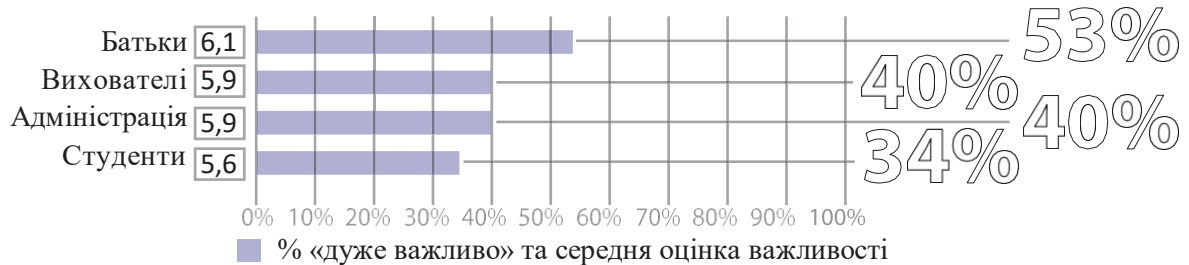

ДОСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ

Доступність дошкільного закладу (близькість до місця проживання / праці батьків; зручна транспортна розв'язка) дуже важлива за оцінками

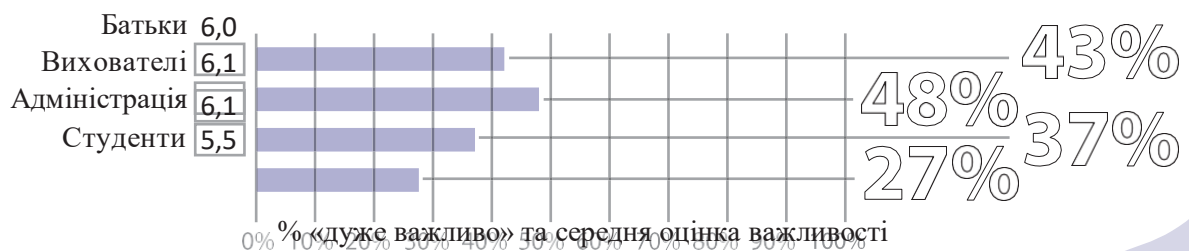
53% батьків (середнє значення 6,1),
40% вихователів (середнє значення 5,9),
40% адміністрації (середнє значення 5,9),
34% студентів (середнє значення 5,6).

ІНФОРМУВАННЯ ПРО РОБОТУ ДИТЯЧОГО САДКА

Інформування про роботу дитячого садка (регулярне інформування батьків про діяльність дитячого садка під час проведення батьківських зборів, індивідуальних зустрічей) дуже важливе за оцінкою

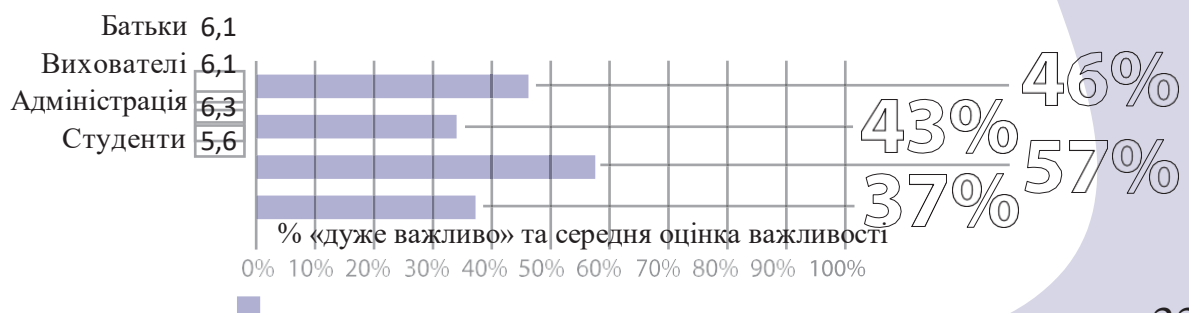
43% батьків (середнє значення 6,0),
48% вихователів (середнє значення 6,1),
43% адміністрації (середнє значення 6,1)
27% студентів (середнє значення 5,5).

ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ

професійна підтримка педагогів (регулярні зустрічі й обговорення персоналом питань навчання і виховання дітей; отримання професійного зворотнього зв'язку щодо їхньої роботи через консультації, супервізію / наставництво, письмові відгуки) є дуже важливим критерієм на думку

46% батьків (середнє значення 6,1),
43% вихователів (середнє значення 6,1),
57% адміністрації (середнє значення 6,3),
37% студентів (середнє значення 5,6).

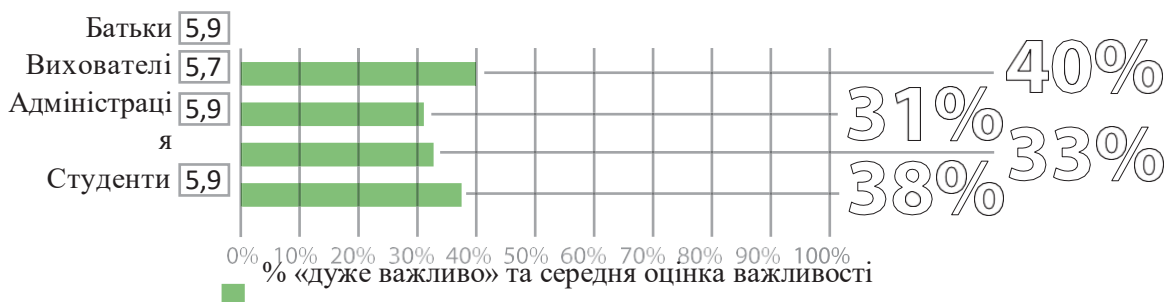

помірно важливими критеріями, за оцінками представників цільових груп, є захист навколишнього середовища, показ / виставка дитячих робіт, звільнення завідувача від виконання обов'язків з догляду за дітьми, час на підготовку і подальше опрацювання матеріалів, консультації і підтримка сімей, розвиток навичок конструювання / дизайну, розвиток сприйняття відмінностей, розвиток драматичної гри, розвиток музичної діяльності / гри на музичних інструментах, денний сон і відпочинок, зміст і доступність освітньої концепції, інформування та оновлення інформації щодо освітньої концепції, врахування особистих потреб педагогів, підлаштування годин роботи закладу під потреби батьків, спостереження і документація розвитку дитини.

ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Зокрема, приділення уваги такому критерію, як захист навколишнього середовища (різні матеріали, присвячені захисту навколишнього середовища; регулярна проектна діяльність з цієї тематики; правила захисту навколишнього середовища розробляються разом із дітьми, наприклад, сортування сміття) назвали дуже важливим

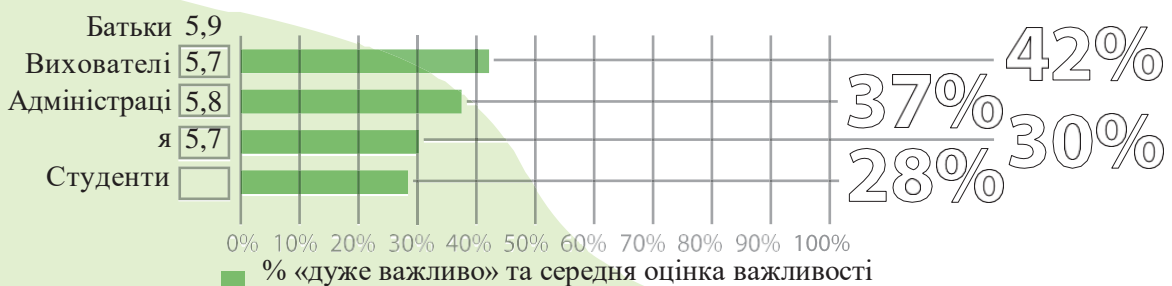
- 40% батьків (середнє значення 5,9),
- 31% вихователів (середнє значення 5,7),
- 33% адміністрації (середнє значення 5,9),
- 38% студентів (середнє значення 5,9).

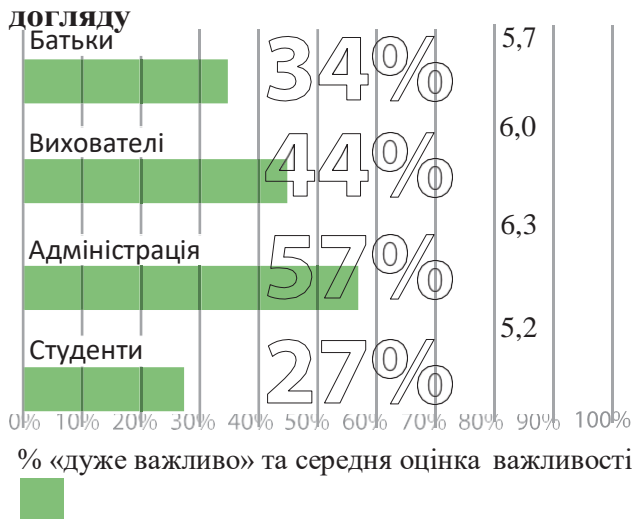
ПОКАЗ / ВИСТАВКА ДИТЯЧИХ РОБІТ

показ / виставка дитячих робіт (роботи дітей розташовуються у груповій кімнаті на рівні очей дитини) є дуже важливим критерієм якості на думку

- 42% батьків (середнє значення 5,9),
- 37% вихователів (середнє значення 5,7),
- 30% адміністрації (середнє значення 5,8),
- та 28% студентів (середнє значення 5,7).

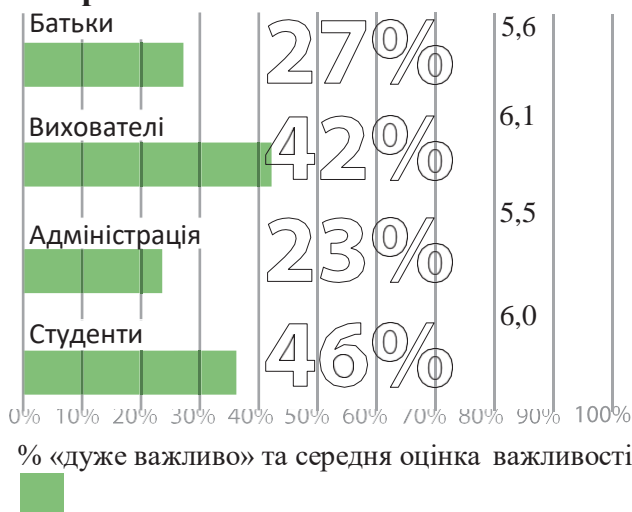
Завідувач звільнений від виконання обов'язків з

ЗВІЛЬНЕННЯ КЕРІВНИКА ВІД ОBOB'ЯЗКУ БЕЗПОСЕРЕДНЬОГО ДОГЛЯДУ ЗА ДІТЬМИ

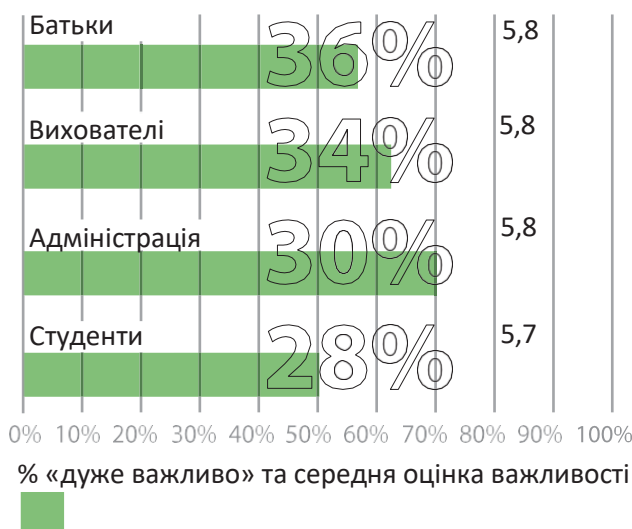
Звільнення керівника ЗДО від виконання обов'язку безпосереднього догляду за дітьми вважають дуже важливим 34% батьків (середнє значення 5,7), 44% вихователів (середнє значення 6,0), 57% адміністрації (середнє значення 6,3), 27% студентів (середнє значення 5,2).

Час на підготовку і подальше опрацювання матеріалів

ЧАС НА ПІДГОТОВКУ ОСВІТНІХ МАТЕРІАЛІВ

Час на підготовку й опрацювання навчально-методичних матеріалів (гарантований / визначений у трудовому договорі час, який може бути витрачений на підготовку та аналіз педагогічної роботи) має велике значення для 27% батьків (середнє значення 5,6), 42% вихователів (середнє значення 6,1), 23% адміністрації (середнє значення 5,5), 46% студентів (середнє значення 6,0).

КОНСУЛЬТУВАННЯ І ПІДТРИМКА СІМЕЙ

Надання консультацій і підтримка сімей вихованців ЗДО вважають дуже важливими на думку 36% батьків (середнє значення 5,8), 34% вихователів (середнє значення 5,8), 30% адміністрації (середнє значення 5,8), 28% студентів (середнє значення 5,7).

Від узгодженої співпраці закладів освіти, сімей і місцевих громад залежить ставлення дітей до ЗДО та їхня успішність. Результати залучення сімей до діяльності ЗДО є:

- ✓ покращення успішності та поведінки дітей.
- ✓ підтримка батьками ініціатив освітнього закладу як своїх власних.
- ✓ Збільшення ефективної підтримки дитячого закладу.
- ✓ Вища відвідуваність дітьми ЗДО.
- ✓ краще розуміння ролей і взаємовідносин у системі

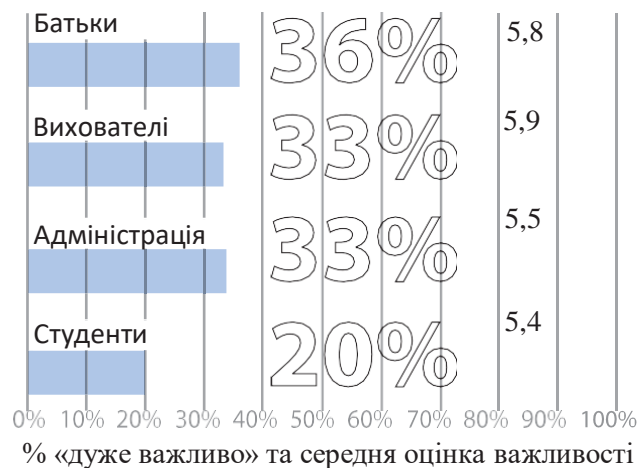
батьки — діти — ЗДО .

- ✓ Забезпечення батьків збільшує емоційного благополуччя дітей.

РОЗВИТОК НАВИЧОК КОНСТРУЮВАННЯ / ДИЗАЙНУ

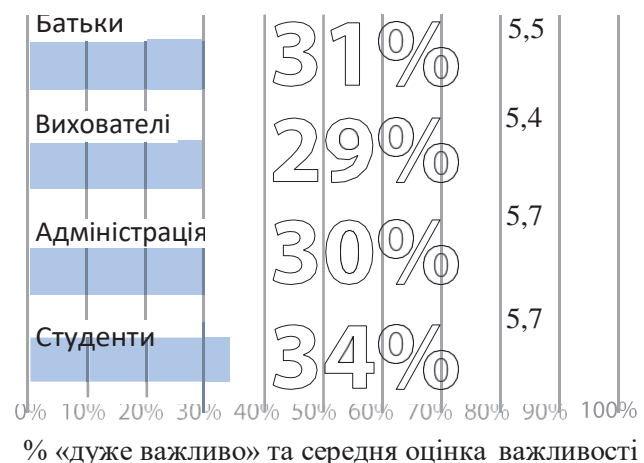
Розвиток навичок конструювання / дизайну (можливість щоденного використання дітьми різних відповідних до віку матеріалів для конструювання, наприклад кубиків, коробок тощо) дуже важливий на думку 36% батьків (середнє значення 5,8), 33% вихователів (середнє значення 5,9), 20% адміністрації (середнє значення 5,5), 20% студентів (середнє значення 5,4).

ВИХОВАННЯ

ТОЛЕРАНТНОСТІ

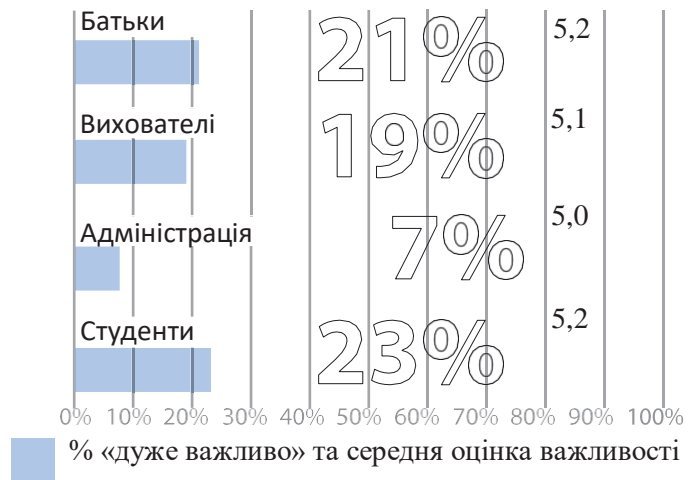
Виховання толерантності (навчальні матеріали, наприклад книги, ігри, без будь-яких расових, культурних, вікових чи гендерних стереотипів або стереотипів, пов'язаних з інвалідністю) дуже важливий за оцінками 31% батьків (середнє значення 5,5), 29% вихователів (середнє значення 5,4), 30% адміністрації (середнє значення 5,7), 34% студентів (середнє значення 5,7).

ПОЛІКУЛЬТУРНІСТЬ НАВЧАННЯ

Дещо нижче респонденти оцінюють важливість полікультурного навчання в закладі дошкільної освіти. Найнижче цей показник оцінили 7% адміністрації (середнє значення 5,0), дещо вище — 21% батьків (середнє значення 5,2), 23% студентів (середнє значення 5,2), 19% вихователів (середнє значення 5,1).

Забезпечити інклюзивну дошкільну освіту та догляд для всіх дітей, у тому числі дітей з особливими освітніми потребами, попереджаючи їхню сегрегацію.

Підтримувати усіх дітей навчатися державною мовою, з наданням можливості використання рідної мови.

Навчальні програми мають забезпечувати баланс між благополуччям та навчанням дитини, зокрема фокусуватися на соціально-емоційному розвитку, важливості гри, взаємодії з природою, ролі музики, мистецької та фізичних видів діяльності, а також забезпечувати можливості для розвитку мовленнєвих навичок, навчанні через гру.

Навчальні програми мають забезпечувати підтримку у використанні цифрових технологій відповідно до рівня розвитку дітей.

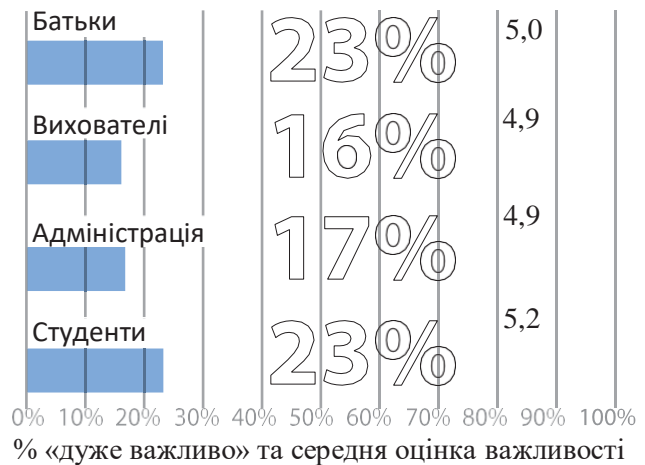
Навчальні програми повинні передбачати подальшу інтеграцію та співпрацю з персоналом початкових шкіл, забезпечуючи плавний перехід дитини від дитячого садка до початкової школи.

Рекомендації Європейської комісії щодо високоякісних систем дошкільної освіти та догляду (2018)

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ПОВЕДІНКИ, НЕ ЗУМОВЛЕНИХ ГЕНДЕРНИМ АСПЕКТОМ

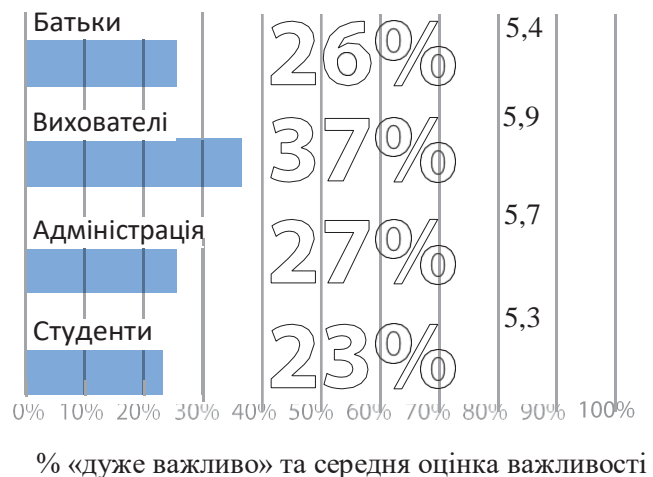
Ще нижче респонденти оцінили важливість розвиток моделей поведінки, не зумовлених гендерним аспектом: доступність для дітей різних матеріалів (іграшок, книжок), які демонструють чоловіків і жінок у нестереотипних ролях і заохочують до рольових ігор без шаблонів (наприклад, жінка-поліцейська), а також робота вихователів-чоловіків у ЗДО.

23% батьків (середнє значення 5,0), 16% вихователів (середнє значення 4,9), 17% адміністрації (середнє значення 4,9), 23% студентів (середнє значення 5,2).

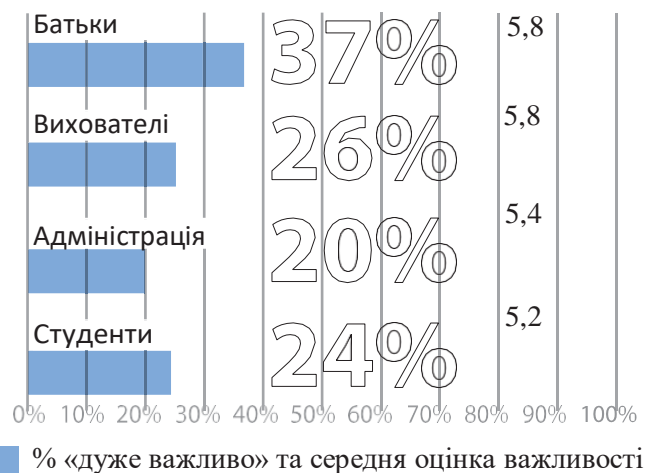
РОЗВИТОК СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ (ДРАМАТИЧНОЇ) ГРИ

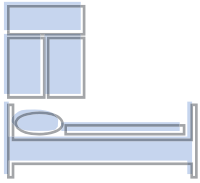
Розвиток сюжетно-рольової (драматичної) гри назвали дуже важливим критерієм якості навчально-виховної програми 26% батьків (середнє значення 5,4), 37% вихователів (середнє значення 5,9), 27% адміністрації (середнє значення 5,7), 23% студентів (середнє значення 5,3).

РОЗВИТОК МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ / ГРА НА МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТАХ

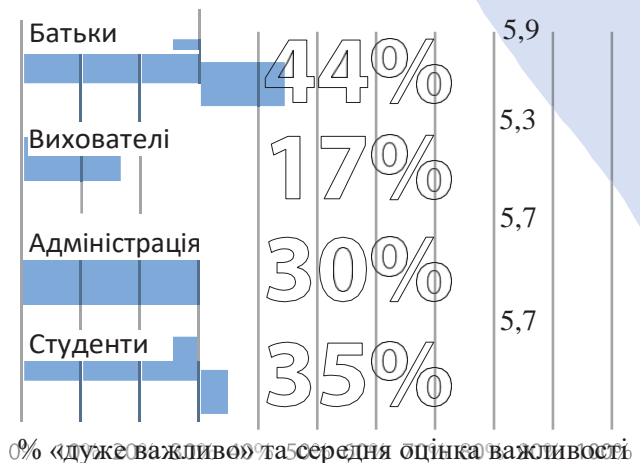
Розвиток музичної діяльності / гра на музичних інструментах має велике значення в оцінці 37% батьків (середнє значення 5,8), 26% вихователів (середнє значення 5,8), 20% адміністрації (середнє значення 5,4), 24% студентів (середнє значення 5,2).

ДЕННИЙ СОН І ВІДПОЧИНОК

Денний сон і відпочинок дуже важливий на думку 44% батьків (середнє значення 5,9), 17% вихователів (середнє значення 5,3), 30% адміністрації (середнє значення 5,7), 35% студентів (середнє значення 5,7).

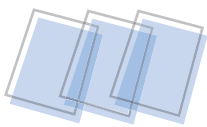
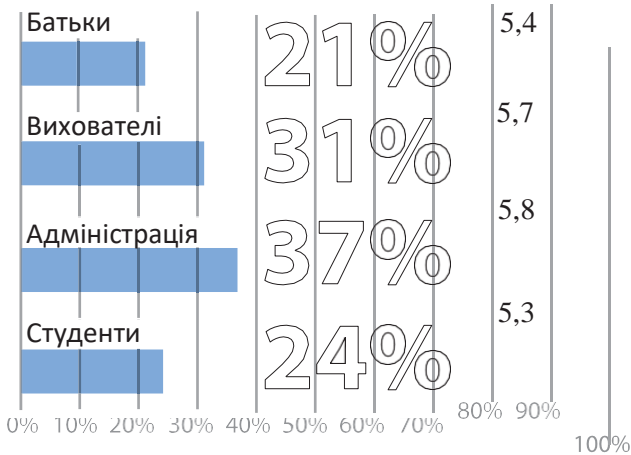

Відповіді респондентів на запитання «Які ще критерії здаються Вам важливими в контексті освітньої діяльності і догляду за дітьми в закладі дошкільної освіти?»

- Дотримання гранично допустимого навчального навантаження на дитину. Планування різних видів і типів занять у закладі дошкільної освіти, ретельне складання розкладу організованої навчально-пізнавальної діяльності для кожної вікової групи з урахуванням потреб вихованців (вихователі).*
- Наступність ланок дошкільної та початкової загальної освіти (вихователі).*
- Оптимізація документації та переведення її в електронний формат. Приділення більшої кількості часу роботі вихователя з дітьми, скорочення часових витрат на ведення документації (вихователі).*
- Сучасне дидактичне і матеріальне забезпечення освітнього процесу. Якісне інтернет-покриття для співпраці з батьками через соціальні мережі та сайт дитячого садка, використання педагогами інтернет-ресурсів у роботі з дітьми (вихователі).*

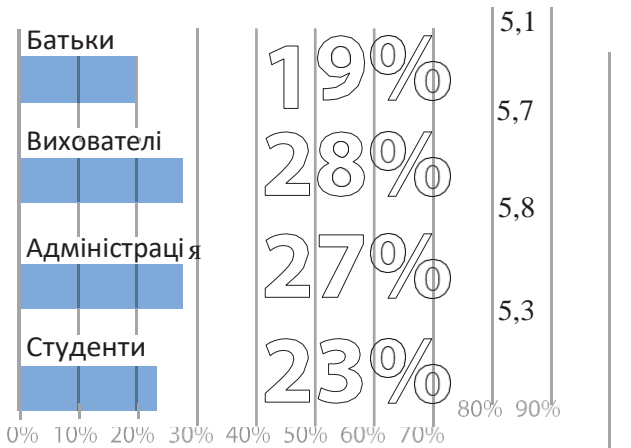
■ % дуже важливо та середня оцінка важливості

ЗМІСТ І ДОСТУПНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ КОНЦЕПЦІЇ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Зміст і доступність освітньої концепції (освітня концепція закладу є доступною; батьки можуть ознайомитися з нею, наприклад у друкованому чи цифровому форматі; концепція містить ключові характеристики, наприклад: освітня робота дошкільного закладу, взаємодія з дітьми, співпраця з батьками, ставлення до різних культур тощо) вважають дуже важливим за оцінками

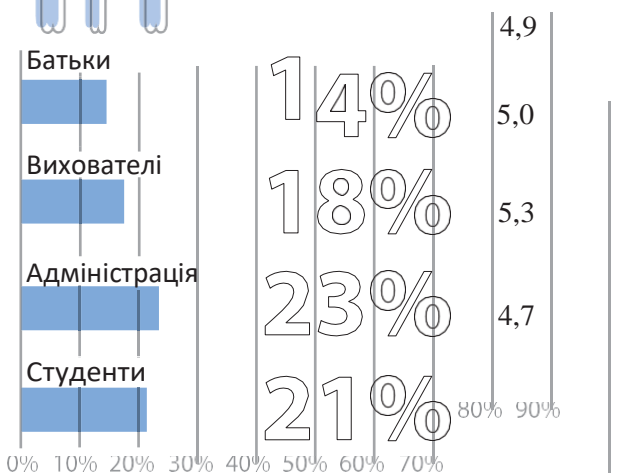
21% батьків (середнє значення 5,4),
31% вихователів (середнє значення 5,7),
37% адміністрації (середнє значення 5,8),
24% студентів (середнє значення 5,3).

ОСВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ: ІНФОРМУВАННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Інформування та оновлення інформації щодо освітньої концепції дуже важливе на думку

19% батьків (середнє значення 5,1),
28% вихователів (середнє значення 5,7),
27% адміністрації (середнє значення 5,8),
23% студентів (середнє значення 5,3).

ОСВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ: УЧАСТЬ БАТЬКІВ

Дещо нижче респонденти оцінили важливість участі батьків у розробленні освітньої концепції закладу освіти.

Найнижче цей показник оцінили 21% студентів (середнє значення 4,7), дещо вище – 14% батьків (середнє значення 4,9), 18% вихователів (середнє значення 5,0), 23% адміністрації (середнє значення 5,3).

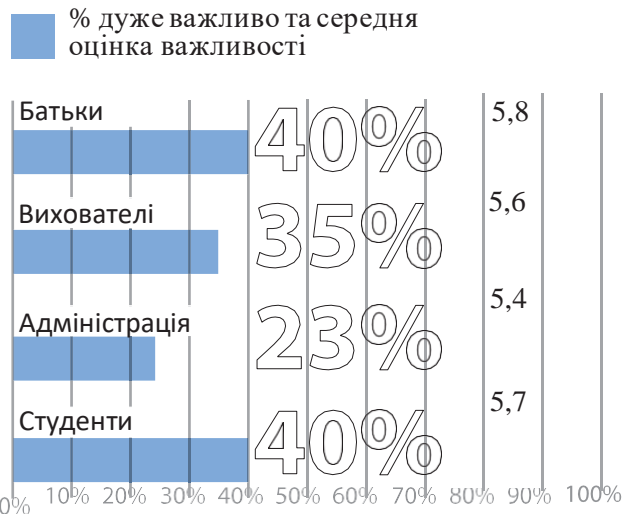
■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

УРАХУВАННЯ ОСОБИСТИХ ПОТРЕБ ПЕДАГОГІВ

Урахування особистих потреб педагогів (регулярні перерви; наявність окремої кімнати для персоналу для працівників з відповідними меблями і місцем для зберігання особистих речей) є дуже важливим критерієм на думку

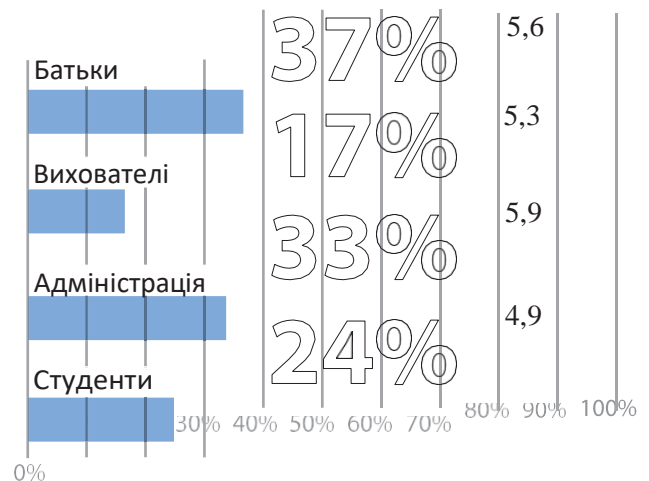
- 40% батьків (середнє значення 5,8),
- 35% вихователів (середнє значення 5,6),
- 23% адміністрації (середнє значення 5,4),
- 40% студентів (середнє значення 5,7).

АДАПТАЦІЯ ГРАФІКУ РОБОТИ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ ДО ПОТРЕБ БАТЬКІВ

Зручність графіку роботи ЗДО для батьків дуже важлива на думку

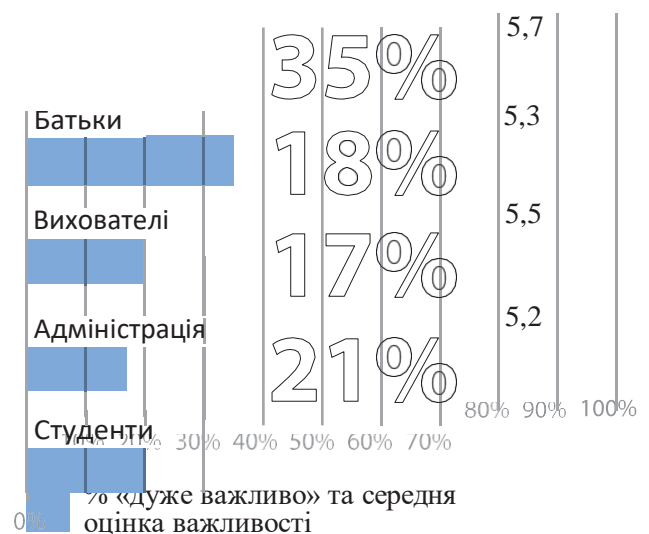
- 37% батьків (середнє значення 5,6),
- 17% вихователів (середнє значення 5,3),
- 33% адміністрації (середнє значення 5,9),
- 24% студентів (середнє значення 4,9).

СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ДОКУМЕНТУВАННЯ РОЗВИТКУ ДИТИНИ

Спостереження і документування розвитку дитини (фіксація прогресу розвитку дитини та детальне обговорення його > батьками) назвали дуже важливим критерієм

- 35% батьків (середнє значення 5,7),
- 18% вихователів (середнє значення 5,3),
- 17% адміністрації (середнє значення 5,5),
- 21% студентів (середнє значення 5,2).

Відповіді респондентів на запитання «Які ще критерії здаються Вам важливими в контексті освітньої діяльності і догляду за дітьми в закладі дошкільної освіти?»

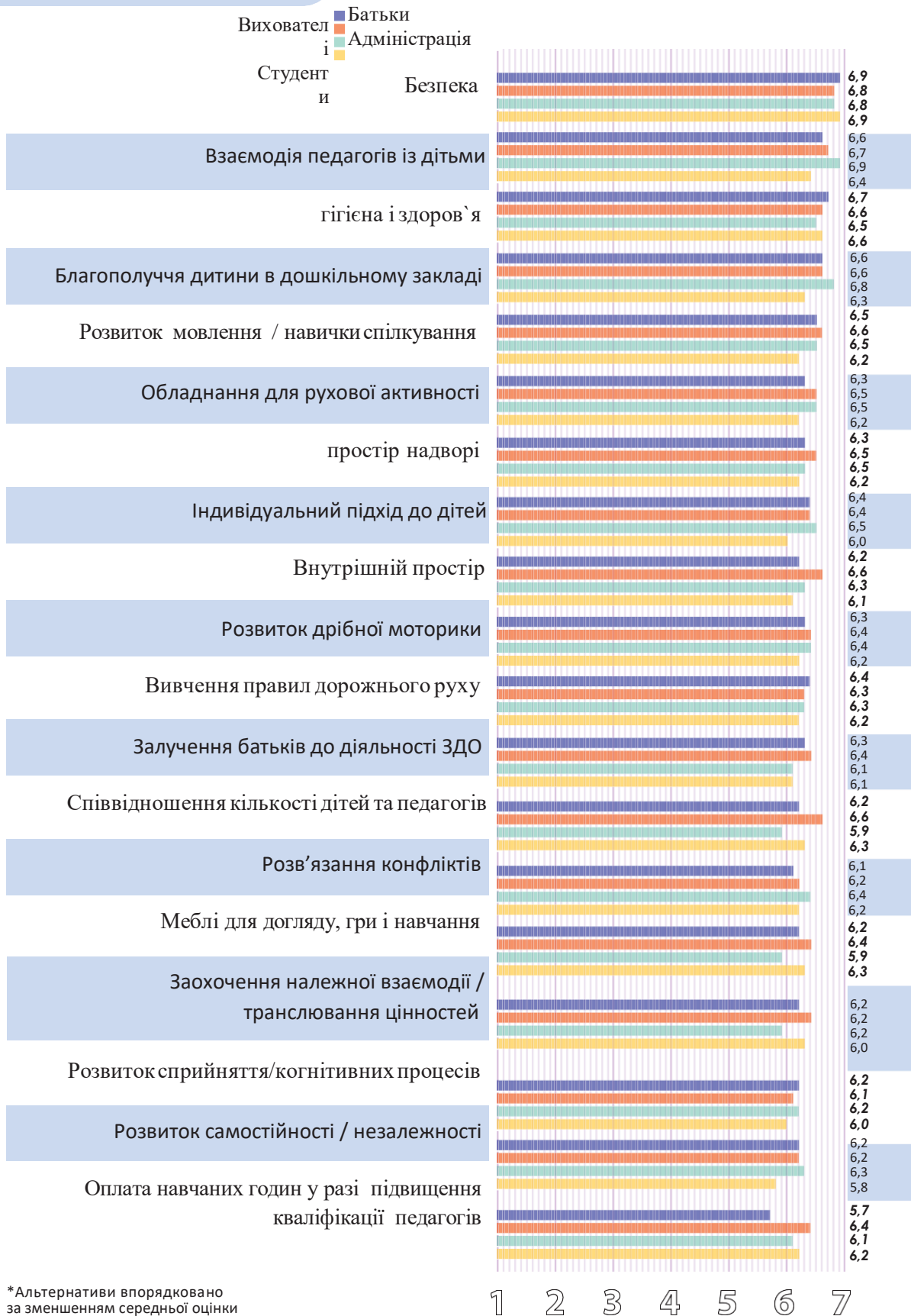
- *Збереження сімейних цінностей, патріотичне виховання, вивчення традицій та обрядів рідного краю (батьки).*
- *Формування навичок економічного мислення та економічних уявлень у дітей дошкільного віку (батьки).*
- *Вражає відмінність матеріальної бази сільських і міських дошкільних закладів. Створення однакових умов незалежно від місця проживання для виховання і навчання всіх дітей нашої країни (батьки).*
- *Забезпечення перевезення дітей у сільській місцевості до дитсадків (батьки).*
- *Забезпечення якісного харчування, належного догляду, безпечних умов перебування, взаєморозуміння і поваги; навичок спілкування, мовлення; збалансований режим робочого дня (батьки).*

Найменш важливими із запропонованих в анкеті характеристик для представників усіх цільових груп виявилися можливість для батьків (законних представників) брати участь у розробленні / редагуванні освітньої концепції ЗДО, звільнення від сплати внесків (батьки сплачують невеликі внески, або оплата відсутня; додаткові пропозиції для дітей / сімей — безкоштовні), формування моделей поведінки, не зумовлених гендерним аспектом; полікультурність навчання; ознайомлення зі змістом навчальних курсів із підвищення кваліфікації у щоденній педагогічній роботі і під час спілкування з батьками; прозорість якості оцінювання роботи педагогів. Ці критерії назвали дуже важливими менше ніж чверть респондентів, а середня оцінка їхньої важливості не перевищує 5,5 бала в усіх цільових групах.

Результати оцінки 52 показників якості дошкільної освіти 4 цільових груп повністю показано на *діаграмі 1*.

Діаграма 1. Результати оцінки 52 критеріїв якості серед 4 цільових груп

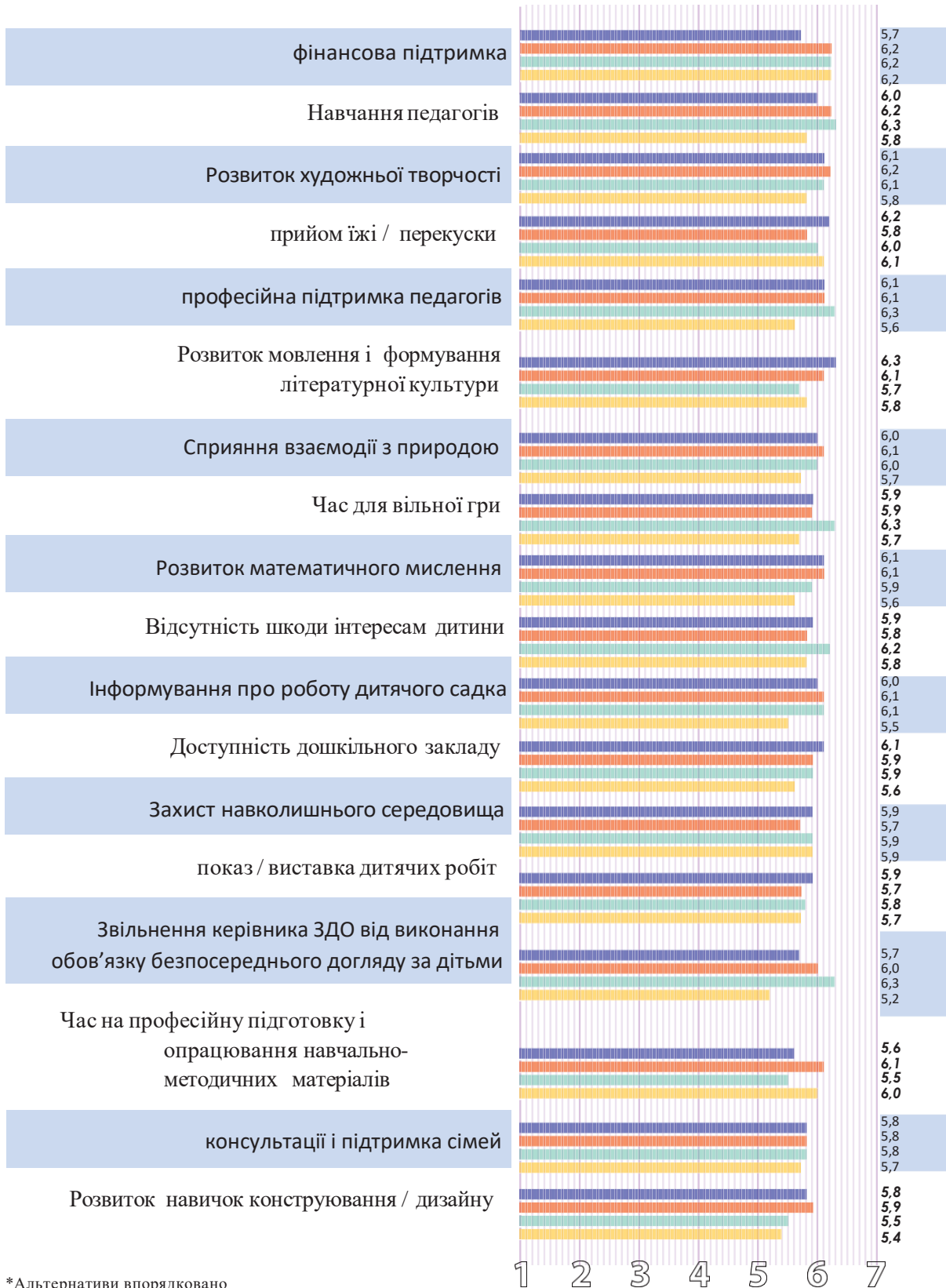
Важливість критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми у закладах дошкільної освіти (середня оцінка за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 — «дуже важливо»)

*Альтернативи впорядковано за зменшенням середньої оцінки важливості критеріїв у всіх цільових групах.

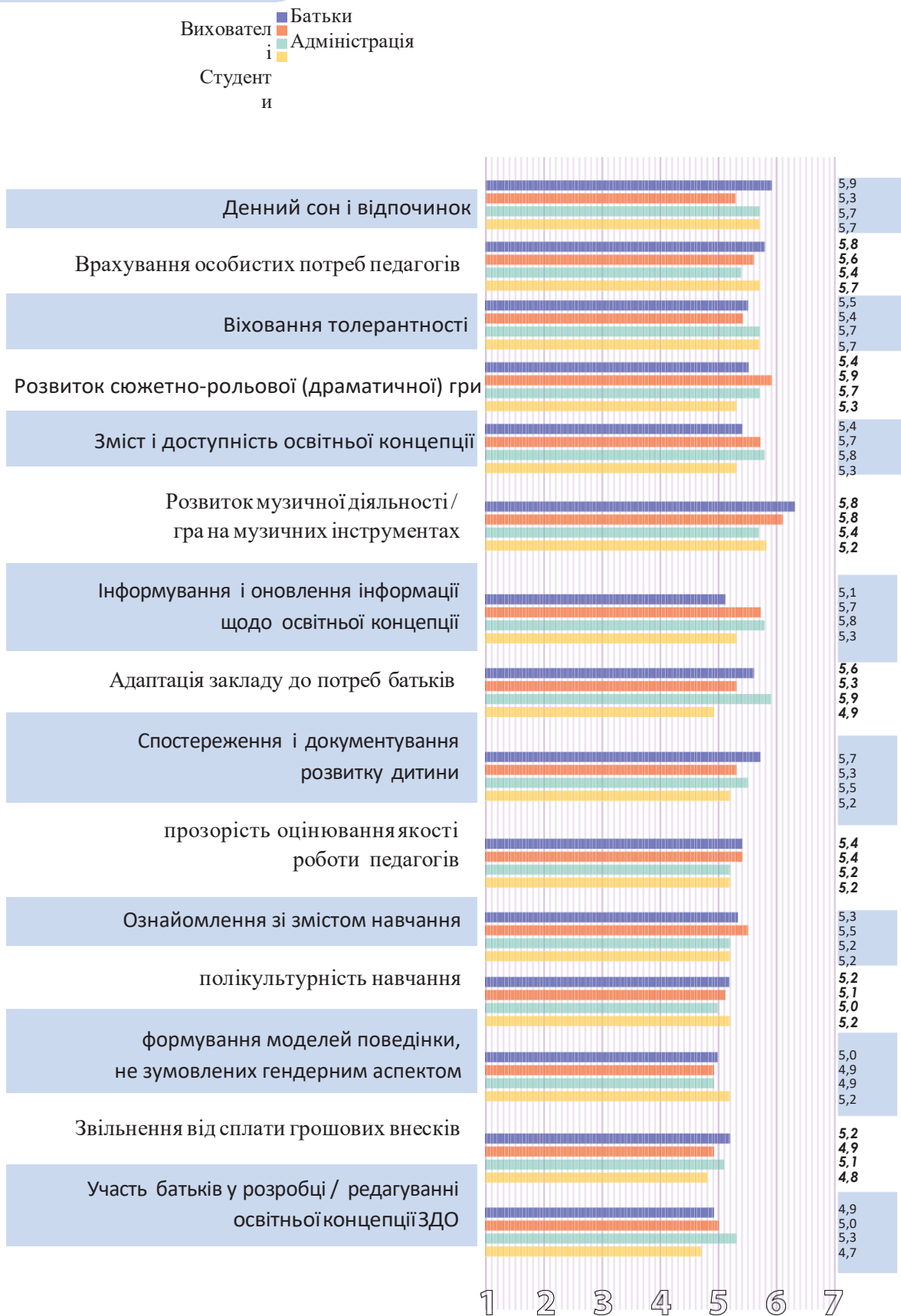
Діаграма 1.
(продовження)

Вихователі
Батьки
Адміністрація
Студенти

*Альтернативи впорядковано за зменшенням середньої оцінки важливості критеріїв в усіх цільових групах.

Діаграма 1.
(продовження)

*Альтернативи впорядковано за зменшенням середньої оцінки важливості критеріїв у всіх цільових групах.

Загалом представники різних цільових груп мають дуже схожі погляди щодо важливості різних критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми у закладах дошкільної освіти (коефіцієнт кореляції пірсона¹ між середніми оцінками важливості критеріїв з боку вихователів та батьків становить 0,849: вихователів та адміністрації — 0,852; вихователів та студентів — 0,839 тощо), проте в оцінці окремих критеріїв думки різних цільових груп дещо розходяться.

2.3. Результати оцінки 4 цільових груп: батьки, педагоги, адміністрація, студенти

Для батьків першоядними критеріями якості дошкільної освіти є:

безпека (середня оцінка важливості 6,9 із 7), гігієна і здоров'я (6,7), благополуччя дитини в дошкільному закладі (6,6), взаємодія педагогів із дітьми (6,6).

Наступними за важливістю є:

розвиток мовлення / навички спілкування (6,5), вивчення правил дорожнього руху (6,4), простір надворі (6,4), індивідуальний підхід до дітей (6,4), обладнання для рухової активності (6,3), залучення батьків до діяльності ЗДО (6,3), розвиток дрібної моторики (6,3), розвиток мовлення і формування літературної культури (6,3), співвідношення кількості дітей та педагогів (6,2), внутрішній простір (6,2), прийом їжі / перекуски (6,2), меблі для догляду, гри і навчання (6,2), розвиток сприйняття / когнітивних процесів (6,2), розвиток самостійності / незалежності (6,2), доступність дошкільного закладу (6,1).

Найбільш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору батьків показано на діаграмі 2.

Залучення дітей до високоякісних дошкільних програм відіграє велику роль у зміцненні соціальної згуртованості та інклюзії. Це відбувається кількома шляхами: заклади дошкільної освіти стають місцем, де можуть зустрічатися різні сім'ї. Досвід перебування дітей у закладах дошкільної освіти, наголос на соціально-емоційному розвитку дає можливість дітям навчатися емпатії, рівності, толерантності, багатоманітності, набувати знань щодо своїх прав.

Інвестування у дошкільну освіту та догляд є ефективним лише тоді, коли ці послуги є високої якості, доступні та інклюзивні.

Рекомендації Європейської Комісії щодо високоякісних систем дошкільної освіти та догляду (2018)

¹ коефіцієнт кореляції пірсона — коефіцієнт лінійної залежності між двома змінними (значення від -1 до +1. Чим ближче значення до -1 чи +1, тим сильніша лінійна кореляція між змінними (негативна або позитивна). Значення, близькі до 0, свідчать про відсутність лінійної кореляції).

Діаграма 2. Найбільш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору батьків

*критерії впорядковані за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий». На діаграмі наведено перші 15 критеріїв із найвищим відсотком відповідей «дуже важливо».

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%
■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

коли взаємодія педагога з вихованцями характеризується теплом і турботою, вона демонструє, що вихователь цінує дітей і йому приємно бути разом з ними, а діти навчаються довіряти іншим, що є дуже важливим кроком в особистісному розвитку. Дошкільнята відчують свою необхідність і те, що їх цінують; почувають себе спокійніше і більш схильні до ризику, що є необхідною умовою в процесі пізнання навколишнього світу; формують здорове уявлення про себе і свою позитивну самооцінку; розвиваються емоційно і соціально, удосконалюють мовленнєві навички.

Батьки порівняно з представниками інших цільових груп надають дещо більшої ваги таким критеріям, як:
оцінка важливості 5,9 серед батьків; 5,3 — серед вихователів, 5,7 — серед адміністрації і студентів);

прийом їжі (6,2 — серед батьків, 5,8 — серед вихователів, 6,0 — серед адміністрації, 6,1 — серед студентів);

спостереження і документування розвитку дитини (5,7 — серед батьків, 5,3 — серед вихователів, 5,5 — серед адміністрації, 5,2 — серед студентів);

адаптація графіку роботи ЗДО до потреб батьків (5,6 — серед батьків, 5,3 — серед вихователів, 5,9 — серед адміністрації, 4,9 — серед студентів),

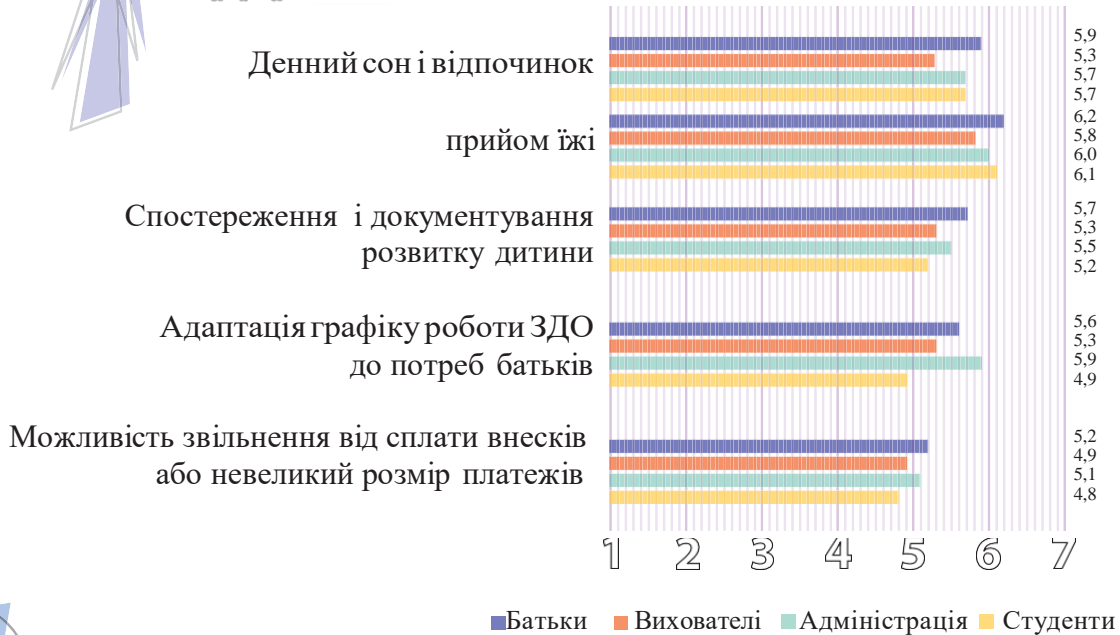
можливість звільнення від сплати внесків або невеликий розмір платежів (5,2 — серед батьків, 4,9 — серед вихователів, 5,1 серед адміністрації, 4,8 — серед студентів).

показано на діаграмі 2.

Діаграма 3.

Найважливіші критерії якості дошкільної освіти з точки зору батьків порівняно з представниками інших цільових груп

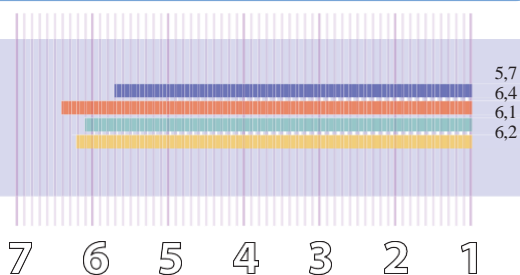

Відповіді респондентів на запитання «Які ще критерії здаються Вам важливими в контексті освітньої діяльності і догляду за дітьми в закладі дошкільної освіти?»

- ✓ Вивчення та врахування потреб дитини відповідно до її вікових особливостей. Визнання основним критерієм оцінки роботи дошкільного закладу бажання дитини його відвідувати (батьки).
- ✓ Перевірка роботи педагогів під час навчально-виховної діяльності та на місці роботи. Збір відгуків від батьків щодо задоволення роботою педагогів / ЗДО один раз на квартал. Надання інструментарію для перевірки садочків / груп / вихователів / персоналу щодо якості надання освітніх послуг (батьки).
- ✓ Рівноцінне ставлення до дітей незалежно від матеріального і соціального становища їхніх сімей(батьки).

Діаграма 4.

Менш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору батьків порівняно з представниками інших цільових груп

Натомість відносно меншої ваги порівняно із працівниками освітньої сфери батьки надають критеріям навчання і підвищення кваліфікації педагогів, освітньої структури, освітньої концепції. Зокрема,

оплата навчальних годин / підвищення кваліфікації має серед батьків середню оцінку важливості 5,7, 6,1—6,4 — в інших цільових групах;

Батьки Вихователі Адміністрація Студенти

Діаграма 4 (продовження).

Менш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору батьків порівняно з представниками інших цільових груп

педагоги можуть використовувати різні формальні і неформальні способи спілкування з родинами, щоб дізнатися про їх знання і досвід, якими вони можуть поділитися. Серед найбільш поширених способів взаємодії: *анкетування, особисті зустрічі, спілкування в соціальних мережах*. коли батьки поінформовані про те, що відбувається у дитячому садку, їм легше прийняти рішення щодо участі в житті закладу.

Сім'ї повинні бути залученими до прийняття всіх критеріїв дошкільної освіти та догляду. Сім'я — найважливіше місце для розвитку і зростання дітей, батьки відповідають за благополуччя дитини, її здоров'я і розвиток. Заклади дошкільної освіти — ідеальне місце для реалізації інтегрованого підходу, оскільки саме з ними відбувається перша зустріч дитини та її сім'ї.

Рекомендації Європейської Комісії щодо високоякісних систем дошкільної освіти та догляду (2018)

Для вихователів, як і для батьків, найважливішими критеріями оцінки якості роботи ЗДО є:

- безпека (6,8);
- взаємодія педагогів із дітьми (6,7);
- благополуччя дитини (6,6).

Наступні за значущістю показники:

- співвідношення кількості дітей і педагогів (6,6);
- внутрішній простір (6,6);
- гігієна і здоров'я (6,6);
- розвиток мовлення / навички спілкування (6,6);
- обладнання для рухової активності (6,5);
- простір надворі (6,5);
- індивідуальний підхід до дітей (6,4);
- розвиток дрібної моторики (6,4);
- залучення батьків до роботи ЗДО (6,4);
- меблі для догляду, гри і навчання (6,4);
- оплата навчальних годин (6,4);
- вивчення правил дорожнього руху (6,3).

показано на діаграмі 5.

Якісна дошкільна освіта та догляд мають бути зорієнтовані на дитину; діти навчаються краще у середовищі, що забезпечує участь дитини та її інтерес до пізнання, вибір видів діяльності та матеріалів, безпеку, можливість для дітей розвивати свій соціальний, культурний та фізичний потенціал.

Рекомендації Європейської Комісії щодо високоякісних систем дошкільної освіти та догляду (2018)

Діаграма 5. Найбільш важливі критерії якості дошкільної освіти на думку вихователів

Відповіді респондентів на запитання «Які ще критерії здаються Вам важливими в контексті освітньої діяльності і догляду за дітьми в закладі дошкільної освіти?»

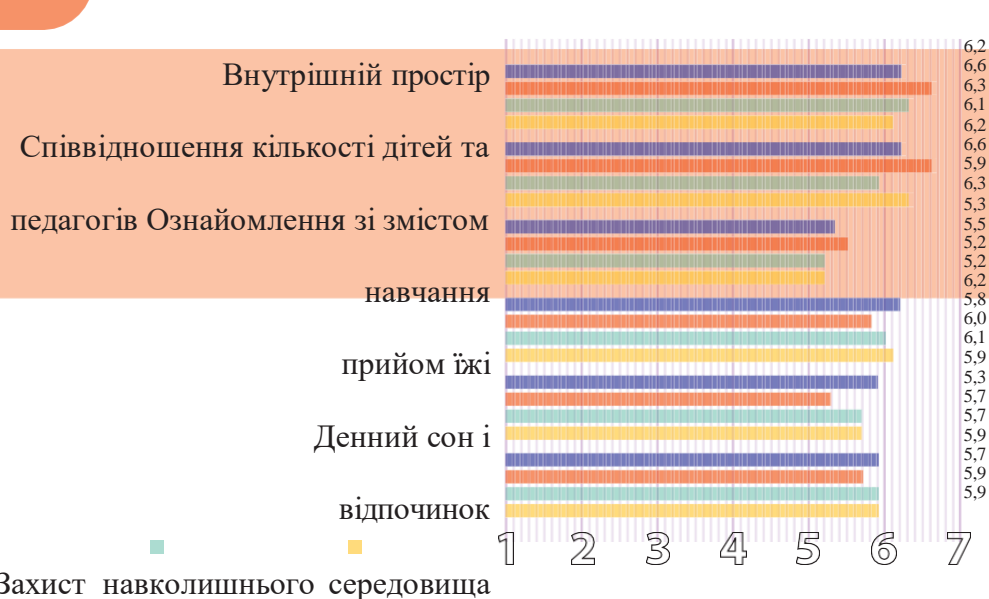
- ✓ Наявність педагога-спеціаліста з корекційної роботи для дитини з особливими потребами (вихователі).
- ✓ Щорічне оновлення знань педагогів у галузі дошкільної освіти(вихователі).
- ✓ Формування груп короткотривалого перебування різних напрямів (вихователі).
- ✓ Можливість для вихователів приділяти більше уваги дітям, а не роботі з документами чи плануванню та проведенню різних заходів (батьки).

Освітнє середовище має сприяти успіху всіх дітей відповідно до їхніх індивідуальних особливостей. Середовище групи має забезпечувати можливості для дітей з різними здібностями, життєвим досвідом, культурою, мовою спілкування, уподобаннями тощо.

порівняно з представниками інших цільових груп вихователі надають дещо більшої важливості таким критеріям, як **внутрішній простір** (6,6 — серед вихователів; 6,1—6,3 — в інших цільових групах); **співвідношення кількості дітей та педагогів** (6,6 — серед вихователів, 5,9—6,3 — в інших цільових групах); **ознайомлення зі змістом навчання** (5,5 — серед вихователів, 5,2—5,3 — в інших цільових групах). Натомість менш важливими їм здаються: *прийом їжі* (5,8 — серед вихователів, 6,0—6,2 — в інших цільових групах); *денний сон і відпочинок* (5,3 — серед вихователів, 5,7—5,9 в інших цільових групах); *захист навколишнього середовища* (5,7 — серед вихователів, 5,9 — в інших цільових групах).

показано на діаграмі 6.

Діаграма 6. Найбільш і найменш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору вихователів порівняно з представниками інших цільових груп

■ Батьки   ■ Вихователі   Адміністрація   Студенти

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий». На діаграмі наведено перші 15 критеріїв із найвищим відсотком відповідей «дуже важливо».

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%
■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

За оцінками представників управліннь освіти, найважливішими критеріями є: взаємодія педагогів із дітьми (6,9), безпека (6,8) та благополуччя дитини у дошкільному закладі (6,8).

Найбільш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору адміністрації показано на діаграмі 7.

Наступні за важливістю:

- обладнання для рухової активності (6,5),
- індивідуальний підхід до дітей (6,5),
- розвиток мовлення / навички спілкування (6,5),
- гігієна і здоров'я (6,5),
- розвиток дрібної моторики (6,4),
- простір надворі (6,4),
- розв'язання конфліктів (6,4),
- розвиток самостійності / незалежності дітей (6,3),
- навчання педагогів (6,3),
- професійна підтримка педагогів (6,3),
- фінансова підтримка підвищення кваліфікації (6,2),
- підвищення кваліфікації без шкоди інтересам дітей (6,2).

Діаграма 7. Найбільш важливі критерії якості дошкільної освіти > точки зору адміністрації

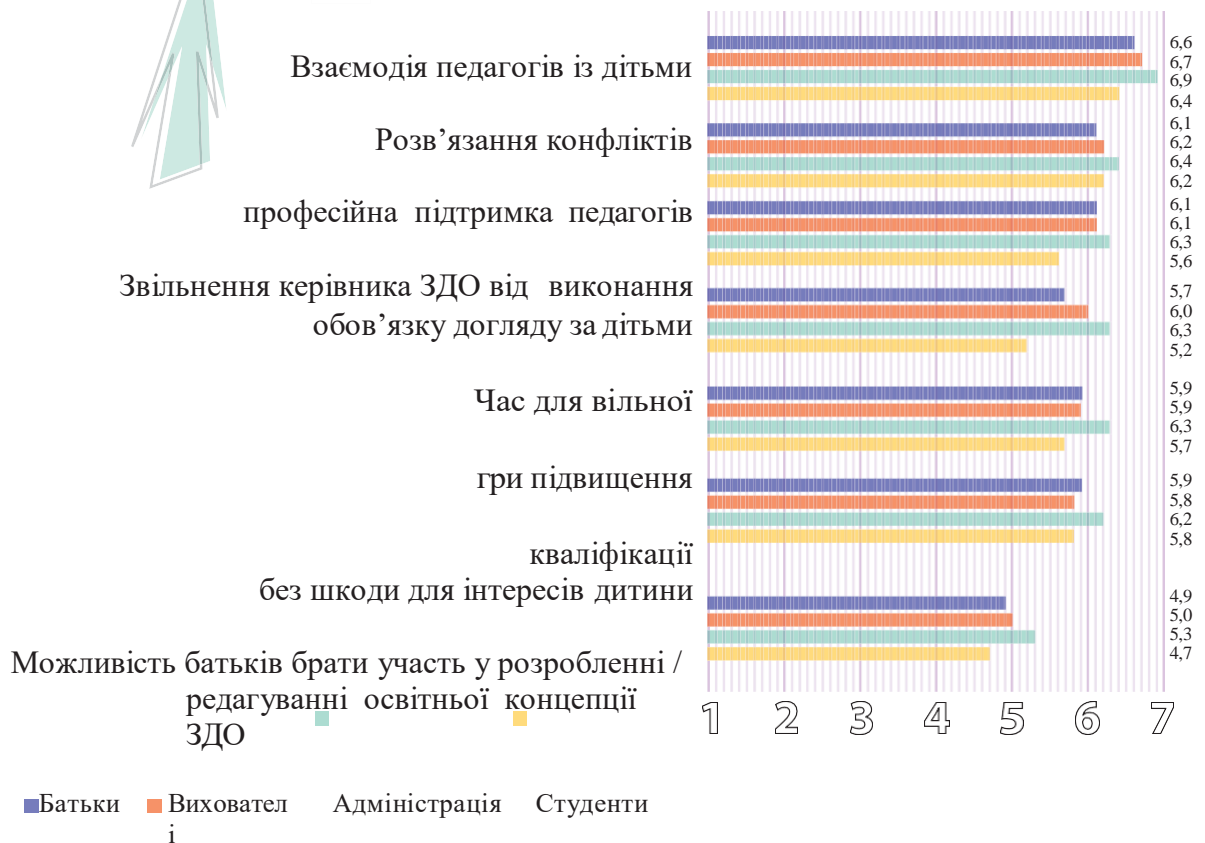
*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий». На діаграмі наведено перші 15 критеріїв із найвищим відсотком відповідей «дуже важливо».

0% 10% 20% 30% 40% 50% 60% 70% 80% 90% 100%
■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

порівняно з іншими цільовими групами респондентів, адміністрація ЗДО в середньому вважають дещо більш важливими такі критерії, як **взаємодія педагогів із дітьми** (6,9 за оцінками адміністрації, від 6,4 до 6,7 — в інших цільових групах); **розв'язання конфліктів** (6,4 — серед адміністрації, 6,1—6,2 в інших цільових групах); **професійна підтримка педагогів** (6,3 — серед адміністрації, 5,6—6,1 в інших цільових групах); **звільнення керівника ЗДО від виконання обов'язку догляду за дітьми** (6,3 — серед адміністрації, 5,2—6,0 в інших цільових групах); **час для вільної гри** (6,3 — серед адміністрації, 5,7—5,9 в інших цільових групах); **підвищення кваліфікації без шкоди для інтересів дитини** (6,2 — серед адміністрації, 5,8—5,9 в інших цільових групах); **можливість для батьків брати участь у розробленні / редагуванні освітньої концепції** (5,3 — серед адміністрації, 4,7—5,0 в інших цільових групах).

показано у діаграмі 8.

Діаграма 8. Найважливіші критерії якості дошкільної освіти > точки зору адміністрації порівняно з представниками інших цільових груп

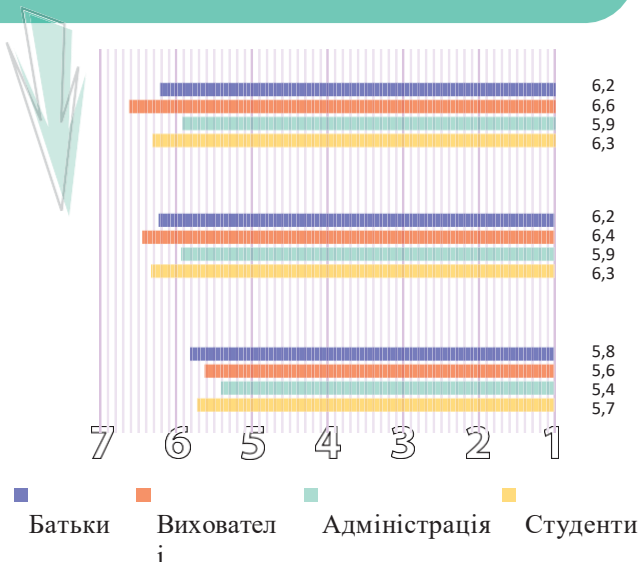
Маленькі діти навчаються взаємодії через контакти з іншими людьми, передусім через розуміння того, який тон голосу і вираз обличчя співрозмовника. Вони пізнають світ через відчуття — дотик, зір, слух, смак і нюх. Для того, щоб дошкільнята могли вільно дослідити своє середовище, взаємодіяти з іншими, розвивати почуття власного «Я» і набувати впевненості в собі, необхідна емоційна і фізична безпека.

Взаємодія є ключовим чинником, який визначає, орієнтацію навчання на дитину чи на педагога/дорослих. Саме стиль взаємодії педагога з дітьми може продемонструвати його уявлення про дітей. коли взаємодія в групі відбувається переважно у формі діалогів з дітьми, обміну знаннями та ідеями, тоді можна стверджувати, що педагог сприймає дітей як активних членів суспільства, здатних активно творити власні знання. А коли взаємодія ініціюється і контролюється педагогом лише як спосіб перевірити знання дітей, вихованці розглядаються як об'єкти транслявання інформації, а не активні суб'єкти освітнього процесу.

Діаграма 9.

Менш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору адміністрації порівняно з представниками інших цільових груп

Для адміністрації дещо менш важливими, ніж для інших цільових груп, є такі критерії, як

співвідношення кількості дітей та педагогів (5,9 — за оцінками адміністрації, від 6,2 до 6,6 — в інших цільових групах);

меблі для догляду, гри і навчання (5,9 — серед адміністрації, 6,2—6,4 в інших цільових групах);

враховання особистих потреб педагогів (5,4 — серед представників адміністрації, 5,6—5,8 в інших цільових

групах).

3

За структурою погляди опитаних студентів щодо важливості різних критеріїв якості дошкільної освіти доволі близькі до поглядів представників інших цільових груп (особливо вихователів). За оцінками студентів, найважливішими критеріями дошкільної освіти є

безпека (6,9) та

гігієна і здоров'я (6,6).

Наступні за важливістю такі критерії:

взаємодія педагогів із дітьми (6,4);

співвідношення кількості дітей та педагогів (6,3);

меблі для догляду, гри і навчання (6,3);

благополуччя дитини в ЗДО (6,3);

оплата навчальних годин / підвищення кваліфікації педагогів (6,2);

розвиток дрібної моторики (6,2),
 простір надворі (6,2),
 обладнання для рухової активності (6,2),
 розвиток мовлення / навичок спілкування (6,2),
 вивчення правил дорожнього руху (6,2),
 розв'язання конфліктів (6,2),
 фінансова підтримка підвищення кваліфікації педагогів (6,2).

Найважливіші критерії якості дошкільної освіти з точки зору студентів показано на діаграмі 10.

Діаграма 10. Найважливіші критерії якості дошкільної освіти з точки зору студентів

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий». На діаграмі наведено перші 15 критеріїв із найвищим відсотком відповідей «дуже важливо».

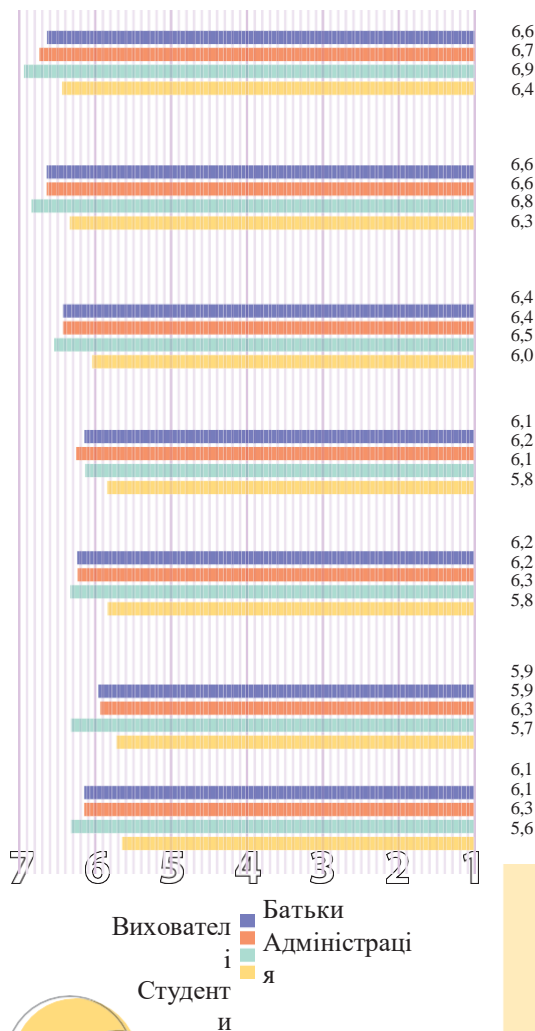
■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

Опитані студенти оцінили багато критеріїв трохи нижчими балами, аніж представники інших груп.

Діаграма 11.

Менш важливі критерії якості дошкільної освіти з точки зору представників адміністрації порівняно з представниками інших

Зокрема, студенти рідше називали дуже важливими такі критерії, як

взаємодія педагогів із дітьми (середня оцінка важливості становить 6,4 серед студентів; 6,6—6,9 — в інших цільових групах);

благополуччя дитини в дошкільному закладі (6,3 серед студентів; 6,6—6,8 — в інших цільових групах),

індивідуальний підхід до дітей (6,0 — серед студентів; 6,4—6,5 — в інших цільових групах),

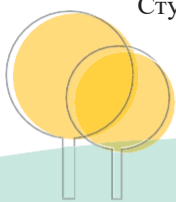
розвиток художньої творчості (5,8 — серед студентів, 6,1—6,2 — серед інших цільових груп),

розвиток самостійності (5,8 — серед студентів, 6,2—6,3 — в інших цільових групах),

час для вільної гри (5,7 — серед студентів, 5,9—6,3 в інших цільових групах),

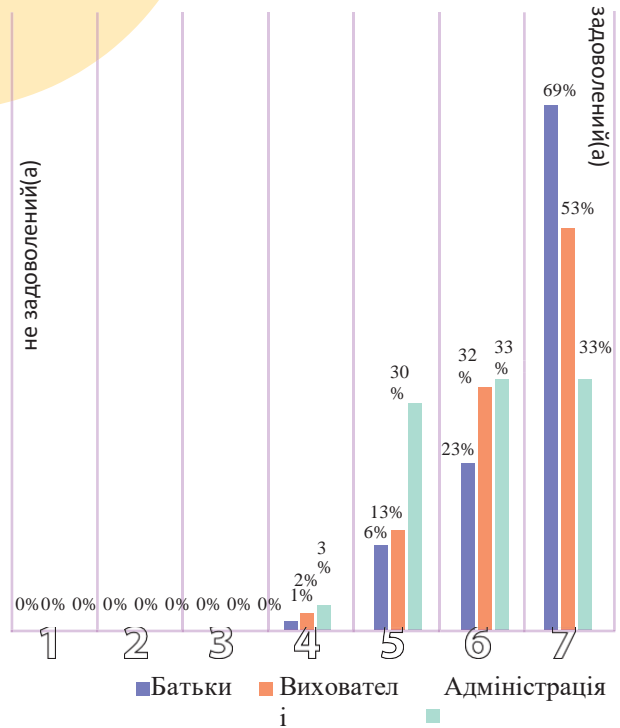
професійна підтримка педагогів (5,6 — серед студентів, 6,1—6,3 — в інших цільових групах) та інші.

хоча ієрархія важливості різних критеріїв для студентів та інших цільових груп значною мірою збігається, майбутні педагоги в середньому надають критеріям трохи менше важливості, ніж решта респондентів.

2.4. Задоволеність роботою дошкільного закладу

З даними опитування, представники цільових аудиторій радше задоволені роботою дошкільних навчальних закладів, із якими вони мають справу, аніж навпаки. Оцінюючи рівень задоволеності роботою ЗДО, з якими вони взаємодіють, усі респонденти поставили середню оцінку 4 бали із 7 і вище.

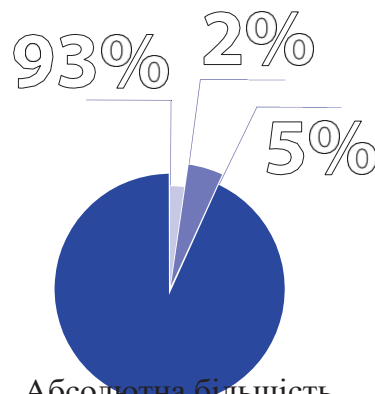
Батьки загалом дещо більшою мірою задоволені роботою дошкільного закладу, який відвідує їхня дитина, ніж вихователі та адміністрація, які в ньому працюють. Серед батьків роботою свого дитячого садочка повністю задоволені 69% (середня оцінка становить 6,6 балів із 7); серед вихователів — 53% (середня оцінка 6,4), серед адміністрації — 33% (середня оцінка 6,0).

За відповідями батьків, більшість дітей

(94%) відвідують садочок п'ять днів на тиждень (з понеділка по п'ятницю), 3% менше п'яти днів на тиждень, 3% шість—сім днів на тиждень.

У середньому час перебування дитини в садочку — трохи менше 9 годин на день (8 годин 45 хвилин).

Абсолютна більшість опитаних батьків відповіли, що кількість часу перебування дитини в садочку, відповідає їхнім потребам,

5% хотіли б, щоб дитина могла проводити в садочку більше часу;

2% — що їм було б достатньо менше часу.

3 ВИСНОВКИ

- У
1. Усі 52 показники якості дошкільної освіти, що використовуються при оцінці якості дошкільних програм для дітей від 2 до 5 років за методикою eCers, були визнані представниками різних цільових груп як важливі.
  2. Загалом представники різних цільових груп мають дуже схожі погляди на важливість певних критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти.
Так, на думку батьків, вихователів, представників управлінь освіти та студентів, найважливішими показниками якості дошкільних програм стали: безпека дітей, взаємодія педагогів із дітьми, гігієна і здоров'я, а також благополуччя дитини у закладі дошкільної освіти. Усі ці показники були оцінені як «дуже важливі».
  3. Наступними за важливістю показниками якості дошкільної освіти для батьків є розвиток мовлення / навички спілкування, вивчення правил дорожнього руху, організація простору надворі, індивідуальний підхід до дітей, обладнання для рухової активності, залучення батьків до роботи ЗДО, розвиток дрібної моторики, розвиток мовлення і формування літературної культури, співвідношення кількості дітей та педагогів, внутрішній простір, прийом їжі / перекуски, наявність меблів для догляду, гри і навчання, розвиток сприйняття / когнітивних процесів, розвиток самостійності / незалежності, доступність дошкільного закладу. Усі ці показники батьки оцінили як «дуже важливі» (середнє значення 6,2 з максимальних 7 балів).
  4. Меншої ваги, порівняно із працівниками сфери освіти, батьки надають критеріям навчання і підвищення кваліфікації педагогів, освітньої структури, освітньої концепції ЗДО.

5. Для вихователів, як і для батьків, найважливішими критеріями якості дошкільної освіти є безпека, взаємодія педагогів із дітьми та благополуччя дитини в ЗДО. Наступними ідуть співвідношення кількості дітей і педагогів, організація внутрішнього простору, гігієна і здоров'я, розвиток мовлення / навички спілкування, обладнання для рухової активності, простір надворі, індивідуальний підхід до дітей, розвиток дрібної моторики, залучення батьків до роботи ЗДО, меблі для догляду, гри і навчання, оплата навчаньних годин і вивчення правил дорожнього руху. Усі ці показники отримали оцінку 6 і вище з максимальних 7 балів.

6. За оцінками представників управлінь освіти, найважливішими критеріями якості дошкільних програм є взаємодія педагогів із дітьми, безпека та благополуччя дитини в дошкільному закладі. Наступні за важливістю — обладнання для рухової активності, індивідуальний підхід до дітей, розвиток мовлення / навички спілкування, гігієна і здоров'я, розвиток дрібної моторики, простір надворі, розв'язання конфліктів з батьками, розвиток самостійності / незалежності дітей, навчання педагогів, професійна підтримка педагогів, фінансова підтримка підвищення кваліфікації вихователів без шкоди для інтересів дітей та порушення процесу роботи з ними.

7. Опитані студенти оцінили багато критеріїв трохи нижче, ніж представники інших груп. Зокрема, студенти рідше називали дуже важливими такі критерії, як взаємодія педагогів із дітьми, благополуччя дитини в дошкільному закладі, індивідуальний підхід до дітей, розвиток художньої творчості, розвиток самостійності, час для вільної гри, професійна підтримка педагогів та інші. хоча ієрархія важливості різних критеріїв для студентів та інших цільових груп значною мірою збігається, майбутні педагоги в середньому надають критеріям трохи менше важливості, ніж решта респодентів.

ДОДАТОК А.		БАТЬКИ			ПЕДАГОГИ		
№ п/п		Середнє значення	sd	Рейтинг	Середнє значення	sd	Рейтинг
А							
а 01.	Меблі для догляду, гри і навчання	6,17	0,98	19	6,37	0,82	1 ,5
а 02.	показ/виставка дитячих робіт	5,92	1,10	29,5	5,74	1,15	38
а 03.	Обладнання для рухової активності	6,32	0,99	9	6,53	0,72	8
а 04.	гігієна і здоров'я	6,74	0,62	2	6,56	0,77	7
а 05.	Безпека	6,87	0,46	1	6,84	0,42	1
а 06.	прийом їжі / перекуси	6,24	0,97	13,5	5,80	1,16	35
а 07.	Денний сон і відпочинок	5,92	1,17	29,5	5,34	1,11	46
а 08.	Час для вільної гри	5,89	1,07	32	5,92	0,87	30
а 09.	Розвиток мовлення і формування літературної культури	6,28	0,90	11,5	6,12	0,84	23
а 10.	Розвиток дрібної моторики	6,28	0,92	11,5	6,39	0,83	11
а 11.	Розвиток художньої творчості	6,14	0,95	20,5	6,16	0,98	2 ,5
а 12.	Розвиток музичної діяльності / гра на музичних інструментах	5,84	1,12	33	5,80	0,97	35
а 13.	Розвиток навичок конструювання / дизайну	5,79	1,15	35	5,91	0,94	31
а 14.	Розвиток сюжетно-рольової (драматичної) гри	5,44	1,28	44	5,90	1,04	32
а 15.	формування взаємодії > природою	5,98	1,04	26,5	6,07	0,86	27
а 16.	Розвиток математичного мислення	6,12	1,05	22	6,07	0,96	27
а 17.	Розвиток сприйняття/ когнітивних процесів	6,21	1,0	16,5	6,15	0,99	22
а 18.	Вивчення правил дорожнього руху	6,40	0,91	7	6,26	0,98	15
а 19.	Захист навколишнього середовища	5,92	1,10	29,5	5,71	1,12	39
а 20.	Розвиток самостійності / незалежності	6,22	0,98	15	6,20	0,91	18
а 21.	Виховання толерантності	5,54	1,34	43	5,44	1,29	44
а 22.	полікультурність навчання	5,17	1,37	48	5,13	1,27	49
а 23.	формування моделей поведінки, не зумовлених гендерним аспектом	5,01	1,58	51	4,93	1,44	51
а 24.	Взаємодія педагогів із дітьми	6,64	0,69	3	6,70	0,63	2

ДОДАТОК А. (продовження)		БАТЬКИ			ПЕДАГОГИ		
№ п/п		Середнє значення	sd	Рейтинг	Середнє значення	sd	Рейтинг
a 25.	Заохочення належної взаємодії / транслявання цінностей	6,20	0,97	18	6,22	0,95	17
a 26.	Розвиток мовлення / навички спілкування	6,47	0,81	5	6,57	0,75	5,5
a 27.	Врачування особистих потреб педагогів	5,76	1,34	36	5,61	1,34	42
a 28.	професійна підтримка педагогів	6,06	1,06	24	6,10	0,93	25
B							
b 01.	Залучення батьків до роботи ЗДО	6,31	0,92	10	6,38	0,90	12
b 02.	Індивідуальний підхід до дітей	6,36	0,83	8	6,40	0,86	10
b 03.	Спостереження і документування розвитку дитини	5,70	1,22	39	5,26	1,20	48
b 04.	Інформування про роботу дитячого садка	5,98	1,07	26,5	6,11	1,03	24
b 05.	Розв'язання конфліктів	6,14	0,98	20,5	6,19	1,05	19
b 06.	Адаптація графіку роботи до потреб батьків	5,64	1,42	41	5,31	1,24	47
b 07.	консультації і підтримка сімей	5,80	1,16	34	5,80	1,07	35
b 08.	Благополуччя дитини в дошкільному закладі	6,61	0,80	4	6,62	0,70	3
b 09.	Доступність дошкільного закладу	6,09	1,21	23	5,89	1,22	33
b 10.	прозорість оцінки якості роботи педагогів	5,40	1,33	45	5,36	1,25	45
b 11.	Звільнення від сплати внесків	5,16	1,54	49	4,88	1,48	52
			1,54				
C							
C 01.	Освітня концепція: зміст і доступність	5,38		46	5,70	1,10	40
C 02.	Освітня концепція: інформування та оновлення інформації	5,14	1,19	50	5,67	1,07	41
C 03.	Освітня концепція: участь батьків у діяльності ЗДО	4,90	1,33	52	4,95	1,36	50
			1,41				

ДОДАТОК А ₂ (продовження)		БАТЬКИ			ПЕДАГОГИ		
№ п/п		Середнє значення	sd	Рейтинг	Середнє значення	sd	Рейтинг
34.	підвищення кваліфікації педагогів: фінансова підтримка	5,71	1,49	37,5	6,24	0,94	16
35.	підвищення кваліфікації педагогів: оплата навчальних годин	5,71	1,44	37,5	6,37	0,86	13,5
36.	підвищення кваліфікації педагогів: ознайомлення зі змістом навчання	5,27	1,37	47	5,46	1,36	43
37.	підвищення кваліфікації педагогів: без шкоди для інтересів дитини	5,92	1,31	29,5	5,75	1,17	37
D							
d 01.	Навчання педагогів	5,99	1,11	25	6,16	1,05	20,5
d 02.	Співвідношення кількості дітей та педагогів	6,21	1,05	16,5	6,57	0,77	5,5
d 03.	Час на підготовку і опрацювання навчально-методичних матеріалів	5,60	1,17	42	6,07	0,92	27
d 04.	Внутрішній простір	6,24	0,97	13,5	6,59	0,71	4
d 05.	простір надворі	6,41	0,82		6,45	0,86	

ДОДАТОК Б. Оцінки важливості критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти, серед представників цільових груп

№ п/п	А: ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГА З ДИТИНОЮ	Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»			
		Батьки	Вихователі	Адміністрація	Студенти
1	МЕБЛІ ДЛЯ ДОГЛЯДУ, ГРИ І НАВЧАННЯ Достатня кількість столів, стільців, ліжок / матраців і місць для зберігання особистих речей дитини; наявність меблів дитячого розміру.	6,2	6,4	5,9	6,3
2	ПОКАЗ / ВИСТАВКА ДИТЯЧИХ РОБІТ Роботи дітей (малюнки, вироби) і фотографії проведених занять і заходів; розміщення робіт на рівні очей дитини.	5,9	5,7	5,8	5,7
3	ОБЛАДНАННЯ ДЛЯ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ Безпечне, надійне і легкодоступне обладнання, за допомогою якого діти можуть займатися руховою активністю відповідно до свого віку (наприклад, повзати, бігати, штовхати, тягнути, лазити, утримувати рівновагу, стрибати).	6,3	6,5	6,5	6,2
4	ГІГІЄНА І ЗДОРОВ'Я Заохочення поведінки, що сприяє збереженню здоров'я (ретельне миття рук, користування туалетом, чищення зубів, вибір одягу відповідно до погоди); педагог виконує на власному прикладі; навчальні матеріали на тему здоров'я (наприклад, книги).	6,7	6,6	6,5	6,6
5	БЕЗПЕКА Створення безпечного середовища в ігрових зонах (наприклад, закриті розетки, безпечні двері, наявність перил); відсутність ризику травмування при взаємодії з ігровим обладнанням / матеріалами; гарантований нагляд; роз'яснення і дотримання правил безпеки.	6,2	5,8	6,0	6,1
6	ПРИЙОМ ЇЖИ / ПЕРЕКУСКИ Відповідність стандартам харчування і подання їжі у відповідний час; використання прийому їжі як часу для розмов і приємного спілкування дітей і педагогів.	5,9	5,3	5,7	5,7
7	ДЕННИЙ СОН І ВІДПОЧИНОК Відповідний графік і приміщення; нагляд педагогів; можливість для дітей, які не сплять або рано прокидаються, грати у «тихі ігри»; відсутність примусового сну.	5,9	5,9	6,3	5,7
8	ЧАС ДЛЯ ВІЛЬНОЇ ГРИ крім щоденних занять (наприклад, ранкові зустрічі у колі, прийом їжі, час для відпочинку), у дитини є додатковий час, протягом якого вона може гратися, самостійно спілкуватися; доступні різні матеріали (ігри, іграшки).				

ДОДАТОК Б. Оцінки важливості критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти, серед представників цільових груп (продовження)

№ п/п	А: ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГА З ДИТИНОЮ	Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»			
		Батьки	Виконавці	Адміністрація	Студенти
9	РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ І ФОРМУВАННЯ ЛІТЕРАТУРНОЇ КУЛЬТУРИ пропонуються різні матеріали (наприклад, книги, матеріали для письма) і види діяльності для розвитку мовлення і підготовки до засвоєння навичок читання і письма (наприклад, регулярне читання, ігри, бесіди, написи для розпізнавання слів / літер).	6,3	6,1	5,7	5,8
10	РОЗВИТОК ДРІБНОЇ МОТОРИКИ Багато матеріалів для розвитку відповідних до віку навичок роботи руками / пальцями (наприклад, ємності для вливання / виливання чи висипання піску / води, дошки з отворами різних форм, іграшки для складання і розкладання, бусини, пазли, ножиці, ручки).	6,3	6,4	6,4	6,2
11	РОЗВИТОК ХУДОЖНЬОЇ ТВОРЧОСТІ Різні матеріали для малювання і рукоділля, що відповідають віку (пальчикові фарби, крейда, папір, олівці, пластилін, дерево, ножиці, клей); можливість для дітей працювати самостійно і не повторювати все за педагогом.	6,1	6,2	6,1	5,8
12	РОЗВИТОК МУЗИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ / ГРА НА МУЗИЧНИХ ІНСТРУМЕНТАХ Співи, танці та / або щоденні музичні заняття; доступність різних музичних інструментів, які відповідають віку дитини (наприклад, інструменти, пристрої для прослуховування музики, тканини).	5,8	5,8	5,4	5,2
13	РОЗВИТОК НАВИЧОК КОНСТРУЮВАННЯ / ДИЗАЙНУ Наявність різноманітних відповідних до віку матеріалів, які можуть щодня використовуватися дітьми індивідуально (наприклад, кубики, коробки для складання / виймання предметів, великі картонні коробки); достатньо місця для конструювання / будівництва.	5,8	5,9	5,5	5,4
14	РОЗВИТОК СЮЖЕТНО-РОЛЬОВОЇ ГРИ Забезпечення різними костюми і можливість користування матеріалами для рольової гри (наприклад, «тато-мама-дитина»); можливість користування матеріалами щоденно; рольова гра може проводитися як у приміщенні, так і на дворі.	5,4	5,9	5,7	5,3

ДОДАТОК Оцінки важливості критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти, серед представників цільових груп

(продовження)

Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»

№ п/п	А: ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГА З ДИТИНОЮ	Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»			
		Батьки	Вихователі	Адміністрація	Студенти
15	СПРИЯННЯ ВЗАЄМОДІЇ З ПРИРОДОЮ Доступність різних матеріалів для взаємодії > природою: проведення регулярних екскурсій для поглиблення розуміння природних явищ.			6,0	6,1
16	РОЗВИТОК МАТЕМАТИЧНОГО МИСЛЕННЯ наявність різних відповідних до віку матеріалів (наприклад, ваги, засоби для вимірювання довжини, доміно, ігри з цифрами); використання щоденних ситуацій для розвитку навичок лічби.			6,1	6,1
17	РОЗВИТОК СПРИЙНЯТТЯ / КОГНІТИВНИХ ПРОЦЕСІВ Багато можливостей для вираження міркування, логічного мислення, розуміння, сприйняття, запам'ятовування співвідношення, концептуалізації навколишнього світу і розуміння явищ / процесів; різні матеріали (наприклад, логічні ігри).			6,2	6,1
18	ВИВЧЕННЯ ПРАВИЛ ДОРОЖНЬОГО РУХУ пояснення правил дорожнього руху; відпрацювання безпечної поведінки на дорозі (наприклад, перед або під час екскурсій).			6,4	6,3
19	ЗАХИСТ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Використання матеріалів (наприклад, малюнки, книги, ігри), присвячених захисту навколишнього середовища; регулярна проектна діяльність з цієї тематики; розробка правил захисту навколишнього середовища разом із дітьми (наприклад, щодо сортування сміття).			5,9	5,7
20	РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ / НЕЗАЛЕЖНОСТІ Створення середовища, яке б спонукало до самоконтролю / створювало «виклики», прийнятні для дітей (наприклад, сервірування дитячих столових приборів, виконання завдань відповідних до віку дітей); діяльність із «небезпечними» предметами / у рамках «небезпечних» завдань (наприклад, > ножицями, гойдалками, обладнанням для лазіння).			6,2	6,2
21	ВИХОВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ Навчальні матеріали (наприклад, книги, ігри), без будь-яких расових, культурних, вікових чи			5,5	5,4

6,0

5,7

5,9

5,6

6,2

6,0

6,3

6,2

5,9

5,9

6,3

5,8

5,7

5,7

ДОДАТОК Оцінки важливості критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти, серед представників цільових груп (продовження)

Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»

№ п/п	А: ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГА З ДИТИНОЮ	Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»			
		Батьки	Вихователі	Адміністрація	Студенти
22	ПОЛКУЛЬТУРНЕ НАВЧАННЯ Використання матеріалів, пов'язаних з іншими культурами: малюнків, книг; ляльок, які зображають людей різних народів без стереотипних ролей (наприклад, лікаря, який належить до етнічної меншини); втручання педагогів лише в разі прояву упередження на адресу дитини чи дорослого.	5,2	5,1	5,0	5,2
23	ФОРМУВАННЯ МОДЕЛЕЙ ПОВЕДІНКИ, НЕ ЗУМОВЛЕНИХ ГЕНДЕРНИМ АСПЕКТОМ Доступність різних матеріалів (наприклад, малюнків, книг, іграшок, одягу), які демонструють чоловіків і жінок у нестереотипних ролях і заохочують до рольових ігор без шаблонів, (наприклад, жінка-поліцейська); у дошкільному закладі робота чоловіків-вихователів.	5,0	4,9	4,9	5,2
24	ВЗАЄМОДІЯ ПЕДАГОГІВ ІЗ ДІТЬМИ педагоги з увагою ставляться до почуттів / реакцій двихованців; сприятлива індивідуальна взаємодія > дітьми під час гри; спілкування доброзичливе, часті посмішки, фізичні знаки уваги.	6,6	6,7	6,9	6,4
25	ЗАОХОЧЕННЯ НАЛЕЖНОЇ ВЗАЄМОДІЇ / ТРАНСЛЮВАННЯ ЦІННОСТЕЙ пояснення правил і цінностей; вони навчання конструктивної взаємодії одне із одним; активне ознайомлення з матеріалами, які передають цінності (наприклад, книги).	6,2	6,2	6,2	6,0
26	РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ / НАВИЧКИ СПІЛКУВАННЯ Заохочення дітей до спілкування / говорити відповідно до віку (наприклад, ініціювати і повторювати звуки малюнків, очікувати відповіді, стимулювати розмови, спілкуватися під час вільної гри чи іншої діяльності).	6,5	6,6	6,5	6,2
27	УРАХУВАННЯ ОСОБИСТИХ ПОТРЕБ ПЕДАГОГІВ Регулярні перерви; наявність окремих кімнат для персоналу з відповідними меблями і місцем для зберігання особистих речей.	5,8	5,6	5,4	5,7
28	ПРОФЕСІЙНА ПІДТРИМКА ПЕДАГОГІВ Регулярні зустрічі й обговорення персоналом питань навчання і виховання дітей; педагоги отримання професійного зворотнього зв'язку щодо їхньої роботи (наприклад, консультації, супервізія / наставництво, письмові відгуки).	6,1	6,1	6,3	5,6

ДОДАТОК Оцінки важливості критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти, серед представників цільових груп (продовження)

Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»

№ п/п	Б: Якість взаємодії з сім'єю 'ЗАЛУЧЕННЯ СІМ'І-	Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»			
		Батьки	Вихователі	Адміністрація	Студенти
1	ЗАЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ Відкриті / довірливі стосунки між батьками і педагогами; частий обмін інформацією; батьки беруть участь батьків у прийнятті важливих рішень для ЗДО.	6,3	6,4	6,1	6,1
2	ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ДІТЕЙ Адаптація навчальних можливостей до інтересів і здібностей дитини.	6,4	6,4	6,5	6,0
3	СПОСТЕРЕЖЕННЯ І ДОКУМЕНТУВАННЯ РОЗВИТКУ ДИТИНИ Регулярне фіксування прогресу у розвитку / навчанні дитини і його детальне обговорення з батьками.	5,7	5,3	5,5	5,2
4	ІНФОРМУВАННЯ ПРО РОБОТУ ДИТЯЧОГО САДКА Регулярне інформування батьків про діяльність дитячого садка (батьківські збори, індивідуальні бесіди).	6,0	6,1	6,1	5,5
5	РОЗВ'ЯЗАННЯ КОНФЛІКТІВ Належне прийняття критики з боку батьків; об'єктивне розв'язання конфліктів між дошкільним закладом і батьками на основі взаємоповаги.	6,1	6,2	6,4	6,2
6	АДАПТАЦІЯ ГРАФІКУ РОБОТИ ДИТЯЧОГО ЗАКЛАДУ ДО ПОТРЕБ БАТЬКІВ Зручність графіку роботи ЗДО; можливість гнучкого відвідування; своєчасне інформування батьків про дні, коли дошкільний заклад не працює; пропозиція варіантів заміни на інший дошкільний заклад.	5,6	5,3	5,9	4,9
7	КОНСУЛЬТУВАННЯ І ПІДТРИМКА СІМЕЙ Рекомендації батькам з питань навчання і виховання дітей; інформація про медичні / соціальні послуги та інші консультаційні і сімейні послуги.	6,6	6,6	6,8	6,3
8	БЛАГОПОЛУЧЧЯ ДИТИНИ В ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ Дитині в цілому подобається відвідувати дошкільний заклад; вона в добрих стосунках з товаришами і педагогами; має друзів у групі; позитивно / > ентузіазмом розповідає вдома про педагогів.	6,1	5,9	5,9	5,6
9	ДОСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ Близькість до місця проживання / роботи батьків; зручна транспортна розв'язка.				

ДОДАТОК Оцінки важливості критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти, серед представників цільових груп (продовження)

Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»

Якість взаємодії з сім'єю 'ЗАЛУЧЕННЯ СІМ'І-		Батьки	Вихователі	Адміністрація	Студенти
10	ПРОЗОРИСТЬ ОЦІНКИ ЯКОСТІ РОБОТИ ПЕДАГОГІВ Батькам доступні звіти про якість роботи педагогів у дошкільному закладі (наприклад, атестаційні звіти, результати перевірок); дошкільний заклад сертифікований відповідним чином (наприклад, має знак якості).	5,4	5,4	5,2	5,2
	ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД СПЛАТИ Внесків Батьки сплачують невеликі внески або оплата відсутня; додаткові пропозиції для дітей / сімей — безкоштовні.	5,2	4,9	5,1	4,8
ПЕДАГОГІЧНА ОРІЄНТАЦІЯ					
1	ОСВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ: ЗМІСТ І ДОСТУПНІСТЬ Освітня концепція закладу є доступною; батьки можуть ознайомитися з нею (наприклад, у друкованому чи цифровому форматі); концепція містить ключові характеристики (наприклад, освітня робота дошкільного закладу, взаємодія з дітьми, співпраця з батьками, ставлення до різних культур, тощо).	5,4	5,7	5,8	5,3
	ОСВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ: ІНФОРМУВАННЯ ТА ОНОВЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ Регулярні зустрічі педпрацівників для вироблення загального розуміння концепції ЗДО та її актуалізації.	5,1	5,7	5,8	5,3
3	ОСВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ: УЧАСТЬ БАТЬКІВ Можливість для батьків (законних представників дитини) брати участь у розробленні / редагуванні освітньої концепції ЗДО.	4,9	5,0	5,3	4,7
4	ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА Додаткове навчання педагогів фінансується адміністрацією ЗДО.	5,7	6,2	6,2	6,2
	ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: ОПЛАТА НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН Оплачується певна кількість днів на рік, які відведені на навчання або підвищення кваліфікації.		5,7	6,4	6,1
5	ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: ОПЛАТА НАВЧАЛЬНИХ ГОДИН Оплачується певна кількість днів на рік, які відведені на навчання або підвищення кваліфікації.		5,3	5,5	5,2
6	ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: ОЗНАЙОМЛЕННЯ ЗІ ЗМІСТОМ				

№ п/п	Б:				
		6,2			
	Теми навчальних курсів презентуються у щоденній педагогічній роботі і під час спілкування з батьками (наприклад, під час реалізації різних проєктів, батьківських зборів з нагоди конкретних питань).	5,2			
	Б:				

ДОДАТОК Оцінки важливості критеріїв, які стосуються навчання і догляду за дітьми в закладах дошкільної освіти, серед представників цільових груп (продовження)

Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»

№ п/п	В: ПЕДАГОГІЧНА ОРІЄНТАЦІЯ	Середня оцінка важливості за шкалою від 1 — «зовсім не важливо» до 7 «дуже важливо»			
		Батьки	Вихователі	Адміністрація	Студенти
7	ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІВ: БЕЗ ШКОДИ ДЛЯ ДИТИНИ Відвідування курсів підвищення кваліфікації не перешкоджає роботі з дітьми.	5,9	5,8	6,2	5,8
	Г: ОСВІТНЯ СТРУКТУРА				
1	НАВЧАННЯ ПЕДАГОГІВ Усі педагоги мають відповідний рівень освіти (не менше 2-х років); керівник закладу проходить додаткове навчання з розвитку лідерських і управлінських навичок; у закладі працюють вузькоспеціалізовані фахівці для спеціальних занять (наприклад, логопед, терапевт).	6,0	6,2	6,3	5,8
2	СПІВВІДНОШЕННЯ КІЛЬКОСТІ ДІТЕЙ ТА ПЕДАГОГІВ Для дітей 3—6 років: не більше 10 дітей на 1 педагога; для дітей до 3 років: не більше 6 дітей на 1 педагога; адекватне співвідношення кількості дітей і педагогів підтримується протягом дня.	6,2	6,6	5,9	6,3
3	ЧАС НА ПРОФЕСІЙНУ ПІДГОТОВКУ І ПОДАЛЬШЕ ОПРАЦЮВАННЯ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИХ МАТЕРІАЛІВ гарантований / визначений у трудовому договорі час, який може бути витрачений на підготовку та аналіз педагогічної роботи.	5,6	6,1	5,5	6,0
4	ВНУТРІШНІЙ ПРОСТІР Відповідний обсяг простору на дитину; безпечний і належний стан приміщень; наявність чітко розділених центрів діяльності за інтересами (наприклад, центр гри з кубиками, центр рольової гри, комфортний «затишний» куточок, куточок для читання).	6,2	6,6	6,3	6,1
5	ПРОСТІР НАДВОРІ Відповідний обсяг простору на дитину поза приміщенням; безпечність та належний стан; можливість регулярного використання незалежно від погодних умов (крім екстремальних умов).	6,4	6,5	6,4	6,2
6	ЗВІЛЬНЕННЯ КЕРІВНИКА ВІД ВИКОНАННЯ ОBOB'ЯЗКІВ З ДОГЛЯДУ ЗА ДІТЬМИ Чим більший заклад освіти (за кількістю дітей), тим більше часу потрібно на виконання управлінських завдань (у кабінеті, а не в процесі роботи з дітьми безпосередньо); у випадку великої кількості дітей: є додатковий персонал для допомоги завідувачу	5,7	6,0	6,3	5,2

у виконанні управлінських завдань (наприклад, секретар).

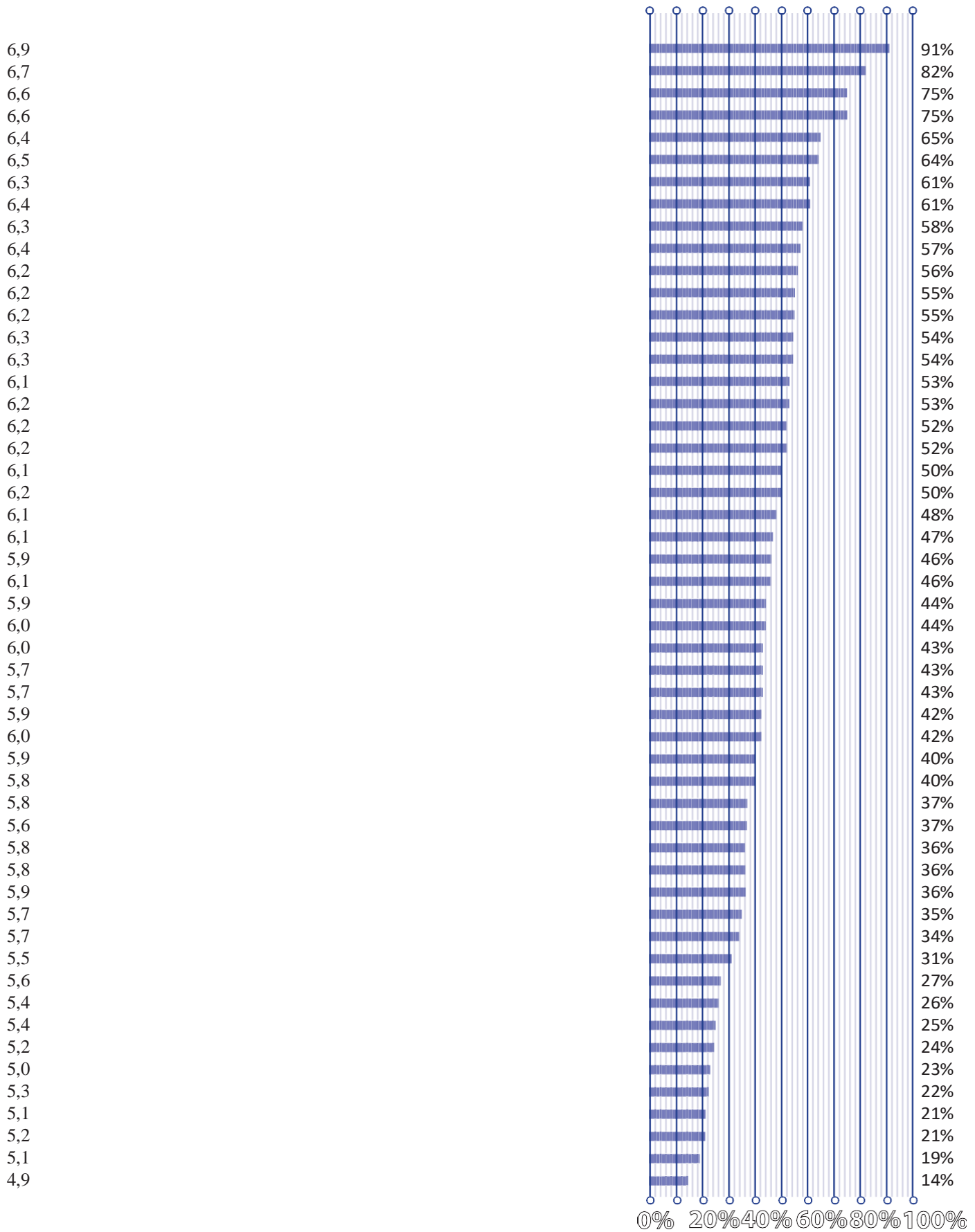
Діаграма В1.

ОЦІНКА ВАЖЛИВОСТІ КРИТЕРІЇВ: БАТЬКИ

■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

Безпека	Ознайомлення зі
гігієна і	змістом навчання
здоров'я	Зміст і
Благополуччя дитини в дошкільному закладі	доступність освітньої
Взаємодія педагогів із	концепції
дітьми	полікультурність
Вивчення правил дорожнього	навчання
руху	Інформування
Розвиток мовлення /	та оновлення інформації
навичкиспілкування	Участь батьків
Обладнання для	
рухової активності	
простір надворі	
Залучення батьків до роботи ЗДО	
Індивідуальний підхід до дітей	
Співвідношення кількості дітей та	
педагогів	
прийом їжі/перекуси	
Внутрішній простір	
Розвиток дрібної моторики	
Розвиток мовлення і формування літературної культури	
Доступність дошкільного закладу	
Меблі для догляду, гри і навчання	
Розвиток сприйняття / когнітивних процесів	
Розвиток самостійності / незалежності	
Розвиток математичного мислення	
Заохочення належної взаємодії /транслявання цінностей	
Розв'язання конфліктів	
Розвиток художньої творчості	
Відсутність шкоди для інтересів	
дитини професійна підтримка	
педагогів	
Денний сон і відпочинок	
Навчання	
педагогів	
Інформування про роботу	
дитячого садка	
фінансова підтримка	
Оплата навчальних годин	
показ / виставка дитячих робіт	
Сприяння взаємодії з природою	
Захист навколишнього середовища	
Урахування особистих потреб	
педагогів	
Розвиток музичної діяльності/гра на музичних інструментах	
Адаптація графіку роботи ЗДО до потреб	
батьків	
консультування і підтримка	
сімей	
Розвиток навичок конструювання/	
дизайну	
Час для вільної	
гри	
Спостереження і документація розвитку	
дитини	
Звільнення керівника ЗДО від виконання обов'язків з догляду	
Виховання	
толерантності	
Час на підготовку й	
опрацювання матеріалів	
Розвиток драматичної гри	
прозорість оцінювання якості роботи	
педагогів	
Звільнення від сплати внесків	
формування моделей поведінки, не зумовлених гендерним ...	

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

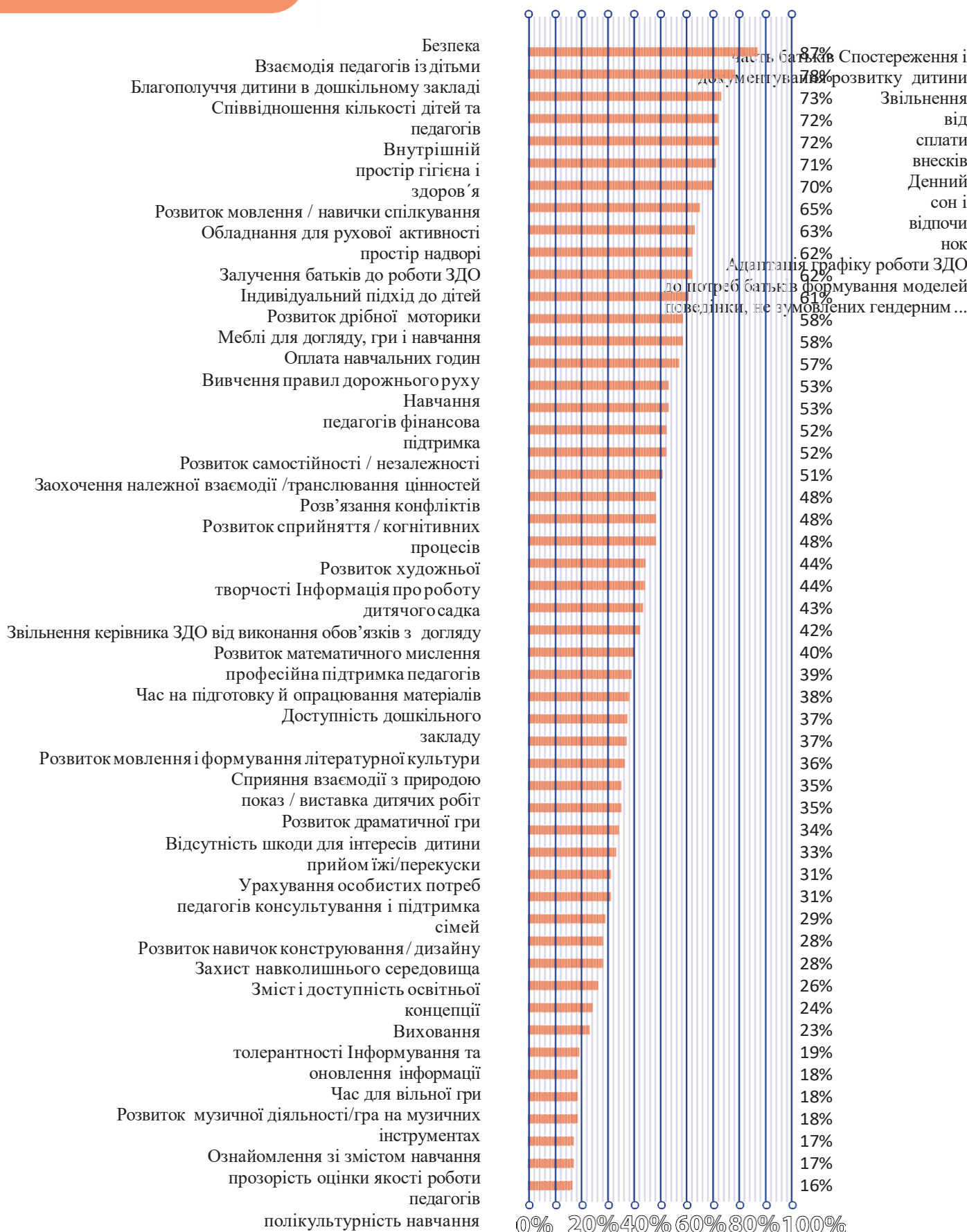

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

Діаграма В2.

ОЦІНКА ВАЖЛИВОСТІ КРИТЕРІЇВ: ВИХОВАТЕЛІ

■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

6,8
6,7
6,6
6,6
6,6
6,6
6,5
6,5
6,4
6,4
6,4
6,4
6,4
6,3
6,2
6,2
6,2
6,2
6,1
6,2
6,1
6,0
6,1
6,1
6,1
6,1
5,9
6,1
6,1
5,7
5,9
5,8
5,8
5,6
5,8
5,8
5,9
5,7
5,7
5,4
5,7
5,9
5,8
5,5
5,4
5,1
5,0
5,3
4,9
5,3
5,3
4,9

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

Діаграма В3.

ОЦІНКА ВАЖЛИВОСТІ КРИТЕРІЇВ: АДМІНІСТРАЦІЯ

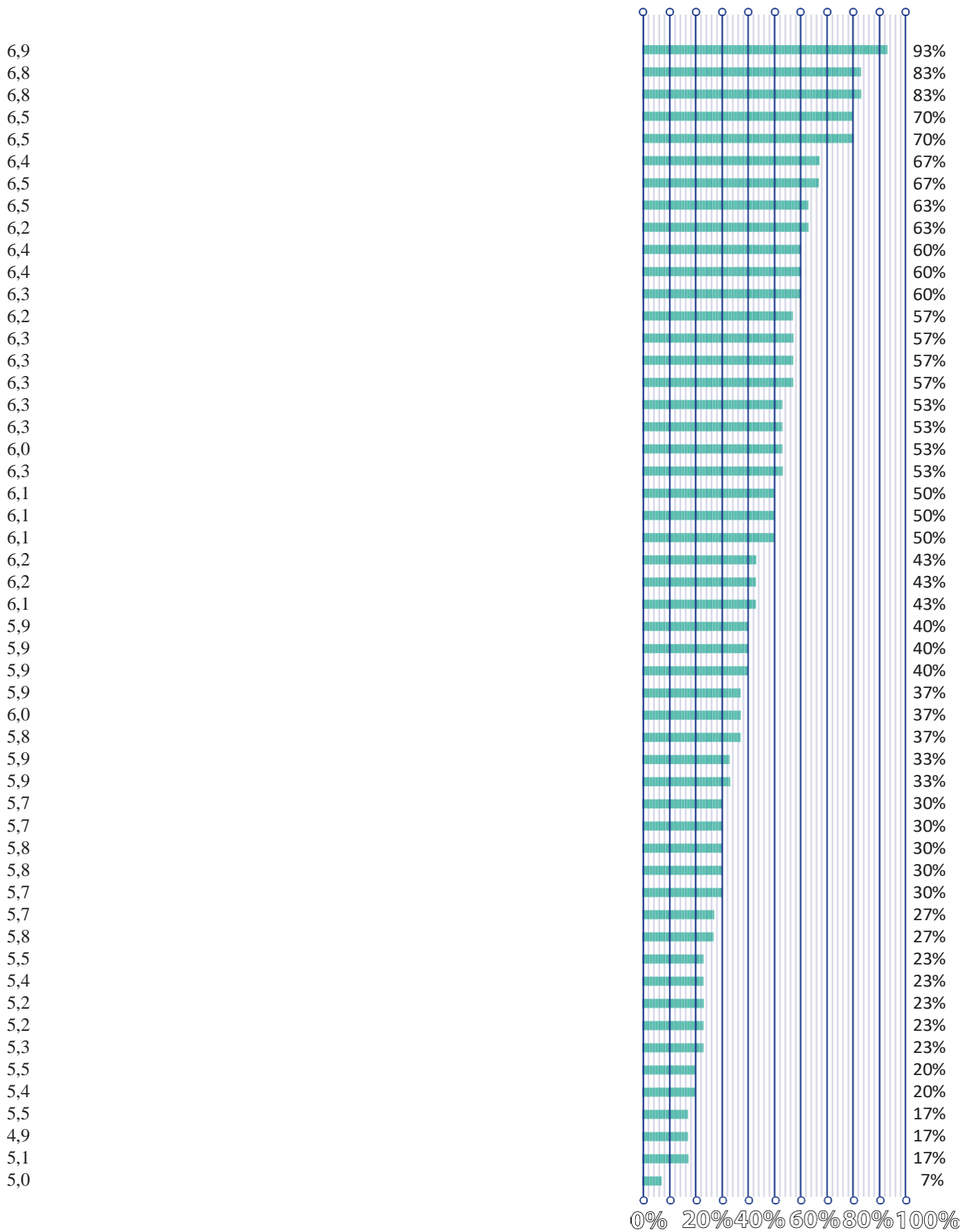
■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

Взаємодія педагогів із дітьми
 Безпека
 Благополуччя дитини в дошкільному закладі
 Обладнання для рухової активності
 Індивідуальний підхід до дітей
 Розвиток дрібної моторики
 Розвиток мовлення / навички спілкування
 гігієна і
 здоров'я фінансова
 підтримка простір
 надворі Розв'язання
 конфліктів Навчання
 педагогів
 Відсутність шкоди для інтересів
 дитини Розвиток самостійності /
 незалежності професійна підтримка
 педагогів
 Звільнення керівника ЗДО від виконання обов'язків з догляду
 Вивчення правил дорожнього руху
 Внутрішній
 простір прийом
 їжі/перекуси Час для
 вільної гри Оплата
 навчальних годи
 Залучення батьків до роботи
 ЗДО Розвиток художньої
 творчості
 Розвиток сприйняття / когнітивних процесів
 Заохочення належної взаємодії /транслявання цінностей
 Інформування про роботу дитячого садка
 Меблі для догляду, гри і навчання
 Розвиток математичного мислення
 Доступність дошкільного закладу
 Співвідношення кількості дітей та
 педагогів Сприяння взаємодії з природою
 Зміст і доступність освітньої
 концепції Захист навколишнього
 середовища
 Адаптація графіку роботи ЗДО до потреб
 батьків Розвиток мовлення і формування літературної
 культури
 Розвиток сприйняття відмінностей
 показ / виставка дитячих робіт
 консультування і підтримка
 сімей Денний сон і відпочинок
 Розвиток драматичної гри
 Інформування та оновлення інформації
 Час на підготовку й опрацювання матеріалів
 Врахування особистих потреб педагогів
 Ознайомлення зі змістом навчання
 прозорість оцінки якості роботи педагогів
 Участь
 батьків Розвиток навичок конструювання/
 дизайну
 Розвиток музичної діяльності / гра на музичних інструментах
 Спостереження і документування розвитку дитини
 формування моделей поведінки, не зумовлених гендерним ...
 Звільнення від

сплати
 полікультурні
 сть навчання

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

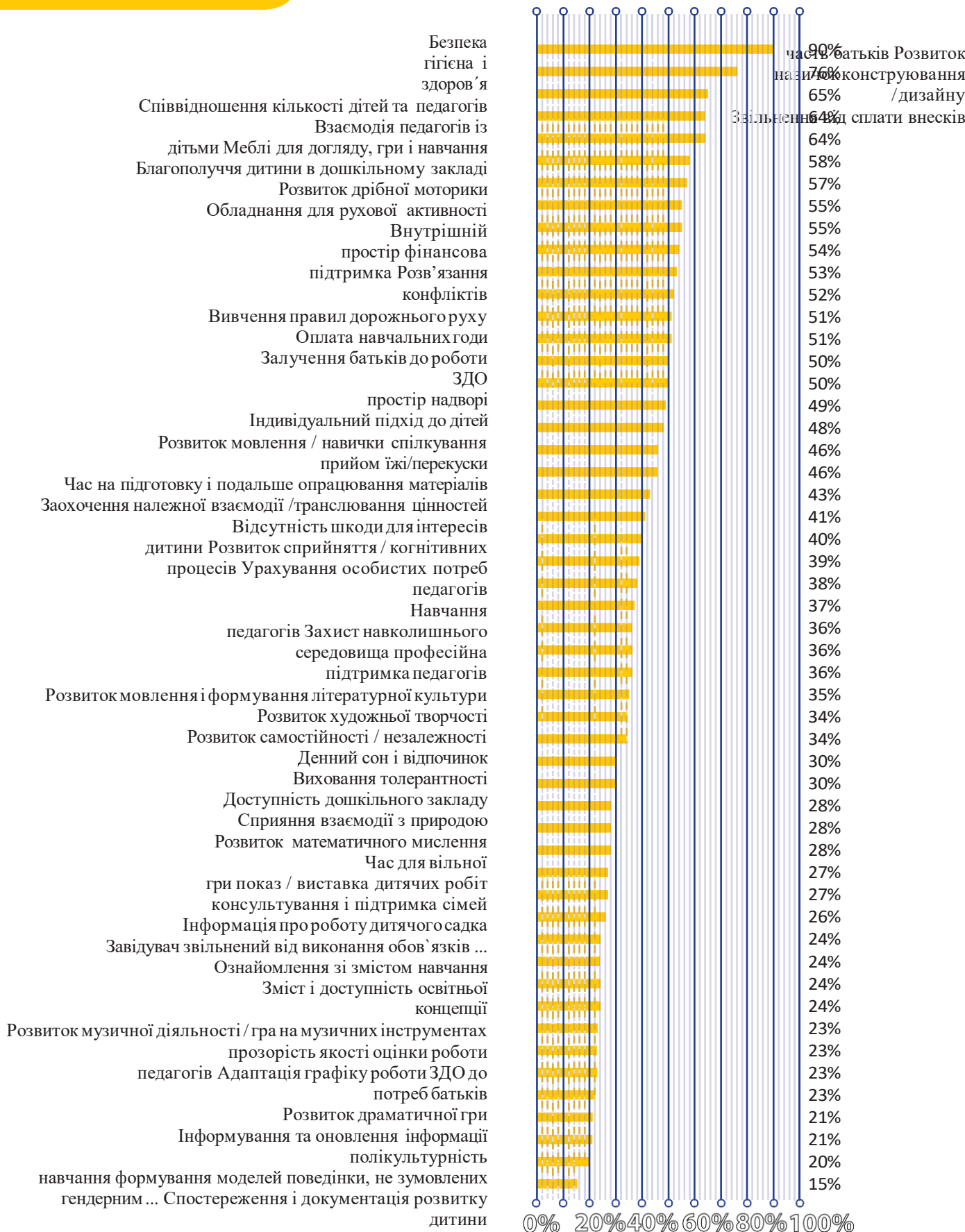
*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

Діаграма В4.

ОЦІНКА ВАЖЛИВОСТІ КРИТЕРІЇВ: БАТЬКИ

■ % «дуже важливо» та середня оцінка важливості

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

6,9
6,6
6,3
6,4
6,3
6,3
6,2
6,2
6,1
6,2
6,2
6,2
6,2
6,1
6,2
6,0
6,2
6,1
6,0
6,0
6,2
5,8
6,0
5,7
5,8
5,9
5,6
5,8
5,8
5,8
5,8
5,7
5,7
5,6
5,7
5,6
5,7
5,7
5,7
5,5
5,2
5,2
5,3
5,2
5,2
4,9
5,3
5,3
5,2
5,2
4,7
5,4
4,8

ПРОМІЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ МІЖНАРОДНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ «КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ
ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ».

ДОДАТОК Д 1		ВИБІРКА				
КРАЇНА		БАТЬКИ	ПЕДАГОГИ	СТУДЕНТИ	УПРАВЛІНЦІ	ВСЬОГО
	Німеччина	546	104	570	12	1232
	Росія	3938	478	274	122	4812
	Україна	444	89	92	30	655
	Чилі	382	105	55	23	565
	китай	408	105	245	-	758
	В'єтнам	390	78	240	-	708
	Данія	313	93	-	35	441
	Норвегія	132	48	-	-	180
	Усі	6553	1100	1476	222	9351

ЗАГАЛЬНІ
РЕЗУЛЬТАТИ

Загальні результати опитування
батьків і педагогів — оцінка
якості закладів дошкільної освіти

ДОДАТОК Д 2		БАТЬКИ				ПЕДАГОГИ			
КРАЇНА		Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка	Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка
	Німеччина	1,33	7,00	5,89	0,65	4,83	7,00	6,25	0,48
	Росія	1,00	7,00	6,00	1,10	1,00	7,00	6,24	0,73
	Україна	4,04	7,00	5,94	0,60	4,71	7,00	5,98	0,54
	китай	3,00	7,00	5,93	0,87	4,41	7,00	6,23	0,68
	Данія	1,00	7,00	5,64	0,80	1,00	7,00	5,82	0,76
	В'єтнам	2,60	7,00	5,73	0,81	3,00	6,96	5,93	0,77
	Норвегія	4,40	7,00	5,94	0,54	4,81	7,00	6,13	0,49
	Чилі	3,76	7,00	6,52	0,54	5,43	7,00	6,65	0,29
	Усі	1,00	7,00	5,98	0,98	1,00	7,00	6,20	0,69

*критерії впорядковано за зменшенням відсотка тих, хто оцінив критерій як «дуже важливий»

ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ З
ДІТЬМИБлок запитань «педагогічна
взаємодія з дітьми»

ДОДАТОК Д 3		БАТЬКИ				ПЕДАГОГИ			
КРАЇНА		Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка	Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка
	Німеччина	1,11	7,00	6,02	0,67	4,79	7,00	6,36	0,51
	Росія	1,00	7,00	6,10	1,13	1,00	7,00	6,34	0,76
	Україна	3,93	7,00	6,05	0,61	4,71	7,00	6,02	0,57
	Китай	3,00	7,00	6,02	0,88	4,79	7,00	6,38	0,62
	Данія	1,00	7,00	5,74	0,83	1,00	7,00	5,82	0,81
	В'єтнам	2,74	7,00	5,79	0,81	3,00	7,00	5,97	0,74
	Норвегія	4,43	7,00	6,05	0,58	4,96	7,00	6,19	0,48
	Чилі	3,82	7,00	6,54	0,53	5,71	7,00	6,73	0,29
	Усі	1,00	7,00	6,08	1,00	1,00	7,00	6,28	0,71

ЗАЛУЧЕННЯ
СІМЕЙБлок запитань
«Залучення сімей»

ДОДАТОК Д 4		БАТЬКИ				ПЕДАГОГИ			
КРАЇНА		Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка	Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка
	Німеччина	1,55	7,00	5,85	0,80	4,50	7,00	6,02	0,58
	Росія	1,00	7,00	6,04	1,20	1,00	7,00	6,12	0,85
	Україна	3,55	7,00	5,92	0,71	3,55	7,00	5,84	0,71
	Китай	3,00	7,00	5,83	0,94	3,40	7,00	6,01	0,89
	Данія	1,00	7,00	5,56	0,89	4,00	7,00	5,85	0,58
	В'єтнам	2,40	7,00	5,70	0,91	3,00	7,00	5,82	0,97
	Норвегія	4,45	7,00	6,02	0,66	4,45	7,00	6,08	0,65
	Чилі	3,27	7,00	6,58	0,59	5,60	7,00	6,71	0,36
	Усі	1,00	7,00	5,99	1,08	1,00	7,00	6,09	0,80

ПЕДАГОГІЧНА
ОРІЄНТАЦІЯБлок запитань
«педагогічна орієнтація»

ДОДАТОК Д 5		БАТЬКИ				ПЕДАГОГИ			
КРАЇНА		Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка	Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка
	Німеччина	1,14	7,00	5,24	0,99	3,57	7,00	5,85	0,73
	Росія	1,00	7,00	5,57	1,43	1,00	7,00	6,05	0,94
	Україна	2,57	7,00	5,43	1,01	4,14	7,00	5,74	0,74
	китай	2,14	7,00	5,68	1,10	3,00	7,00	5,91	0,97
	Данія	1,00	7,00	5,12	1,11	3,29	7,00	5,88	0,79
	В'єтнам	2,43	7,00	5,41	1,12	2,43	7,00	5,77	1,00
	Норвегія	2,57	7,00	5,31	0,89	4,29	7,00	5,87	0,70
	Чилі	1,43	7,00	6,33	0,85	3,86	7,00	6,56	0,58
	Усі	1,00	7,00	5,55	1,31	1,00	7,00	6,00	0,89

ОСВІТНЯ
СТРУКТУРАБлок запитань
«Освітня структура»

ДОДАТОК Д 6		БАТЬКИ				ПЕДАГОГИ			
КРАЇНА		Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка	Мін.	Макс.	Середнє значення	Похибка
	Німеччина	1,00	7,00	6,10	0,78	4,50	7,00	6,56	0,52
	Росія	1,00	7,00	5,92	1,28	1,00	7,00	6,26	0,93
	Україна	3,67	7,00	6,02	0,77	4,20	7,00	6,31	0,63
	китай	3,00	7,00	5,98	0,99	3,50	7,00	6,30	0,77
	Данія	1,00	7,00	5,67	0,97	3,67	7,00	6,04	0,70
	В'єтнам	1,83	7,00	5,84	0,93	3,00	7,00	6,11	0,81
	Норвегія	4,00	7,00	6,00	0,69	4,83	7,00	6,24	0,64
	Чилі	1,33	7,00	6,50	0,83	3,50	7,00	6,62	0,56
	Усі	1,00	7,00	5,97	1,14	1,00	7,00	6,31	0,81

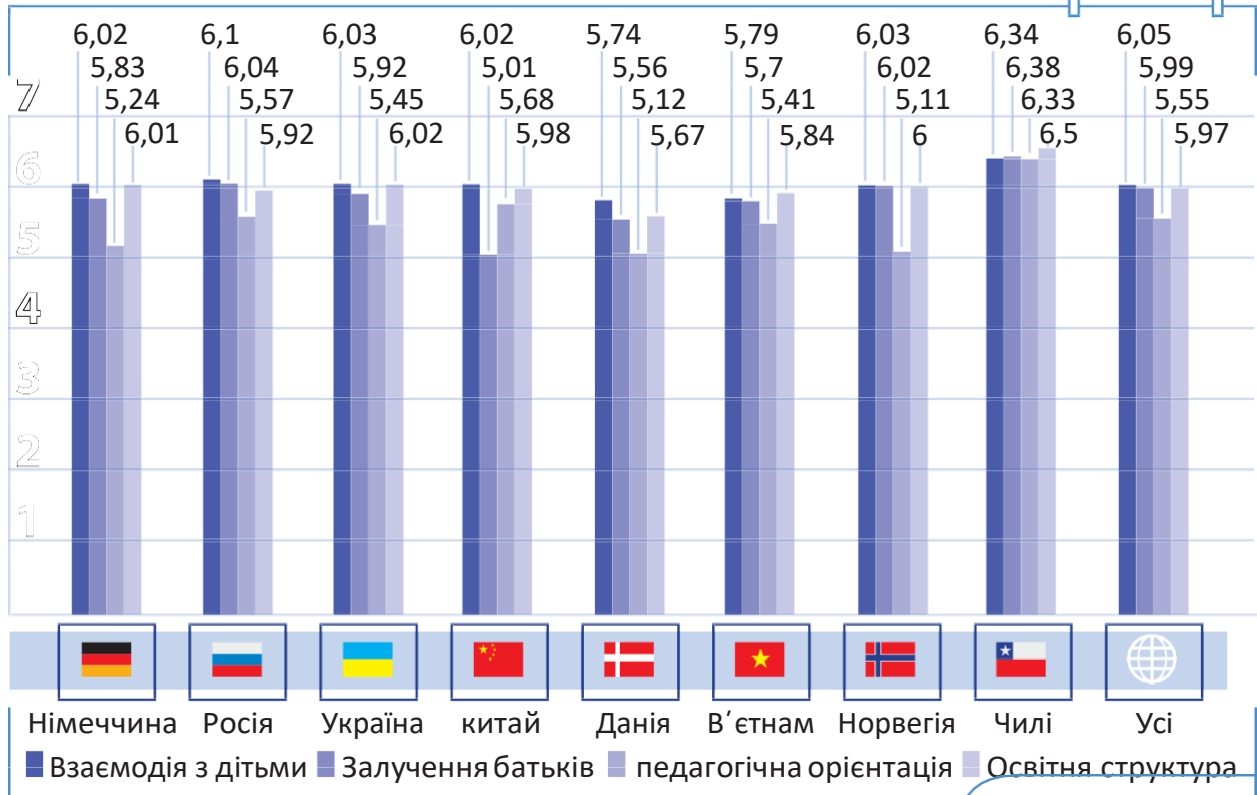

Додаток Д
(продовження)

ПРОМІЖНІ РЕЗУЛЬТАТИ МІЖНАРОДНОГО
ДОСЛІДЖЕННЯ «КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ЗАКЛАДІВ
ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ».

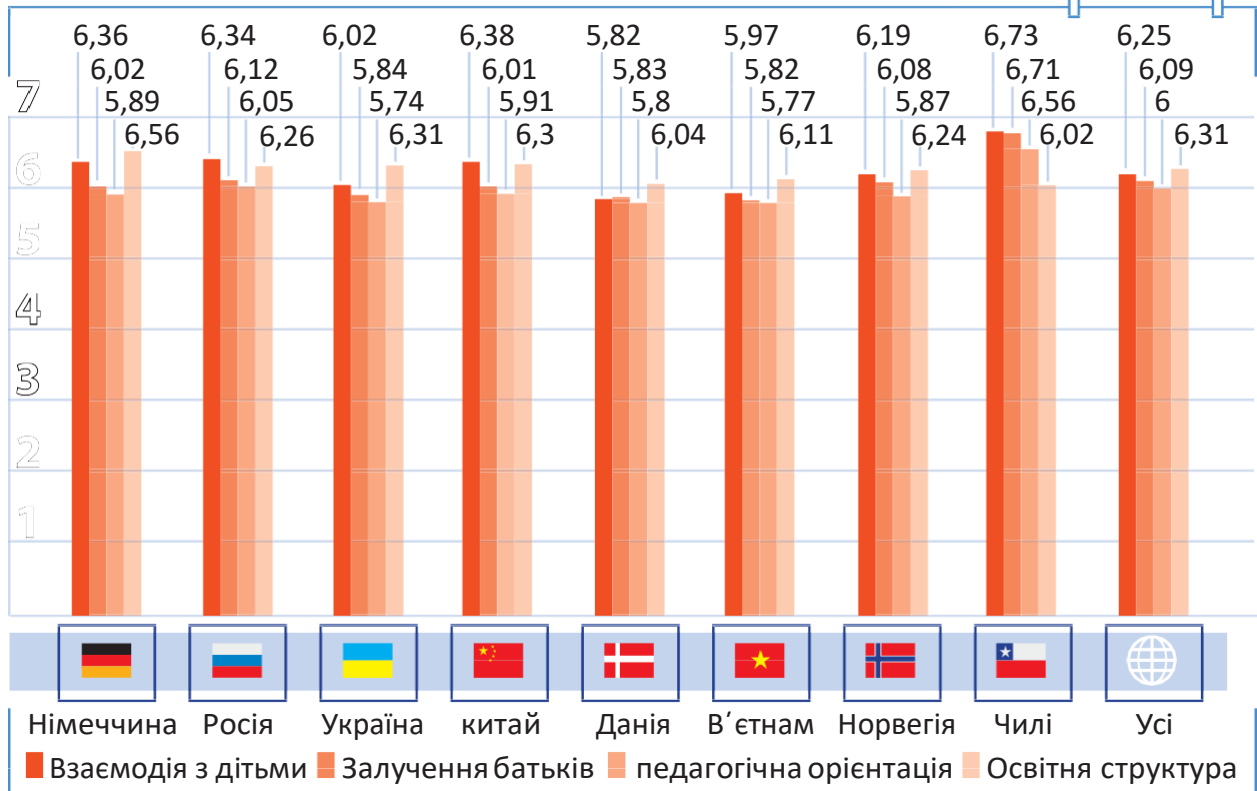
ЯКІСНИЙ АСПЕКТ: БАТЬКИ

ДОДАТОК Д 7

ЯКІСНИЙ АСПЕКТ: ПЕДАГОГИ

ДОДАТОК Д 8

КРИТЕРІЇ ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕННЯ В МЕЖАХ
МІЖНАРОДНОГО ПРОЕКТУ «МІЖНАРОДНІ КРИТЕРІЇ
ЯКОСТІ ДОШКІЛЬНИХ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ»

Упорядники публікації: Наталія Софій, Юлія Найда

Дизайнер: Віра Чипурко

фото: ЮНІСЕФ/2018/Мішко

Результати дослідження, викладені в цій публікації, можуть вільно використовуватися за умови посилання на:
[критерії якості дошкільної освіти. Звіт за результатами дослідження в межах міжнародного проекту «Міжнародні критерії якості дошкільних освітніх програм»](#)

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФОНД
«КРОК ЗА КРОКОМ»